ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ
БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

БЕКІТЕМІН
Басқарушы директор –
Адами капиталды дамыту
департаментінің директоры
_____ А.А.Бейсенбенов
«12» ____12____ 2025 ж.

«Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі» мемлекеттік мекемесімен 2025 жылғы 24 қыркүйектегі №84 көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шартына сәйкес білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру бойынша

ҚОРЫТЫНДЫ ЕСЕП
(6 ТОМ)

Астана қаласы, 2025 жыл

МАЗМҰНЫ

1. Аббревиатуралардың толық жазылуы 3
2. Шартқа қосымшада көрсетілген критерий атауларының ұсынылған есептегі қысқартылған атаулары..... 4
3. «Автоматтандыру және басқару» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 5
4. «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» білім беру бағдарламалары бойынша есеп..... 49
5. «Есеп және аудит» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 75
6. «Құқық қорғау қызметі» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 138
7. «Маркетинг» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 166
8. «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 204
9. «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 246
10. «Халықаралық қатынастар» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 280
11. «Хореография» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 317
12. «Экология» білім беру бағдарламалары бойынша есеп 348

АББРЕВИАТУРАЛАРДЫҢ ТОЛЫҚ ЖАЗЫЛУЫ

«Атамекен» ҰКП	–	«Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасы
ҚР ҒЖБМ	–	Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
ББ	–	білім беру бағдарламасы
ЖЖОКБҰ	–	жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары
ЖОО	–	жоғары оқу орнынан
ҰБТ	–	ұлттық бірыңғай тестілеу
ПОҚ	–	профессор-оқытушылар құрамыны
ЭПК	–	элективті пәндер каталогы
МББ	–	модульдік білім беру бағдарламасы
т.б	–	тағы басқалары
IAAR	–	Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі
FIBAA	–	Foundation for International Business Administration Accreditation
IQAA	–	Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігі
ASIIN	–	Accreditation Agency for Degree Programs in Engineering, Computer Science, Science and Mathematics
ABET	–	Инженерлік және технологиялық бағдарламаларды аккредиттеу жөніндегі кеңес
ACQUIN	–	Accreditation, Certification and Quality Assurance Institute
ARQA	–	Аккредиттеу және білім беру сапасын сараптау тәуелсіз агенттігі
MusiQuE	–	Music Quality Enhancement
ECAQA	–	Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің еуразиялық орталығы
CAAAE	–	Орталық Азия білім жүйесін аккредиттеу қауымдастығы
ACBSP	–	Бизнес мектептері мен бағдарламаларын аккредиттеу кеңесі

Шартқа қосымшада көрсетілген критерий атауларының ұсынылған есептегі қысқартылған атаулары

№	Шарттағы атауы	Есептегі атауы
1	Білім беру бағдарламасын жұмыс берушілермен әзірлеу немесе келісу туралы мәліметтерді талдау	Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу
2	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау
3	Тиісті сала бойынша профессорлық-оқытушылар құрамынан (ПОҚ) практиктерді оқу процесіне тарту туралы мәліметтерді талдау	Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі
4	ПОҚ сапасын талдау (студенттер мен оқытушылар арақатынасы (1 оқытушыға шаққандағы студенттер саны), ғылыми дәрежесі бар оқытушылардың үлесі);	Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері, ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы, Дәрежелі оқытушылардың үлесі
5	Білім беру бағдарламаларының мамандандырылған аккредиттеуден өтуі туралы мәліметтерді талдау	Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу
6	Білім беру бағдарламалары бойынша оқуға түскендердің орташа ҰБТ балын талдау	Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы
7	Академиялық ұтқырлық шеңберінде білім алған студенттердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Академиялық ұтқырлық
8	Білім беру бағдарламасы бойынша оқып жатқан шетелдік студенттердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Шетелдік студенттердің үлесі
9	Магистратура мен резидентурада оқуын жалғастырған түлектердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі
10	2024 жылғы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін 2000 білім беру бағдарламасы бойынша түлектердің зейнетақы аударымдарының болуы немесе болмауы бойынша талдау	Түлектердің мансаптық перспективалары
11	Білім беру бағдарламаларын бағалауды талдау	Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау

6В071 Инженерия және инженерлік іс даярлау бағыты
В063 Электр техникасы және автоматтандыру білім беру бағдарламасы тобы
«Автоматтандыру және басқару» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 29 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті және Аймақтық инновациялық университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	12	**5.00**
2	Торайғыров университеті	6	**3.00**
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	**3.00**
4	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	5	**2.67**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	5	**2.67**
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4	**2.33**
7	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	**2.33**
8	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	**2.00**
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	3	**2.00**

10	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	3	**2.00**
11	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	2	**1.67**
12	Баишев университеті	2	**1.67**
13	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	**1.67**
14	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	**1.67**
15	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2	**1.67**
16	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	2	**1.67**
17	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**1.67**
18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	2	**1.67**
19	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2	**1.67**
20	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	**1.67**
21	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	**1.33**
22	Қазақ-Британ техникалық университеті	1	**1.33**
23	Қарағанды индустриялық университеті	1	**1.33**
24	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	**1.33**
25	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	1	**1.33**
26	Аймақтық инновациялық университет	1	**1.33**
27	Рудный индустриялық институты	1	**1.33**
28	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1.33**
29	Astana IT University	0	**0.00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Алматы технологиялық университеті, Торайғыров университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге

мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Қазақ-Британ техникалық университеті	37	4236	4.09
2	Баишев университеті	6	698	2.75
3	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	1	180	2.53
4	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	1	135	2.19
5	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	8	989	2.18
6	Торайғыров университеті	4	499	2.02
7	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	122	1.91
8	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	4	447	1.84
9	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	3	382	1.82
10	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	7	752	1.62
11	Қарағанды индустриялық университеті	2	207	1.57
12	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	9	643	1.56
13	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7	474	1.56
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6	578	1.53
15	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6	602	1.50
16	Алматы технологиялық университеті	11	955	1.48
17	Рудный индустриялық институты	5	342	1.46
18	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	296	1.27
19	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	11	787	1.18
20	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	7	495	1.14
21	Astana IT University	5	220	1.12
22	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6	381	1.08
23	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	3	197	1.07

24	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	5	314	0.95
25	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	252	0.86
26	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	12	0.25
27	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	0.00
28	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	0	0	0.00
29	Аймақтық инновациялық университет	0	0	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Қазақ-Британ техникалық университеті, Баишев университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6	0	2.50
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	0	2.08
3	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	0	1.67
4	Astana IT University	1	0	0.42

5	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	0	0.42
6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	1	0	0.42
7	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1	0	0.42
8	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	0	0.42
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	0	0.42
10	Торайғыров университеті	1	0	0.42
11	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	0	0	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойыншаС.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша рейтингке қатысатын 29 ЖЖОКБҰ-ның 28-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Қазақ-Британ техникалық университеті	ABET	5.00
2	Торайғыров университеті	CAAAE, IQAA	3.57
3	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	ASIIN	2.50
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	IAAR	2.50
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	ASIIN	2.50

6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	IAAR	2.50
7	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	IAAR	1.79
8	Алматы технологиялық университеті	IQAA	1.79
9	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	IAAR	1.79
10	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	CAAAE	1.79
11	Баишев университеті	CAAAE	1.79
12	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	IQAA	1.79
13	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	IAAR	1.79
14	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	IAAR	1.79
15	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	CAAAE	1.79
16	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	CAAAE	1.79
17	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IQAA	1.79
18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	IAAR	1.79
19	Қарағанды индустриялық университеті	IAAR	1.79
20	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	IAAR	1.79
21	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	1.79
22	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	1.79
23	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	IQAA	1.79
24	Рудный индустриялық институты	CAAAE	1.79
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	1.79
26	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	CAAAE	1.79
27	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	1.79
28	Аймақтық инновациялық университет	CAAAE	1.07
29	Astana IT University	-	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Қазақ-Британ техникалық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

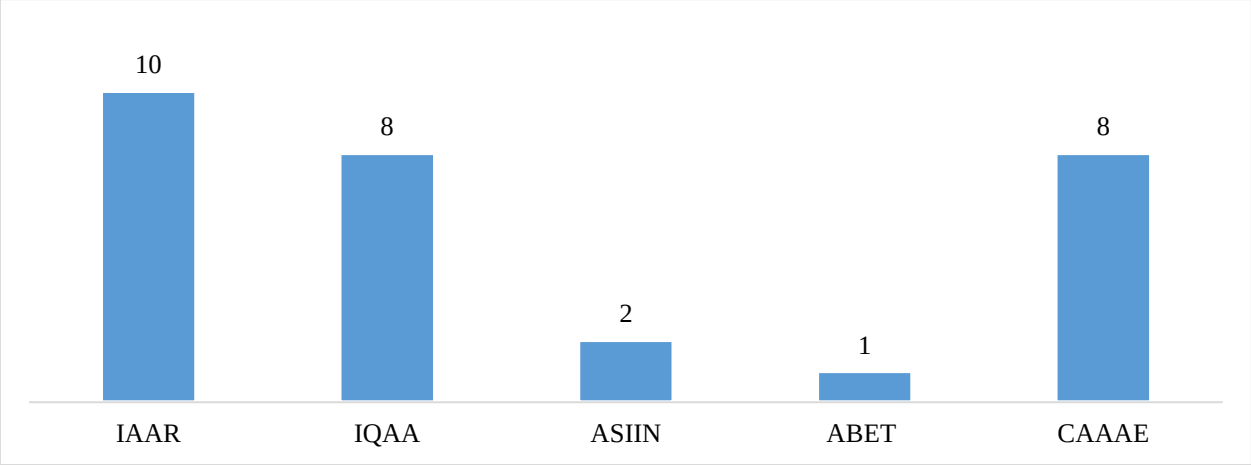

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 28 ББ-ның 10-ы аккредиттеуді IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінен өтті.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	9.40	4.70
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	9.40	4.70
3	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	9.20	4.60
4	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	9.20	4.60
5	Алматы технологиялық университеті	9.00	4.50
6	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	9.00	4.50
7	Қазақ-Британ техникалық университеті	8.90	4.45
8	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	8.80	4.40
9	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	8.80	4.40
10	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8.80	4.40
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8.80	4.40
12	Astana IT University	8.60	4.30
13	Рудный индустриялық институты	8.50	4.25
14	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	8.40	4.20
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8.40	4.20
16	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8.30	4.15
17	Қарағанды индустриялық университеті	8.00	4.00
18	Торайғыров университеті	8.00	4.00
19	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	7.90	3.95
20	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	7.80	3.90

21	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7.80	3.90
22	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	7.60	3.80
23	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	7.60	3.80
24	Баишев университеті	7.40	3.70
25	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	7.40	3.70
26	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	7.40	3.70
27	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	7.20	3.60
28	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	7.20	3.60
29	Аймақтық инновациялық университет	7.20	3.60

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	ББ контингенті	Балл
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7	7	5.00
2	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	10	108	1.82
3	Алматы технологиялық университеті	6	62	1.21
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	63	1.04
5	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	5	138	0.98
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	30	0.83
7	Қазақ-Британ техникалық университеті	1	61	0.55
8	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	2	37	0.30
9	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	2	27	0.30

10	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1	238	0.15
11	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	135	0.14
12	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	293	0.13

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткішті көрсетті: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Қазақ-Британ техникалық университеті	"ROBOT_PLATFORM_CELL_NAVIGATION"компьютеріне арналған бағдарлама	5.00
2	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	Машиналық оқытуды қолдана отырып, жылыжайлардағы микроклиматты болжау жүйесі	2.48

3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	Тау-кен гидрожабдықтарының жұмыс сұйықтығы сапасының тасымалданатын индикаторының тәжірибелік үлгісін әзірлеу	2.38
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	Микроконтроллерге арналған оқу стенді	2.34
5	Алматы технологиялық университеті	Автомобильге жанармай құю станциясының оператор блогының өртті анықтау және өрт сөндірудің апаттық қорғанысын жасау	1.84

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Қазақ-Британ техникалық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	7	13	54%	5.00

2	Astana IT University	2	7	29%	2.65
3	Қарағанды индустриялық университеті	3	11	27%	2.53
4	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8	30	27%	2.48
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	25	108	23%	2.15
6	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	30	135	22%	2.06
7	Торайғыров университеті	7	39	18%	1.67
8	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	10	63	16%	1.47
9	Рудный индустриялық институты	2	13	15%	1.43
10	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	4	27	15%	1.38
11	Алматы технологиялық университеті	9	62	15%	1.35
12	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	2	37	5%	0.50
13	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2	102	2%	0.18
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1	70	1%	0.13
15	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	0	293	0%	0.00
16	Баишев университеті	0	17	0%	0.00
17	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	0	19	0%	0.00
18	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	0	24	0%	0.00
19	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	27	0%	0.00
20	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	0	7	0%	0.00
21	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	0	238	0%	0.00
22	Қазақ-Британ техникалық университеті	0	61	0%	0.00
23	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	0	54	0%	0.00
24	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	0	51	0%	0.00
25	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	10	0%	0.00
26	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	0	138	0%	0.00
27	Аймақтық инновациялық университет	0	2	0%	0.00
28	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	30	0%	0.00
29	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	0	7	0%	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 1695 болса, оның ішінде 112 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 7% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі

келесі оқу орындарына тиесілі: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Astana IT University, Қарағанды индустриялық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Қазақ-Британ техникалық университеті	117	4.18
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	99	3.55
3	Astana IT University	92	3.28
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	89	3.19
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	86	3.09
6	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	78	2.79
7	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	77	2.74
8	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	74	2.66
9	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	74	2.65
10	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	73	2.60
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	71	2.54
12	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	70	2.51
13	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	70	2.50
14	Торайғыров университеті	70	2.50
15	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	70	2.49
16	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	69	2.46
17	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	65	2.31
18	Алматы технологиялық университеті	61	2.19

19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	61	2.19
20	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	61	2.17
21	Аймақтық инновациялық университет	59	2.11
22	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	49	1.76
23	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	47	1.67
24	Баишев университеті	47	1.66
25	Рудный индустриялық институты	46	1.66
26	Қарағанды индустриялық университеті	46	1.65
27	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	43	1.53
28	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	29	1.02
29	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	23	0.82

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 57 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақ-Британ техникалық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		Шетелдік студенттер саны	ББ контингент	үлес, %	
1	Қазақ-Британ техникалық университеті	13	134	10%	5.00
2	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2	29	7%	3.55
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	30	524	6%	2.95
4	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	1	29	3%	1.78
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	151	3%	1.71
6	Торайғыров университеті	3	127	2%	1.22
7	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2	127	2%	0.81
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	177	1%	0.58
9	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	278	1%	0.56
10	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	114	1%	0.45
11	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2	286	1%	0.36
12	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	2	377	1%	0.27
13	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1	500	0%	0.10

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Автоматтандыру және басқару ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Қазақ-Британ техникалық университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175.00	28441.00	26	5.00
2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929.00	12917.00	37	4.70
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626.00	9112.00	29	4.49
4	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436.00	7147.00	14	3.99
5	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	695.00	11391.00	15	3.99
6	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116.00	1944.00	21	3.90
7	Торайғыров университеті	511.00	8878.00	16	3.76
8	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823.00	14443.00	18	3.73
9	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370.00	25914.00	17	3.46
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163.00	22327.00	19	3.41
11	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82.00	1593.00	25	3.37
12	Аймақтық инновациялық университет	75.00	1476.00	21	3.32
13	Алматы технологиялық университеті	388.00	7979.00	16	3.18
14	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67.00	1382.00	17	3.17
15	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311.00	6524.00	20	3.12

16	Қарағанды индустриялық университеті	123.00	2744.00	26	2.93
17	Рудный индустриялық институты	66.00	1602.00	56	2.69
18	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	209.00	5106.00	24	2.68
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191.00	4760.00	19	2.62
20	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226.00	5804.00	14	2.55
21	Баишев университеті	120.00	3141.00	21	2.50
22	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186.00	5020.00	29	2.42
23	Astana IT University	286.00	8284.00	24	2.26
24	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103.00	2979.00	16	2.26
25	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	278.00	9352.00	13	1.94
26	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204.00	7478.00	19	1.78
27	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111.00	4139.00	27	1.75
28	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	111.00	4139.00	29	1.75
29	Қазақ-Британ техникалық университеті	157.00	8825.00	22	1.16

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 26 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы»

спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370.00	1014.00	74%	5.00
2	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	209.00	133.00	64%	4.30
3	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	278.00	175.00	63%	4.25
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175.00	1336.00	61%	4.15
5	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436.00	265.00	61%	4.11
6	Алматы технологиялық университеті	388.00	232.00	60%	4.04
7	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929.00	548.00	59%	3.98
8	Торайғыров университеті	511.00	299.00	59%	3.95
9	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191.00	108.00	57%	3.82

10	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116.00	65.00	56%	3.79
11	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111.00	61.00	55%	3.71
12	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	111.00	61.00	55%	3.71
13	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823.00	447.00	54%	3.67
14	Баишев университеті	120.00	65.00	54%	3.66
15	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204.00	106.00	52%	3.51
16	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82.00	40.00	49%	3.30
17	Қарағанды индустриялық университеті	123.00	60.00	49%	3.30
18	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226.00	108.00	48%	3.23
19	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103.00	49.00	48%	3.21
20	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311.00	148.00	48%	3.21
21	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186.00	88.00	47%	3.20
22	Astana IT University	286.00	131.00	46%	3.09
23	Рудный индустриялық институты	66.00	30.00	45%	3.07
24	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67.00	29.00	43%	2.92
25	Қазақ-Британ техникалық университеті	157.00	64.00	41%	2.75
26	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626.00	228.00	36%	2.46
27	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695.00	236.00	34%	2.29
28	Аймақтық инновациялық университет	75.00	25.00	33%	2.25
29	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163.00	367.00	32%	2.13

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 51% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті, Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және

оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147.00	53068.00	5.00
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914.00	42419.00	4.20
3	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1944.00	35787.00	3.69
4	Astana IT University	8284.00	28264.00	3.13
5	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1382.00	26140.00	2.97
6	Қазақ-Британ техникалық университеті	8825.00	22720.00	2.71
7	Рудный индустриялық институты	1602.00	17301.00	2.30
8	Аймақтық инновациялық университет	1476.00	16456.00	2.23
9	Қарағанды индустриялық университеті	2744.00	15687.00	2.18
10	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443.00	13982.00	2.05
11	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441.00	13547.00	2.01
12	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804.00	13040.00	1.98

13	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327.00	11075.00	1.83
14	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	7478.00	10002.00	1.75
15	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1593.00	10030.00	1.75
16	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020.00	6716.00	1.50
17	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	5106.00	6467.00	1.48
18	Баишев университеті	3141.00	5839.00	1.43
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	4760.00	5656.00	1.42
20	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979.00	4989.00	1.37
21	Торайғыров университеті	8878.00	5092.00	1.37
22	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112.00	4549.00	1.33
23	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917.00	3998.00	1.29
24	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524.00	3965.00	1.29
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391.00	2779.00	1.20
26	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	9352.00	1626.00	1.11
27	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139.00	554.00	1.03
28	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4139.00	554.00	1.03
29	Алматы технологиялық университеті	7979.00	129.00	1.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің

орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Astana IT University	994986	5.00
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	907291	4.53
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	3.25
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412	2.90
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	2.76
6	Қарағанды индустриялық университеті	510404	2.66
7	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	559933	2.63
8	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746	2.60
9	Алматы технологиялық университеті	546779	2.56
10	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	2.47
11	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	515401	2.39
12	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451598	2.39
13	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501098	2.31
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	2.28
15	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287	2.26
16	Рудный индустриялық институты	439193	2.24
17	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887	2.23
18	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000	2.19

19	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	430834	2.19
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	2.03
21	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	1.99
22	Торайғыров университеті	380525	1.92
23	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	402484	1.76
24	Аймақтық инновациялық университет	363180	1.69
25	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	313149	1.50
26	Баишев университеті	297014	1.44
27	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	326707	1.44
28	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	290590	1.16
29	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	224036	1.00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 198 000 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Astana IT University – 994 986 теңге, Қазақстан-Британ техникалық университеті – 907 291 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, Аймақтық инновациялық университет.

2-диаграмма. «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 1859 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 7, магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 111; Күш құрылымдарының қызметкері - 6, шетелде білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 3; 1995 жылғы және одан үлкен –164; Әскери қызметші-6;

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	25	96%	92%	4%	4.68
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	28	96%	82%	14%	4.39
3	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	290	86%	85%	1%	4.27
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	92	93%	79%	14%	4.25
5	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	120	96%	78%	18%	4.24
6	Торайғыров университеті	32	94%	78%	16%	4.22
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6	83%	83%	0%	4.17

8	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	56	93%	77%	16%	4.16
9	Рудный индустриялық институты	10	90%	70%	20%	3.90
10	Алматы технологиялық университеті	54	89%	70%	19%	3.89
11	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	88	82%	74%	8%	3.85
12	Қазақстан-Британ техникалық университеті	61	85%	69%	16%	3.77
13	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	35	91%	63%	28%	3.71
14	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	21	86%	67%	19%	3.71
15	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	13	77%	69%	8%	3.62
16	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10	90%	60%	30%	3.60
17	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	25	76%	68%	8%	3.56
18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	159	81%	65%	16%	3.55
19	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7	86%	57%	29%	3.43
20	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	45	78%	62%	16%	3.42
21	Astana IT University	5	80%	60%	20%	3.40
22	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	63	75%	59%	16%	3.25
23	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	99	76%	47%	28%	2.94
24	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	27	67%	52%	15%	2.89
25	Баишев университеті	16	69%	50%	19%	2.88
26	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	27	67%	48%	19%	2.78
27	Қарағанды индустриялық университеті	8	100%	13%	87%	2.38
*	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті					0.00
*	Аймақтық инновациялық университет					0.00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 84% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті. Соңғы позицияда Қарағанды индустриялық университеті орналасты.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

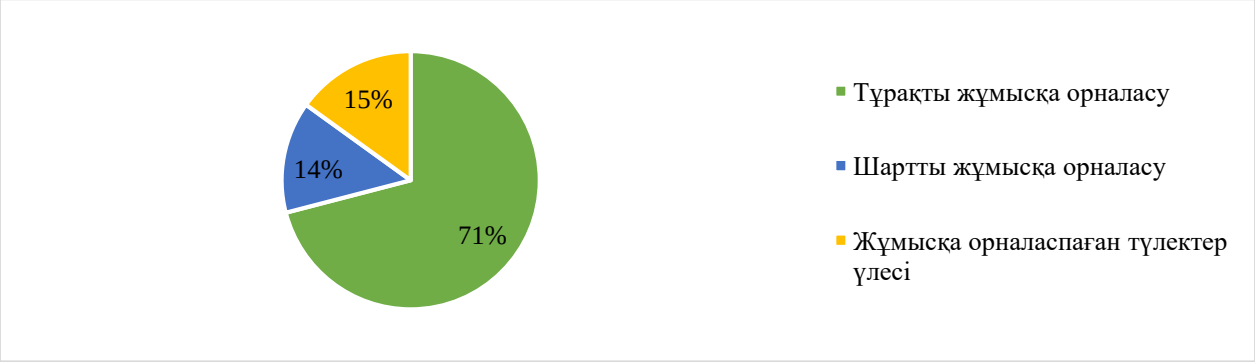

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 71%-ы тұрақты, ал 14%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 15%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	76%	77%	91%
2	Astana IT University	-	-	80%
3	Алматы технологиялық университеті	82%	84%	89%
4	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	91%	87%	86%
5	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	88%	80%	76%
6	Баишев университеті	74%	72%	69%
7	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	82%	85%	96%
8	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	90%	86%	96%
9	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	89%	88%	77%
10	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	76%	-	86%
11	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	-	87%	76%
12	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	77%	86%	67%
13	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	90%	82%	93%
14	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	87%	71%	83%
15	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	-	70%	*
16	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	79%	77%	81%
17	Қазақстан-Британ техникалық университеті	92%	96%	85%
18	Қарағанды индустриялық университеті	64%	92%	100%
19	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	94%	90%	93%

20	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	93%	92%	96%
21	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	75%	63%	78%
22	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	65%	83%	90%
23	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	56%	84%	82%
24	Аймақтық инновациялық университет	89%	-	*
25	Рудный индустриялық институты	76%	90%	90%
26	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	72%	63%	67%
27	Торайғыров университеті	86%	94%	94%
28	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	95%	88%	86%
29	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	80%	73%	75%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері тұрақты түрде жақсарған: М. Тынышбаев атындағы ALT Университет, Алматы технологиялық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Қарағанды индустриялық университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті. Ал көрсеткіштердің үш жыл бойы нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Баишев университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

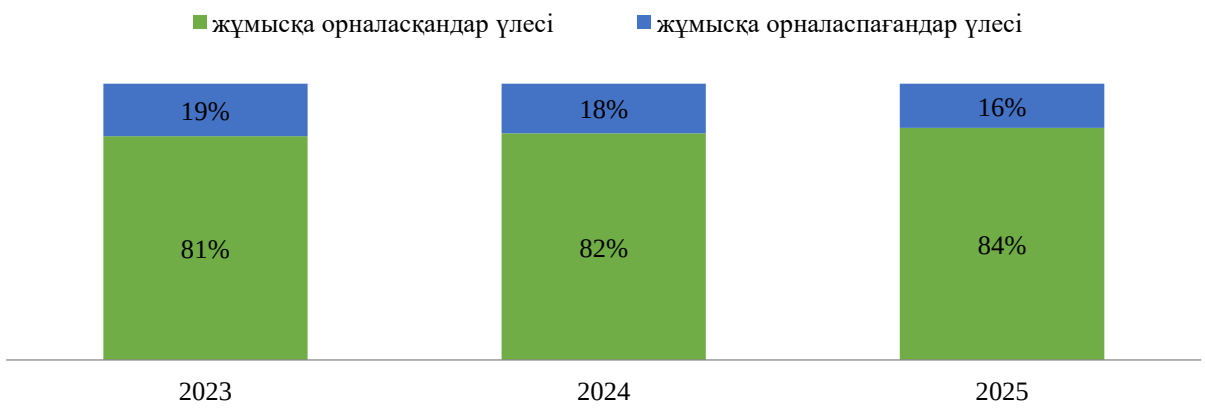

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 81%, 2024 жылы - 82%, ал 2025 жылы - 84% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1.23	4.90
2	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1.25	4.89
3	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1.47	4.78
4	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1.50	4.77
5	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1.64	4.71
6	Торайғыров университеті	1.70	4.68
7	Қарағанды индустриялық университеті	1.78	4.65
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	1.86	4.61
9	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1.86	4.61
10	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1.88	4.60
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2.00	4.55
12	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2.18	4.46
13	Рудный индустриялық институты	2.22	4.44
14	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2.35	4.39
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2.35	4.39
16	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	2.39	4.37
17	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2.46	4.33
18	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2.57	4.29
19	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2.63	4.26

20	Алматы технологиялық университеті	2.65	4.25
21	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2.83	4.17
22	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2.89	4.14
23	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3.13	4.03
24	Astana IT University	3.50	3.86
25	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	3.75	3.75
26	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	3.92	3.67
27	Баишев университеті	4.64	3.35
28	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті		
29	Аймақтық инновациялық университет		

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,5 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

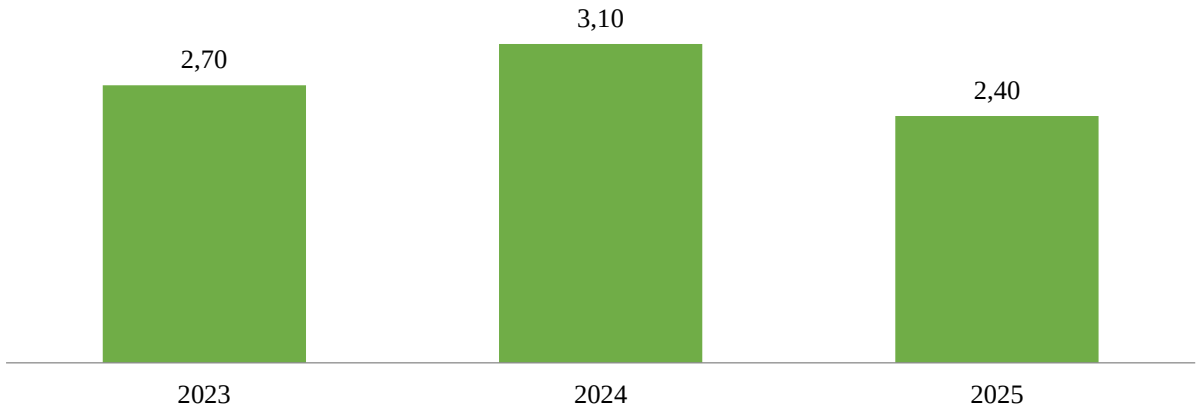

5-диаграмма еңбек нарығында «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған/нашарлаған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,70 айды, 2024 жылы 3,10 айды, ал 2025 жылы 2,40 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	775760	5.00
2	Қарағанды индустриялық университеті	510452	3.78
3	Astana IT University	459968	3.26
4	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	350275	2.95
5	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	342095	2.88
6	Қазақстан-Британ техникалық университеті	359690	2.77
7	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	331718	2.63
8	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	323443	2.59
9	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	272453	2.57
10	Торайғыров университеті	259442	2.44
11	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	261300	2.42
12	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	256109	2.34
13	Рудный индустриялық институты	242416	2.33
14	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	267796	2.31
15	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	261343	2.29
16	Баишев университеті	212018	2.20
17	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	206640	2.16

18	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	234468	2.15
19	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	233010	2.14
20	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	210822	2.04
21	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	176769	2.00
22	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	198662	1.98
23	Алматы технологиялық университеті	166368	1.82
24	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	143240	1.79
25	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	138460	1.68
26	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	98444	1.48
27	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	69826	1.36
*	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	-	0.00
*	Аймақтық инновациялық университет	-	0.00

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Қарағанды индустриялық университеті, Astana IT University көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Қазақ-Британ техникалық университеті	6В07103 Автоматтандыру және басқару	3.495	1/27
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В07102 Автоматтандыру және басқару	3.234	2/27
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В07109 Өнеркәсіптік электроника және басқару жүйелері	3.188	3/27
4	Торайғыров университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару	3.144	4/27
5	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07108 Автоматтандыру және басқару	3.139	5/27
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару	3.102	6/27
7	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару	3.074	7/27

8	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07103 Автоматтандыру және роботтандыру	3.039	8/27
9	Алматы технологиялық университеті	6В07103 Автоматтандыру және басқару	2.966	9/27
10	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В07108 Автоматтандыру және басқару	2.771	10/27
11	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару	2.754	11/27
12	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В07108 Процестер мен өндірістің автоматтандыру және энергия тиімділігі	2.751	12/27
13	Рудный индустриялық институты	6В07107 Технологиялық процестер мен өндірістерді автоматтандыру	2.733	13/27
14	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В07154- Автоматтандыру және басқару	2.728	14/27
15	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07104 Автоматтандыру және басқару	2.718	15/27
16	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6В07120 Автоматтандыру және басқару	2.705	16/27
17	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В07132 Автоматтандыру және басқару	2.680	17/27
18	Astana IT University	6В06104 Industrial Automation	2.636	18/27
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07110 Автоматтандыру және басқару	2.597	19/27
20	Халықаралық көлік-гуманитарлық университеті	6В07101- Автоматтандыру және басқару	2.593	20/27
21	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В07116 Автоматтандыру және басқару	2.541	21/27
22	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07102 Автоматтандыру және басқару	2.451	22/27
23	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07101 Өндірісті автоматтандыру және басқару	2.436	23/27

24	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару	2.386	24/27
25	Қарағанды индустриялық университеті	6В07106 Автоматтандыру жүйелерінің инженериясы	2.341	25/27
26	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В07122 Басқару жүйелеріндегі автоматтандыру және ақпараттандыру	2.307	26/27
27	Баишев университеті	6В07112 Автоматтандыру және басқару	2.234	27/27
*	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07116 Автоматтандыру және басқару	0.844	*
*	Аймақтық инновациялық университет	6В07106 Автоматтандыру және басқару	0.627	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Автоматтандыру және басқару» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Қазақ-Британ техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Astana IT University	-	-	18/27
2	Аймақтық инновациялық университет	*	18 / 27	*
3	Алматы технологиялық университеті	10 / 27	13 / 27	9/27
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2 / 27	1 / 27	7/27
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	25 / 27	8 / 27	3/27
6	Баишев университеті	19 / 27	19 / 27	27/27
7	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6 / 27	5 / 27	10/27
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	12 / 27	20 / 27	6/27
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	23 / 27	*	*
10	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	22 / 27	25 / 27	14/27
11	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	13 / 27	7 / 27	17/27

12	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	15 / 27	10 / 27	8/27
13	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	11 / 27	15 / 27	24/27
14	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	20 / 27	22 / 27	1/27
15	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1 / 27	2 / 27	21/27
16	Қарағанды индустриялық университеті	8 / 27	23 / 27	25/27
17	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	5 / 27	3 / 27	2/27
18	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	21 / 27	17 / 27	16/27
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	24 / 27	14 / 27	19/27
20	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	9 / 27	12 / 27	5/27
21	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	26 / 27	24 / 27	26/27
22	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	*	21 / 27	11/27
23	Рудный индустриялық институты	16 / 27	11 / 27	13/27
24	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	17 / 27	6 / 27	23/27
25	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	7 / 27	-	12/27
26	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	3 / 27	4 / 27	15/27
27	Торайғыров университеті	4 / 27	9 / 27	4/27
28	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	27 / 27	26 / 27	22/27
29	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	14 / 27	27 / 27	20/27

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Автоматтандыру және басқару ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды.

2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті болды.

2024 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеттері орнын алды.

2025 жылы көшбасшылар өзгеріссіз қалды. Қазақ-Британ техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті үздік болды.

Үш жыл бойы Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті соңғы орынды иеленді.

2023-2024 жылдары рейтингке бітіруші түлектер болмауына байланысты төмендегі ЖОО рейтингке қатыса алмады: Astana IT University және С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Автоматтандыру және басқару саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық

стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Қазақ-Британ техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Автоматтандыру және басқару ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Баишев университеті	6В07112 Автоматтандыру және басқару
2	Қазақ-Британ техникалық университеті	6В07103 Автоматтандыру және басқару
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В07122 Басқару жүйелеріндегі автоматтандыру және ақпараттандыру
4	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В07108 Автоматтандыру және басқару
5	Рудный индустриялық институты	6В07107 Технологиялық процестер мен өндірістерді автоматтандыру
6	Торайғыров университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару
7	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07104 Автоматтандыру және басқару
8	Astana IT University	6В07101 Industrial Internet of Things
9	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В07109 Өнеркәсіптік электроника және басқару жүйелері
10	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В07154 Автоматтандыру және басқару
11	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07116 Автоматтандыру және басқару
12	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В07116 Автоматтандыру және басқару
13	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07102 Автоматтандыру және басқару
14	Қарағанды индустриялық университеті	6В07106 Автоматтандыру жүйелерінің инженериясы
15	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07101 Өндірісті автоматтандыру және басқару
16	Алматы технологиялық университеті	6В07103 Автоматтандыру және басқару
17	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару
18	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В07102 Автоматтандыру және басқару
19	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В07108 Процестер мен өндірістің автоматтандыру және энергия тиімділігі
20	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару

21	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07103 Автоматтандыру және роботтандыру
22	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару
23	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару
24	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07101 Автоматтандыру және басқару
25	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07108 Автоматтандыру және басқару
26	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6В07120 Автоматтандыру және басқару
28	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07110 Автоматтандыру және басқару
29	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В07132 Автоматтандыру және басқару

6В083 Орман шаруашылығын даярлау бағыты
В079 Орман шаруашылығы білім беру бағдарламасы тобы
«Аңшылықтану және аң шаруашылығы» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 2 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	10	**5,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**1,80**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті бірінші орынға ие болды, өйткені оның білім беру бағдарламасы жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті

кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	2	209	**3,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	16	1360	**3,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеде көрсетілгендей, рейтингке қатысатын екі ЖЖОКБҰ-ның құрамында да ұйымнан тыс практикалық жұмыс тәжірибесіне ие оқытушылардың бар екені байқалады.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл

олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	1	1	**5,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий тек С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінде орындалды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша рейтингке қатысатын 2 ЖЖОКБҰ-ның 2-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	IAAR	**5,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	**5,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша екі ЖЖОКБҰ аккредиттеуден өткендігін көруге болады.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

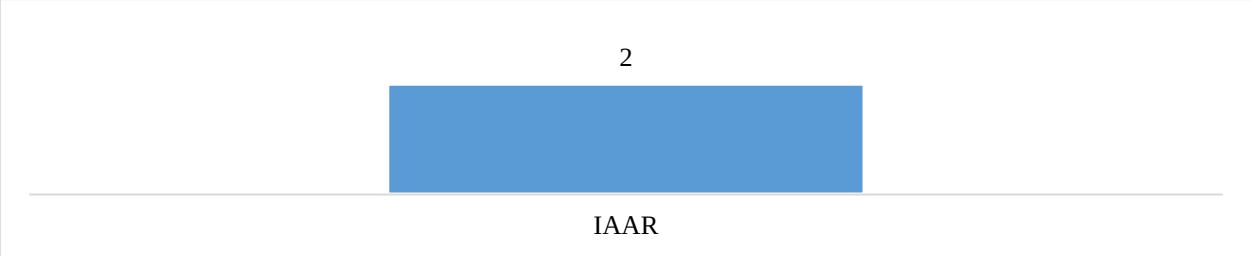

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 2 ББ-ның екеуі де IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7,17	**3,59**
2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	7,08	**3,54**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес бірінші орынға Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті орналасты.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	38	0	0,00
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	86	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, екі ЖЖОКБҰ Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны жоқ екенін көруге болады.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

ЖЖОКБҰ ұсынған деректерге сәйкес, екі жоғары оқу орындарының ешқайсысында ғылыми-кәсіпкерлік бастамалардың болу фактісі расталған жоқ.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек

нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	40	1	2,5%	**5,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	11	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектердің талдау нәтижелері көрсетілген: жалпы 51 түлектің ішінде тек 1 түлек магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 1,9% құрайды. Кесте деректері бойынша магистратураға түскен түлектер тек С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінде бар.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	63	**2,26**

2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	63	**2,26**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024–2025 оқу жылында оқуға түскен талапкерлердің орташа балы – 63. Екі жоғары оқу орнында да талапкерлердің орташа көрсеткіші бірдей, яғни 63 баллды құраған.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	38	0	0,00%	**0,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	86	0	0,00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеге сәйкес «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша екі ЖЖОКБҰ-да шетелдік студент жоқ.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929,00	12917	14	**5,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436,00	7174	16	**4,23**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60,7%	**5,00**
2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	548	58,9%	**4,85**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 59,5% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның жоғары үлесі Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінде жұмыс істейтіндігін көруге болады.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7174	53068,00	**5,00**
2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917	3998,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті жоғары нәтиже көрсетті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	**5,00**
2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	402484	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 466 753 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан екі ЖЖОКБҰ арасында Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті – 531 021 теңге көрсеткішін көрсетіп, алғашқы орынға иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

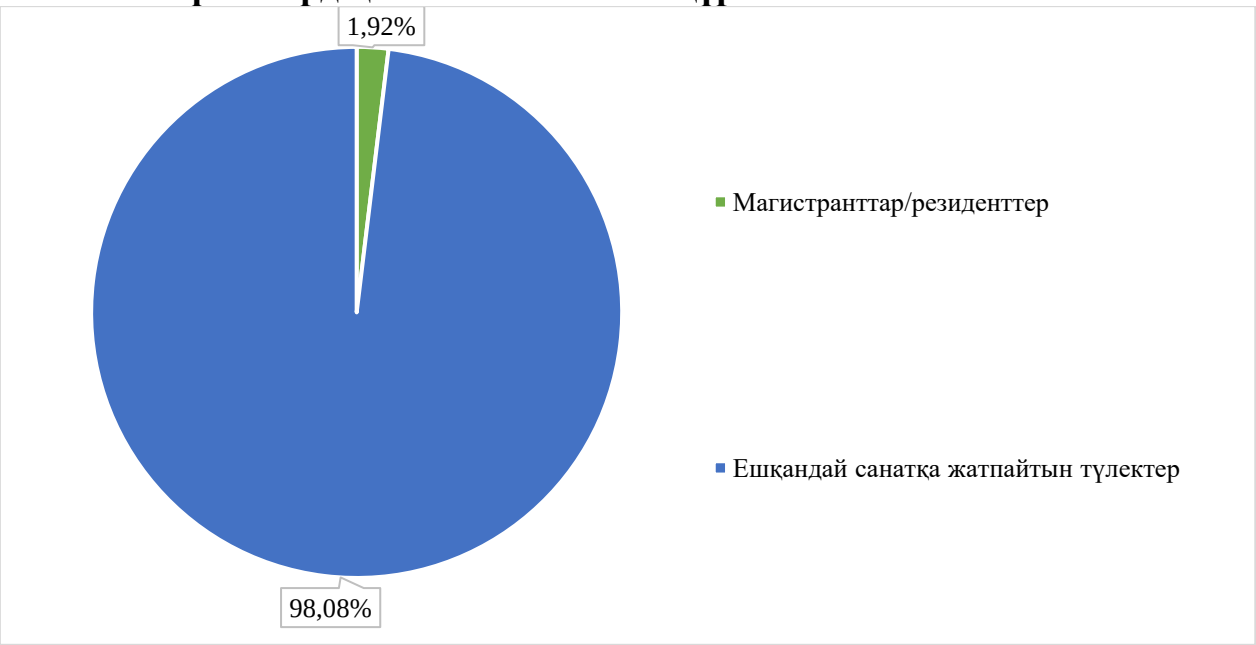

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 51 адамды құрады, оның ішінде: магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған – 1.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	40	90%	72%	18%	**3,95**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	11	91%	64%	27%	**3,73**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

15-кестедегі деректерге сәйкес, «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша түлектердің орташа жұмысқа орналасу деңгейі 90% құрайды. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ – С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, оның түлектерінің жұмыспен қамтылу деңгейі 90%-дан жоғары. Ал Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінде жалпы жұмысқа орналасу деңгейі 91% болғанымен, тұрақты жұмысқа

орналасқан түлектердің үлесі 64% ғана, осыған байланысты оның көрсеткіші салыстырмалы түрде төменірек.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

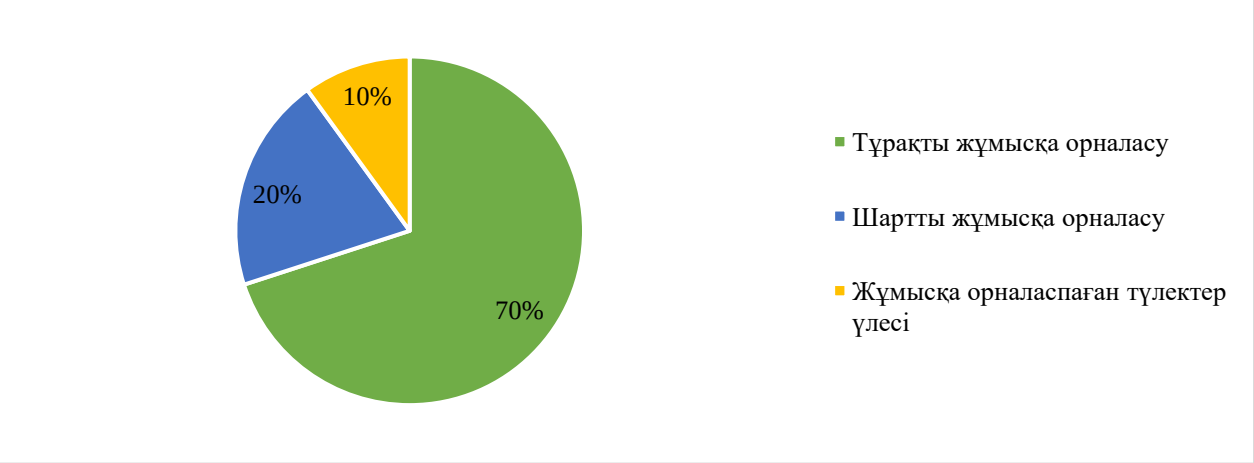

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 70%-ы тұрақты, ал 20%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 10%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	91%	82%	90%
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	84%	69%	91%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша 2024 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда екі оқу орынының да көрсеткіштері жақсарған.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

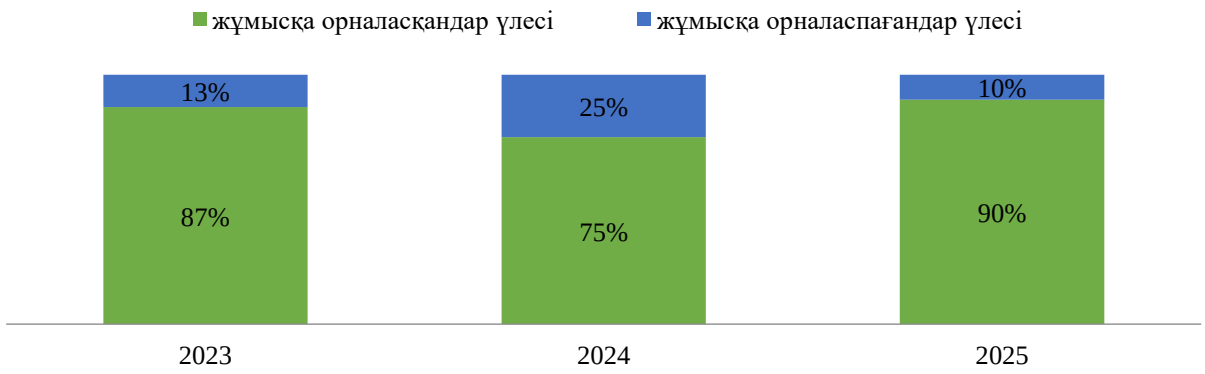

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 87%, 2024 жылы - 75%, ал 2025 жылы - 90% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	2,64	**4,26**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3,67	**3,79**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Екі ЖЖОКБҰ түлектері де 2 айдан аса уақыт ішінде жұмысқа орналасқанын көруге болады.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

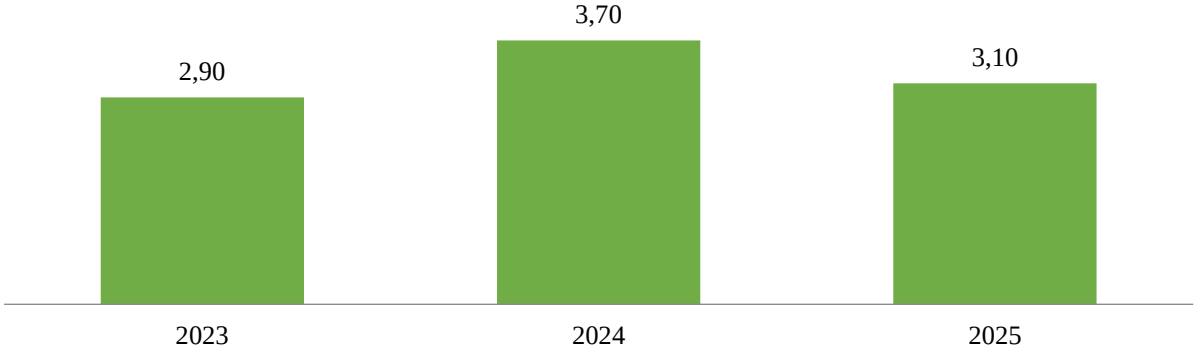

5-диаграмма еңбек нарығында «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылғымен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,90 айды, 2024 жылы 3,70 айды, ал 2025 жылы 3,10 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	188217	**5,00**

2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	137780	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшы орынға Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті иеленді.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В08301 Аңшылықтану және аң шаруашылығы	3,292	1
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В08301 Аңшылықтану және аң шаруашылығы	3,183	2

19-кестеде «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Жетекші орынды С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті сияқты ЖЖОКБҰ иеленді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	1/2	2/3	1/2
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2/2	3/3	2/2

20-кестеде 2023-2025 жылдары«Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшы қатарында С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті болды. 2024 жылы да С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университет өз позициясын сақтап, көшбасшы орнын өзгеріссіз қалдырды. 2025 жылы да аталған университет жетекші орынды иеленіп, үш жыл қатарынан тұрақты түрде жоғары нәтиже көрсетті. Ал Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті үш жыл бойы соңғы орынды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Аңшылықтану және аң шаруашылығы» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінің жоғары нәтижелері оның бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің еңбек нарығындағы сұранысын айқын көрсетеді. Университет түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақысы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты негізгі критерийлер бойынша тұрақты түрде жоғары көрсеткіштерге қол жеткізіп отыр.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Аңшылықтану және аң шаруашылығы» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В08301 Аңшылықтану және аң шаруашылығы
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В08301 Аңшылықтану және аң шаруашылығы

6В041 Бизнес және басқару даярлау бағыты
В045 Аудит және салық салу білім беру бағдарламасы тобы
«Есеп және аудит» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Есеп және аудит» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 62 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Орталық-Қазақстан академиясы, Қызылорда ашық университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті және Аймақтық инновациялық университеттері бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Esil University	14	**5,00**
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	12	**4,43**
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	11	**4,14**
4.	КИМЭП университеті	10	**3,86**
5.	Алматы технологиялық университеті	9	**3,57**
6.	Орталық – Қазақстан Академиясы	9	**3,57**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	9	**3,57**
8.	«Тұран-Астана» университеті	8	**3,29**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8	**3,29**
10.	Алматы менеджмент университеті	7	**3,00**
11.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7	**3,00**
12.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	7	**3,00**
13.	Торайғыров университеті	7	**3,00**

14.	«Тұран» университеті	6	**2,71**
15.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	6	**2,71**
16.	Alikhan Bokeikhan University	5	**2,43**
17.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	5	**2,43**
18.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	5	**2,43**
19.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	5	**2,43**
20.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	5	**2,43**
21.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5	**2,43**
22.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	5	**2,43**
23.	Шымкент университеті	5	**2,43**
24.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	4	**2,14**
25.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	4	**2,14**
26.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4	**2,14**
27.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	4	**2,14**
28.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4	**2,14**
29.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	4	**2,14**
30.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	4	**2,14**
31.	SDU University	3	**1,86**
32.	Гуманитарлық-техникалық академия	3	**1,86**
33.	Еуразия технологиялық университеті	3	**1,86**
34.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	3	**1,86**
35.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3	**1,86**
36.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	3	**1,86**
37.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	**1,86**
38.	Қызылорда «Болашақ» университеті	3	**1,86**
39.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3	**1,86**
40.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	3	**1,86**
41.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	**1,57**
42.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	**1,57**
43.	Қарағанды индустриалдық университеті	2	**1,57**
44.	Каспий қоғамдық университеті	2	**1,57**
45.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	**1,57**
46.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	2	**1,57**
47.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	**1,57**
48.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2	**1,57**
49.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	2	**1,57**

50.	Q University	1	**1,29**
51.	Баишев Университеті	1	**1,29**
52.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	**1,29**
53.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	**1,29**
54.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	1	**1,29**
55.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1	**1,29**
56.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	**1,29**
57.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1	**1,29**
58.	Қызылорда ашық университеті	1	**1,29**
59.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	**1,29**
60.	Аймақтық инновациялық университеті	1	**1,29**
61.	«Мирас» университеті	0	**0,00**
62.	Нархоз университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Esil University, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті және КИМЭП университеті, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	3	186	**3,18**
2.	Гуманитарлық-техникалық академия	3	684	**2,57**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	16	2173	**2,29**
4.	Қарағанды индустриалдық университеті	1	180	**2,01**
5.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1	180	**2,01**
6.	Торайғыров университеті	3	453	**1,72**
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	3	412	**1,64**
8.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6	617	**1,63**
9.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	7	888	**1,58**
10.	Қызылорда ашық университеті	3	343	**1,53**
11.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2	249	**1,46**
12.	«Тұран-Астана» университеті	5	547	**1,44**
13.	Алматы менеджмент университеті	13	1232	**1,41**
14.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	446	**1,37**
15.	Орталық – Қазақстан Академиясы	3	201	**1,36**
16.	«Тұран» университеті	17	1658	**1,35**
17.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	4	449	**1,34**
18.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	7	800	**1,31**
19.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9	1028	**1,30**
20.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	2	227	**1,29**
21.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	3	311	**1,26**
22.	Alikhan Bokeikhan University	10	1051	**1,24**
23.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	18	1688	**1,23**
24.	Esil University	17	1278	**1,21**
25.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1	108	**1,21**
26.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	405	**1,17**
27.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	381	**1,15**
28.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4	388	**1,13**

29.	Q University	7	624	**1,08**
30.	Нархоз университеті	22	1913	**1,08**
31.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	1	92	**1,07**
32.	Каспий қоғамдық университеті	2	188	**1,06**
33.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	8	708	**1,04**
34.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1	91	**1,01**
35.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3	246	**0,98**
36.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	3	252	**0,95**
37.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	15	896	**0,95**
38.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	11	812	**0,94**
39.	Алматы технологиялық университеті	8	569	**0,92**
40.	КИМЭП университеті	4	316	**0,92**
41.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	3	231	**0,91**
42.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	158	**0,89**
43.	Баишев Университеті	5	315	**0,85**
44.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	12	702	**0,85**
45.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2	147	**0,83**
46.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	3	201	**0,78**
47.	Еуразия технологиялық университеті	3	186	**0,77**
48.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2	122	**0,73**
49.	SDU University	9	469	**0,72**
50.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	3	131	**0,70**
51.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2	118	**0,68**
52.	Аймақтық инновациялық университеті	1	52	**0,58**
53.	Қызылорда «Болашақ» университеті	1	48	**0,56**
54.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	1	42	**0,47**
55.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	3	111	**0,45**
56.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	1	34	**0,41**
57.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	3	82	**0,40**
58.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1	12	**0,16**
59.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**
60.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда	0	0	**0,00**

	университеті			
61.	«Мирас» университеті			**0,00**
62.	Шымкент университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет, Гуманитарлық-техникалық академия және Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Esil University	8	0	**2,50**
2.	КИМЭП университеті	0	1	**2,50**
3.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5	0	**1,56**
4.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4	0	**1,25**
5.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	4	0	**1,25**
6.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	3	0	**0,94**

7.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	3	0	**0,94**
8.	«Тұран» университеті	3	0	**0,94**
9.	Alikhan Bokeikhan University	2	0	**0,63**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2	0	**0,63**
11.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	0	**0,63**
12.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	0	**0,63**
13.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2	0	**0,63**
14.	Торайғыров университеті	2	0	**0,63**
15.	SDU University	1	0	**0,31**
16.	Алматы менеджмент университеті	1	0	**0,31**
17.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	1	0	**0,31**
18.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	0	**0,31**
19.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	1	0	**0,31**
20.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1	0	**0,31**
21.	Каспий қоғамдық университеті	1	0	**0,31**
22.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1	0	**0,31**
23.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	0	**0,31**
24.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1	0	**0,31**
25.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	0	**0,31**
26.	«Тұран-Астана» университеті	1	0	**0,31**
27.	Q University	0	0	**0,00**
28.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**
29.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
30.	Алматы технологиялық университеті	0	0	**0,00**
31.	Баишев Университеті	0	0	**0,00**
32.	Гуманитарлық-техникалық академия	0	0	**0,00**
33.	Еуразия технологиялық университеті	0	0	**0,00**
34.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
35.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	0	0	**0,00**
36.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**
37.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**

38.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	0	0	**0,00**
39.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	0	0	**0,00**
40.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	0	0	**0,00**
41.	Қарағанды индустриалдық университеті	0	0	**0,00**
42.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
43.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
44.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	**0,00**
45.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	0	0	**0,00**
46.	Қызылорда ашық университеті	0	0	**0,00**
47.	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	**0,00**
48.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	0	0	**0,00**
49.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	**0,00**
50.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	0	0	**0,00**
51.	Аймақтық инновациялық университеті	0	0	**0,00**
52.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
53.	«Мирас» университеті			**0,00**
54.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	**0,00**
55.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	0	0	**0,00**
56.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	0	0	**0,00**
57.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	0	0	**0,00**
58.	Нархоз университеті	0	0	**0,00**
59.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	**0,00**
60.	Орталық – Қазақстан Академиясы	0	0	**0,00**
61.	Шымкент университеті	0	0	**0,00**
62.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Esil University және КИМЭП университеті жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Есеп және аудит» ББ бойынша рейтингке қатысатын 62 ЖЖОКБҰ-ның 60-ы мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	ACBSP	**5,00**
2.	SDU University	FIBAA және IAAR	**4,29**
3.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	FIBAA және ACCA	**4,29**
4.	Нархоз университеті	FIBAA және ACCA	**4,29**
5.	«Тұран-Астана» университеті	ACQUIN	**4,00**
6.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	FIBAA	**3,50**
7.	«Тұран» университеті	ACQUIN	**3,50**
8.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	FIBAA	**3,50**
9.	КИМЭП университеті	FIBAA	**3,50**
10.	Орталық – Қазақстан Академиясы	ACQUIN	**3,50**
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	CAAAE	**2,50**
12.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	**2,50**
13.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,50**
14.	Alikhan Bokeikhan University	CAAAE	**1,79**
15.	Esil University	IAAR	**1,79**
16.	Q University	IAAR	**1,79**
17.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	ARQA	**1,79**
18.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	IAAR	**1,79**
19.	Алматы технологиялық университеті	IAAR	**1,79**
20.	Алматы менеджмент университеті	IQAA	**1,79**
21.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	CAAAE	**1,79**
22.	Баишев Университеті	НКЦА (NKCA)	**1,79**
23.	Гуманитарлық-техникалық академия	НКЦА (NKCA)	**1,79**
24.	Еуразия технологиялық университеті	CAAAE	**1,79**
25.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	IAAR	**1,79**

26.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	ARQA	**1,79**
27.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**1,79**
28.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	IAAR	**1,79**
29.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	IAAR	**1,79**
30.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	**1,79**
31.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	НКЦА (NKCA)	**1,79**
32.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	**1,79**
33.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IAAR	**1,79**
34.	Қарағанды индустриалдық университеті	IAAR	**1,79**
35.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	CAAAE	**1,79**
36.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IAAR	**1,79**
37.	Каспий қоғамдық университеті	CAAAE	**1,79**
38.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	IQAA	**1,79**
39.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**1,79**
40.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	IAAR	**1,79**
41.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	CAAAE	**1,79**
42.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	НКЦА (NKCA)	**1,79**
43.	Қызылорда ашық университеті	CAAAE	**1,79**
44.	Қызылорда «Болашақ» университеті	IQAA	**1,79**
45.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**1,79**
46.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	**1,79**
47.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**1,79**
48.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	IQAA	**1,79**
49.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	IQAA	**1,79**
50.	Аймақтық инновациялық университеті	НКЦА (NKCA)	**1,79**
51.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	**1,79**
52.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**1,79**
53.	Торайғыров университеті	IAAR	**1,79**
54.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	**1,79**
55.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	IQAA	**1,79**
56.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	IAAR	**1,79**
57.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	IAAR	**1,79**
58.	Шымкент университеті	IQAA	**1,79**

59.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**1,79**
60.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	IAAR	**1,07**
61.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	-	**0,00**
62.	«Мирас» университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Қазақстан-Американдық еркін университеті, SDU University, Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті, Нархоз университеті және «Тұран-Астана» университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

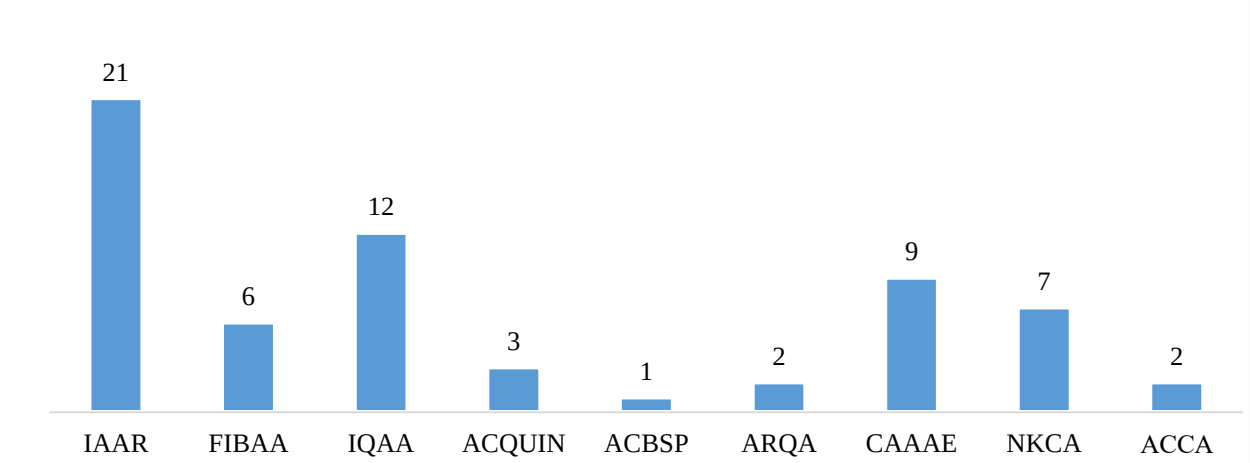

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 60 ББ-ның 21-і IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл

жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	9,40	**4,70**
2.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	9,20	**4,60**
3.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	9,00	**4,50**
4.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	8,80	**4,40**
5.	КИМЭП университеті	8,80	**4,40**
6.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	8,60	**4,30**
7.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	8,60	**4,30**
8.	«Тұран-Астана» университеті	8,50	**4,25**
9.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	8,40	**4,20**
10.	«Тұран» университеті	8,40	**4,20**
11.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8,20	**4,10**
12.	Баишев Университеті	8,00	**4,00**
13.	Гуманитарлық-техникалық академия	8,00	**4,00**

14.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	8,00	**4,00**
15.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7,90	**3,95**
16.	Каспий қоғамдық университеті	7,90	**3,95**
17.	Қызылорда ашық университеті	7,90	**3,95**
18.	Алматы менеджмент университеті	7,80	**3,90**
19.	Қызылорда «Болашақ» университеті	7,80	**3,90**
20.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	7,70	**3,85**
21.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	7,70	**3,85**
22.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	7,70	**3,85**
23.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	7,70	**3,85**
24.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	7,70	**3,85**
25.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7,70	**3,85**
26.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,70	**3,85**
27.	Esil University	7,60	**3,80**
28.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	7,60	**3,80**
29.	Торайғыров университеті	7,60	**3,80**
30.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7,50	**3,75**
31.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7,40	**3,70**
32.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7,40	**3,70**
33.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	7,40	**3,70**
34.	Q University	7,30	**3,65**
35.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	7,30	**3,65**
36.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	7,30	**3,65**
37.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7,30	**3,65**
38.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7,30	**3,65**
39.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	7,30	**3,65**
40.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	7,30	**3,65**
41.	SDU University	7,20	**3,60**
42.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	7,20	**3,60**
43.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	7,20	**3,60**
44.	Еуразия технологиялық университеті	7,20	**3,60**
45.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	7,20	**3,60**
46.	Қарағанды индустриалдық университеті	7,20	**3,60**
47.	Орталық – Қазақстан Академиясы	7,20	**3,60**
48.	Алматы технологиялық университеті	7,10	**3,55**
49.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	7,10	**3,55**

50.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7,10	**3,55**
51.	Alikhan Bokeikhan University	7,00	**3,50**
52.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7,00	**3,50**
53.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	7,00	**3,50**
54.	Аймақтық инновациялық университеті	7,00	**3,50**
55.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6,90	**3,45**
56.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6,90	**3,45**
57.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6,90	**3,45**
58.	Шымкент университеті	6,70	**3,35**
59.	Нархоз университеті	6,30	**3,15**
60.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	5,90	**2,95**
61.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	5,30	**2,65**
62.	«Мирас» университеті	0,00	**0,00**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды мынадай Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті иеленді.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	94	12	**5,00**
2.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	50	4	**3,13**
3.	КИМЭП университеті	174	12	**2,70**
4.	«Тұран» университеті	153	6	**1,54**
5.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	191	3	**1,23**
6.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	128	4	**1,22**
7.	Шымкент университеті	63	1	**0,62**
8.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	69	1	**0,57**
9.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	220	3	**0,53**
10.	Alikhan Bokeikhan University	301	4	**0,52**
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	165	2	**0,47**

12.	Алматы менеджмент университеті	87	1	**0,45**
13.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	324	3	**0,36**
14.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	113	1	**0,35**
15.	Нархоз университеті	419	3	**0,28**
16.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	297	2	**0,26**
17.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	240	1	**0,16**
18.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	288	1	**0,14**
19.	Esil University	109	0	**0,00**
20.	Q University	170	0	**0,00**
21.	SDU University	151	0	**0,00**
22.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	105	0	**0,00**
23.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	500	0	**0,00**
24.	Алматы технологиялық университеті	148	0	**0,00**
25.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	110	0	**0,00**
26.	Баишев Университеті	81	0	**0,00**
27.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	78	0	**0,00**
28.	Гуманитарлық-техникалық академия	101	0	**0,00**
29.	Еуразия технологиялық университеті	83	0	**0,00**
30.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	40	0	**0,00**
31.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	92	0	**0,00**
32.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	34	0	**0,00**
33.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	59	0	**0,00**
34.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	214	0	**0,00**
35.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	30	0	**0,00**
36.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	53	0	**0,00**
37.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	175	0	**0,00**
38.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	146	0	**0,00**
39.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	141	0	**0,00**
40.	Қарағанды индустриалдық университеті	73	0	**0,00**
41.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	66	0	**0,00**
42.	Каспий қоғамдық университеті	156	0	**0,00**
43.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	57	0	**0,00**
44.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	108	0	**0,00**
45.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	96	0	**0,00**
46.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	94	0	**0,00**

47.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	135	0	**0,00**
48.	Қызылорда ашық университеті	27	0	**0,00**
49.	Қызылорда «Болашақ» университеті	73	0	**0,00**
50.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	89	0	**0,00**
51.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	55	0	**0,00**
52.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	176	0	**0,00**
53.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	184	0	**0,00**
54.	Аймақтық инновациялық университеті	455	0	**0,00**
55.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	72	0	**0,00**
56.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	80	0	**0,00**
57.	Торайғыров университеті	124	0	**0,00**
58.	«Мирас» университеті			**0,00**
59.	«Тұран-Астана» университеті	53	0	**0,00**
60.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	180	0	**0,00**
61.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	3	0	**0,00**
62.	Орталық – Қазақстан Академиясы	12	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті жоғары көрсеткішті көрсетті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	Кәсіпорынның шығындарын талдау және оларды оңтайландыру әдістері	5,00
2	«Тұран» университеті	Қорларды пайдалану тиімділігін есепке алу және талдау	0,29
		Учёт и анализ расчётов по вознаграждениям работников	
		Бухгалтерлік баланс: Оны қалыптастыру тәртібі және негізгі көрсеткіштерін талдау	
3	«Тұран-Астана» университеті	Инновация және рутина: өмірлік циклдарының диалектикасы	0,28
4	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	Методика исследования связи между качеством финансовых результатов и качеством аудита	0,12
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	Электронное учебное пособие "Аудит бизнеса"	0,10
		Электронное учебное пособие "Основы бухгалтерского учета"	
6	Алматы технологиялық университеті	Учет расчетов с контрагентами	0,10
7	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	Институт интеллектуальных технологий	0,07
8	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	Window Dressing and Misleading of Investors Based on Lehman Brothers Case. Analysis From Different Perspectives	0,07

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: «Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет, «Тұран» университеті, «Тұран-Астана» университеті, Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды

экономикалық университеті, Алматы технологиялық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	54	16	29,6	**5,00**
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	17	4	23,5	**3,97**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	42	7	16,7	**2,81**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	25	3	12,0	**2,03**
5.	Алматы менеджмент университеті	17	2	11,8	**1,99**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	26	3	11,5	**1,95**
7.	КИМЭП университеті	28	3	10,7	**1,81**

8.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	63	6	9,5	**1,61**
9.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	63	6	9,5	**1,61**
10.	Esil University	34	3	8,8	**1,49**
11.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	19	1	5,3	**0,89**
12.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	25	1	4,0	**0,68**
13.	Каспий қоғамдық университеті	26	1	3,8	**0,65**
14.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	27	1	3,7	**0,63**
15.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	37	1	2,7	**0,46**
16.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	40	1	0,25	**0,42**
17.	SDU University	44	1	2,2	**0,38**
18.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	52	1	1,9	**0,32**
19.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	67	1	1,5	**0,25**
20.	Нархоз университеті	79	1	1,3	**0,21**
21.	Alikhan Bokeikhan University	63	0	0,0	**0,00**
22.	Q University	17	0	0,0	**0,00**
23.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	156	0	0,0	**0,00**
24.	Алматы технологиялық университеті	100	0	0,0	**0,00**
25.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	50	0	0,0	**0,00**
26.	Баишев Университеті	7	0	0,0	**0,00**
27.	Гуманитарлық-техникалық академия	50	0	0,0	**0,00**
28.	Еуразия технологиялық университеті	38	0	0,0	**0,00**
29.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	8	0	0,0	**0,00**
30.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	5	0	0,0	**0,00**
31.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	10	0	0,0	**0,00**
32.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	33	0	0,0	**0,00**
33.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	21	0	0,0	**0,00**
34.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	43	0	0,0	**0,00**
35.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	122	0	0,0	**0,00**
36.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	9	0	0,0	**0,00**
37.	Қарағанды индустриалдық университеті	9	0	0,0	**0,00**
38.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	25	0	0,0	**0,00**
39.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	65	0	0,0	**0,00**
40.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	22	0	0,0	**0,00**

41.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	24	0	0,0	**0,00**
42.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	20	0	0,0	**0,00**
43.	Қызылорда ашық университеті	6	0	0,0	**0,00**
44.	Қызылорда «Болашақ» университеті	24	0	0,0	**0,00**
45.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	23	0	0,0	**0,00**
46.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	42	0	0,0	**0,00**
47.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	8	0	0,0	**0,00**
48.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	62	0	0,0	**0,00**
49.	Аймақтық инновациялық университеті	4	0	0,0	**0,00**
50.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	14	0	0,0	**0,00**
51.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	28	0	0,0	**0,00**
52.	Торайғыров университеті	41	0	0,0	**0,00**
53.	«Мирас» университеті	54	0	0,0	**0,00**
54.	«Тұран» университеті	33	0	0,0	**0,00**
55.	«Тұран-Астана» университеті	15	0	0,0	**0,00**
56.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	83	0	0,0	**0,00**
57.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	48	0	0,0	**0,00**
58.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	12	0	0,0	**0,00**
59.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	72	0	0,0	**0,00**
60.	Орталық – Қазақстан Академиясы	8	0	0,0	**0,00**
61.	Шымкент университеті	112	0	0,0	**0,00**
62.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	125	0	0,0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 2496 болса, оның ішінде 63 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2,5% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Нархоз университеті	116,5	**4,16**
2.	SDU University	111,7	**3,99**
3.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	111,2	**3,97**
4.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	109,1	**3,90**
5.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	106,0	**3,79**
6.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	97,1	**3,47**
7.	Алматы менеджмент университеті	92,7	**3,31**
8.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	89,0	**3,18**
9.	Торайғыров университеті	88,9	**3,18**
10.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	86,7	**3,10**
11.	Каспий қоғамдық университеті	84,7	**3,03**
12.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	84,5	**3,02**
13.	КИМЭП университеті	84,6	**3,02**
14.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	83,0	**2,96**
15.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	81,3	**2,90**
16.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	80,8	**2,89**
17.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	80,3	**2,87**
18.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	78,2	**2,79**
19.	Еуразия технологиялық университеті	77,6	**2,77**
20.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	77,0	**2,75**
21.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	76,3	**2,72**
22.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	76,0	**2,71**
23.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	75,1	**2,68**
24.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	74,8	**2,67**

25.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	74,6	**2,66**
26.	«Тұран-Астана» университеті	74,1	**2,65**
27.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	74,2	**2,65**
28.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	73,3	**2,62**
29.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	72,8	**2,60**
30.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	71,0	**2,54**
31.	«Тұран» университеті	69,3	**2,47**
32.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	69,0	**2,46**
33.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	68,7	**2,45**
34.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	68,2	**2,44**
35.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	67,2	**2,40**
36.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	66,8	**2,39**
37.	Esil University	66,7	**2,38**
38.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	66,8	**2,38**
39.	Орталық – Қазақстан Академиясы	65,0	**2,32**
40.	Шымкент университеті	64,7	**2,31**
41.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	64,0	**2,29**
42.	Қарағанды индустриалдық университеті	63,3	**2,26**
43.	Алматы технологиялық университеті	62,6	**2,23**
44.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	61,6	**2,20**
45.	Аймақтық инновациялық университеті	61,7	**2,20**
46.	Q University	60,9	**2,18**
47.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	60,7	**2,17**
48.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	60,6	**2,16**
49.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	58,7	**2,10**
50.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	57,8	**2,06**
51.	Alikhan Bokeikhan University	57,4	**2,05**
52.	Гуманитарлық-техникалық академия	57,5	**2,05**
53.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	57,5	**2,05**
54.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	57,3	**2,04**
55.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	57,0	**2,04**
56.	Баишев Университеті	53,5	**1,91**
57.	Қызылорда ашық университеті	53,5	**1,91**
58.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	52,3	**1,87**
59.	«Мирас» университеті	46,2	**1,65**
60.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	40,7	**1,45**
61.	Қызылорда «Болашақ» университеті	0,0	**0,00**
62.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0,0	**0,00**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 70,6 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Нархоз университеті, SDU University, Қазақстан-Британ техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	53	19	36,0	**5,00**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	30	6	20,0	**2,79**
3.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	240	17	7,0	**0,99**
4.	Q University	170	12	7,0	**0,98**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	57	4	7,0	**0,98**
6.	КИМЭП университеті	174	12	7,0	**0,96**
7.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	59	4	7,0	**0,95**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	165	10	6,0	**0,85**

9.	Esil University	109	6	6,0	**0,77**
10.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	191	7	4,0	**0,51**
11.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	55	2	4,0	**0,51**
12.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	89	3	3,0	**0,47**
13.	Alikhan Bokeikhan University	301	10	3,0	**0,46**
14.	SDU University	151	5	3,0	**0,46**
15.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	94	3	3,0	**0,45**
16.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	66	2	3,0	**0,42**
17.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	34	1	3,0	**0,41**
18.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	69	2	3,0	**0,40**
19.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	176	5	3,0	**0,40**
20.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	214	6	3,0	**0,39**
21.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	72	2	3,0	**0,39**
22.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	128	3	2,0	**0,33**
23.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	50	1	2,0	**0,28**
24.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	105	2	2,0	**0,27**
25.	«Тұран-Астана» университеті	53	1	2,0	**0,26**
26.	Торайғыров университеті	124	2	2,0	**0,22**
27.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	500	7	1,0	**0,20**
28.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	146	2	1,0	**0,19**
29.	Қарағанды индустриалдық университеті	73	1	1,0	**0,19**
30.	Каспий қоғамдық университеті	156	2	1,0	**0,18**
31.	Баишев Университеті	81	1	1,0	**0,17**
32.	Нархоз университеті	419	5	1,0	**0,17**
33.	Алматы менеджмент университеті	87	1	1,0	**0,16**
34.	Гуманитарлық-техникалық академия	101	1	1,0	**0,14**
35.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	113	1	1,0	**0,12**
36.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	288	2	1,0	**0,10**
37.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	297	2	1,0	**0,09**
38.	«Тұран» университеті	153	1	1,0	**0,09**
39.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	175	1	1,0	**0,08**
40.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	184	1	1,0	**0,08**
41.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	220	1	0,4	**0,06**
42.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	324	1	0,3	**0,04**
43.	Алматы технологиялық университеті	148	0	0,0	**0,00**
44.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	110	0	0,0	**0,00**

45.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	78	0	0,0	**0,00**
46.	Еуразия технологиялық университеті	83	0	0,0	**0,00**
47.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	40	0	0,0	**0,00**
48.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	92	0	0,0	**0,00**
49.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	141	0	0,0	**0,00**
50.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	108	0	0,0	**0,00**
51.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	96	0	0,0	**0,00**
52.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	94	0	0,0	**0,00**
53.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	135	0	0,0	**0,00**
54.	Қызылорда ашық университеті	27	0	0,0	**0,00**
55.	Қызылорда «Болашақ» университеті	73	0	0,0	**0,00**
56.	Аймақтық инновациялық университеті	455	0	0,0	**0,00**
57.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	80	0	0,0	**0,00**
58.	«Мирас» университеті	-	-	0,0	**0,00**
59.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	180	0	0,0	**0,00**
60.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	3	0	0,0	**0,00**
61.	Орталық – Қазақстан Академиясы	12	0	0,0	**0,00**
62.	Шымкент университеті	63	0	0,0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Есеп және аудит» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2,1% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университетінде анықталды.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шақандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13	**5,00**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	12917	14	**4,70**
3.	Гуманитарлық-техникалық академия	36	516	14	**4,56**
4.	Каспий қоғамдық университеті	312	4496	14	**4,54**
5.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14	**4,54**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	15	**4,49**
7.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	15	**4,46**
8.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	15	**4,39**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	16	**4,16**
10.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291,00	4666	16	**4,08**
11.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16	**3,99**
12.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16	**3,99**
13.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	71	1170	16	**3,97**
14.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	1944	17	**3,90**
15.	Еуразия технологиялық университеті	100	1693	17	**3,86**
16.	«Тұран» университеті	374	6356	17	**3,85**
17.	Торайғыров университеті	511	8878	17	**3,76**
18.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	17	**3,74**
19.	Қызылорда ашық университеті	139	2502	18	**3,63**
20.	Q University	144	2639	18	**3,57**
21.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	19	**3,46**
22.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	19	**3,46**
23.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19	**3,41**
24.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**3,41**
25.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	20	**3,34**

26.	Аймақтық инновациялық университеті	75	1476	20	**3,32**
27.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	4214	20	**3,32**
28.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	20	**3,31**
29.	Алматы технологиялық университеті	388	7979	21	**3,18**
30.	Alikhan Bokeikhan University	375	7870	21	**3,12**
31.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	21	**3,12**
32.	КИМЭП университеті	132	2861	22	**3,02**
33.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	2345	22	**2,98**
34.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	6458	22	**2,94**
35.	Қарағанды индустриалдық университеті	123	2744	22	**2,93**
36.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	508	11566	22	**2,87**
37.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	23	**2,87**
38.	Шымкент университеті	289	6666	23	**2,83**
39.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	5106	24	**2,68**
40.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	4760	25	**2,62**
41.	«Тұран-Астана» университеті	165	4115	25	**2,62**
42.	SDU University	356	9031	25	**2,58**
43.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	5804	26	**2,55**
44.	Баишев Университеті	120	3141	26	**2,50**
45.	Орталық – Қазақстан Академиясы	69	1822	26	**2,48**
46.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	27	**2,45**
47.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	290	7736	27	**2,45**
48.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	5020	27	**2,42**
49.	Esil University	162	4562	28	**2,32**
50.	Алматы менеджмент университеті	151	4629	31	**2,13**
51.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	8758	32	**2,07**
52.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	9352	34	**1,94**
53.	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	4843	34	**1,92**
54.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	10645	36	**1,81**
55.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	13823	36	**1,80**
56.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	4139	37	**1,75**
57.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	41	**1,60**
58.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	16067	44	**1,48**

59.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	4071	50	**1,30**
60.	Нархоз университеті	134	7408	55	**1,18**
61.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157	8825	56	**1,16**
62.	«Мирас» университеті	-	-	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Нархоз университеті	134	105	78,4	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	1014	74,0	**4,72**
3.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	71	50	70,4	**4,49**
4.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	133	63,6	**4,06**
5.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	175	62,9	**4,02**
6.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	1336	61,4	**3,92**
7.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60,8	**3,88**
8.	Алматы технологиялық университеті	388	232	59,8	**3,82**
9.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	548	59,0	**3,76**
10.	Торайғыров университеті	511	299	58,5	**3,73**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	502	57,6	**3,67**
12.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	110	57,0	**3,64**
13.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	108	56,5	**3,61**
14.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	65	56,0	**3,58**
15.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	59	55,1	**3,52**
16.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	61	55,0	**3,51**
17.	Esil University	162	88	54,3	**3,47**
18.	Баишев Университеті	120	65	54,2	**3,46**
19.	Каспий қоғамдық университеті	312	168	53,8	**3,44**
20.	Орталық – Қазақстан Академиясы	69	37	53,6	**3,42**
21.	Гуманитарлық-техникалық академия	36	19	52,8	**3,37**
22.	Шымкент университеті	289	151	52,2	**3,33**
23.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	42	51,9	**3,31**
24.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	396	51,9	**3,31**
25.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50,5	**3,22**
26.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	508	253	55,8	**3,18**
27.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49,8	**3,18**
28.	«Тұран» университеті	374	186	49,7	**3,17**
29.	Қарағанды индустриалдық университеті	123	60	48,8	**3,11**

30.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	141	48,6	**3,10**
31.	«Тұран-Астана» университеті	165	79	47,9	**3,06**
32.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	108	47,8	**3,05**
33.	Алматы менеджмент университеті	151	72	47,7	**3,04**
34.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	148	47,6	**3,04**
35.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	88	47,3	**3,02**
36.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	178	46,8	**2,99**
37.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	133	45,7	**2,92**
38.	Еуразия технологиялық университеті	100	45	45,0	**2,87**
39.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	163	44,8	**2,86**
40.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	44,1	**2,81**
41.	SDU University	356	156	43,8	**2,80**
42.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	290	124	42,8	**2,73**
43.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42,3	**2,70**
44.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	117	42,2	**2,70**
45.	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	59	41,5	**2,65**
46.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	366	41,4	**2,64**
47.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157	64	40,8	**2,60**
48.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	87	40,7	**2,59**
49.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	118	40,1	**2,56**
50.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38,4	**2,45**
51.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	228	36,4	**2,32**
52.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	146	35,9	**2,29**
53.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	140	35,4	**2,26**
54.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	158	34,6	**2,21**
55.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	236	33,3	**2,17**
56.	Q University	144	48	33,3	**2,13**
57.	Аймақтық инновациялық университеті	75	25	33,3	**2,13**
58.	Қызылорда ашық университеті	139	44	31,7	**2,02**
59.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31,6	**2,01**
60.	Alikhan Bokeikhan University	375	60	16,0	**1,02**
61.	КИМЭП университеті	132	18	13,6	**0,87**
62.	«Мирас» университеті	-	-	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 49,2% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Нархоз

университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті және Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068,00	**5,00**
2.	КИМЭП университеті	2861	43874,00	**4,31**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419,00	**4,20**
4.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	7736	36807,00	**3,77**
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1944	35787,00	**3,70**
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123,00	**3,35**
7.	Қызылорда ашық университеті	2502	28826,00	**3,17**

8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23245,00	**2,75**
9.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8825	22720,00	**2,71**
10.	Нархоз университеті	7408	21704,00	**2,64**
11.	«Тұран-Астана» университеті	4115	21353,00	**2,61**
12.	Аймақтық инновациялық университеті	1476	16456,00	**2,24**
13.	Қарағанды индустриалдық университеті	2744	15687,00	**2,18**
14.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	1170	14782,00	**2,11**
15.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605,00	**2,10**
16.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547,00	**2,02**
17.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401,00	**2,01**
18.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804	13040,00	**1,98**
19.	Алматы менеджмент университеті	4629	11956,00	**1,90**
20.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	4214	11831,00	**1,89**
21.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075,00	**1,83**
22.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181,00	**1,77**
23.	SDU University	9031	9806,00	**1,74**
24.	Еуразия технологиялық университеті	1693	9110,00	**1,69**
25.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	11566	9097,00	**1,69**
26.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097,00	**1,69**
27.	Esil University	4562	8958,00	**1,68**
28.	Каспий қоғамдық университеті	4496	7381,00	**1,56**
29.	Q University	2639	7343,00	**1,55**
30.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7359,00	**1,55**
31.	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843	7288,00	**1,55**
32.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8758	6855,00	**1,52**
33.	«Тұран» университеті	6356	6890,00	**1,52**
34.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020	6716,00	**1,51**
35.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	5106	6467,00	**1,49**
36.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4071	6364,00	**1,48**
37.	Шымкент университеті	6666	6395,00	**1,48**
38.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2345	6017,00	**1,45**
39.	Баишев Университеті	3141	5839,00	**1,44**
40.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783,00	**1,44**
41.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	4760	5656,00	**1,43**
42.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563,00	**1,42**
43.	Гуманитарлық-техникалық академия	516	5197,00	**1,39**

44.	Торайғыров университеті	8878	5092,00	**1,38**
45.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458	4486,00	**1,34**
46.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549,00	**1,34**
47.	Alikhan Bokeikhan University	7870	4375,00	**1,33**
48.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	10645	4138,00	**1,31**
49.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917	3998,00	**1,30**
50.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3966,00	**1,30**
51.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847,00	**1,29**
52.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800,00	**1,29**
53.	Орталық – Қазақстан Академиясы	1822	3757,00	**1,28**
54.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067	3608,00	**1,27**
55.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806	3511,00	**1,26**
56.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823	3077,00	**1,23**
57.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779,00	**1,21**
58.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481,00	**1,19**
59.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9352	1626,00	**1,12**
60.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139	554,00	**1,04**
61.	Алматы технологиялық университеті	7979	129,00	**1,01**
62.	«Мирас» университеті	-		**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, КИМЭП университеті және Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	КИМЭП университеті	1691583,6	**5,00**
2.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	907291,1	**2,81**
3.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	896191,1	**2,77**
4.	Нархоз университеті	805494,8	**2,52**
5.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984,0	**2,25**
6.	«Мирас» университеті	650559,4	**2,21**
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673821,9	**2,15**
8.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	624955,1	**2,02**
9.	SDU University	619048,3	**2,00**
10.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045,0	**1,97**
11.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412,1	**1,97**
12.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221,1	**1,92**
13.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584038,9	**1,90**
14.	Алматы менеджмент университеті	576138,9	**1,88**
15.	Қарағанды индустриалдық университеті	510403,6	**1,85**
16.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832,2	**1,84**
17.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805,0	**1,81**
18.	Алматы технологиялық университеті	546778,9	**1,80**
19.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686,5	**1,78**
20.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021,3	**1,75**
21.	Каспий қоғамдық университеті	531702,5	**1,75**
22.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515,0	**1,73**
23.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501097,5	**1,67**

24.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	**1,66**
25.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	494769,5	**1,65**
26.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287,3	**1,65**
27.	«Тұран» университеті	495741,7	**1,65**
28.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887,3	**1,63**
29.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416974,5	**1,63**
30.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000,0	**1,61**
31.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526,2	**1,61**
32.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	430834,4	**1,61**
33.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153,2	**1,56**
34.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727,2	**1,54**
35.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490,2	**1,53**
36.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676,3	**1,52**
37.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	444960,4	**1,50**
38.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584,5	**1,50**
39.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	390454,0	**1,49**
40.	Торайғыров университеті	380524,9	**1,47**
41.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	400289,3	**1,46**
42.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851,3	**1,42**
43.	Esil University	410391,5	**1,41**
44.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349320,9	**1,41**
45.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	402483,8	**1,39**
46.	«Тұран-Астана» университеті	400864,4	**1,39**
47.	Еуразия технологиялық университеті	394231,4	**1,37**
48.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371175,6	**1,37**
49.	Аймақтық инновациялық университеті	363180,0	**1,35**
50.	Q University	384870,0	**1,34**
51.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645,0	**1,28**
52.	Шымкент университеті	335211,4	**1,27**
53.	Баишев Университеті	297013,9	**1,22**
54.	Гуманитарлық-техникалық академия	314064,5	**1,21**
55.	Қызылорда ашық университеті	284276,4	**1,21**
56.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	331408,4	**1,19**
57.	Alikhan Bokeikhan University	306207,0	**1,16**
58.	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069,0	**1,14**
59.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	290590,0	**1,08**

60.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	249371,3	**1,04**
61.	Орталық – Қазақстан Академиясы	250689,2	**1,04**
62.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	224036,5	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Есеп және аудит» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 480 116,4 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында КИМЭП университеті – 1691583,6 теңге, Қазақстан-Британ техникалық университеті – 907 291,1 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Орталық-Қазақстан академиясы, Қызылорда ашық университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, Аймақтық инновациялық университет.

2-диаграмма. «Есеп және аудит» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

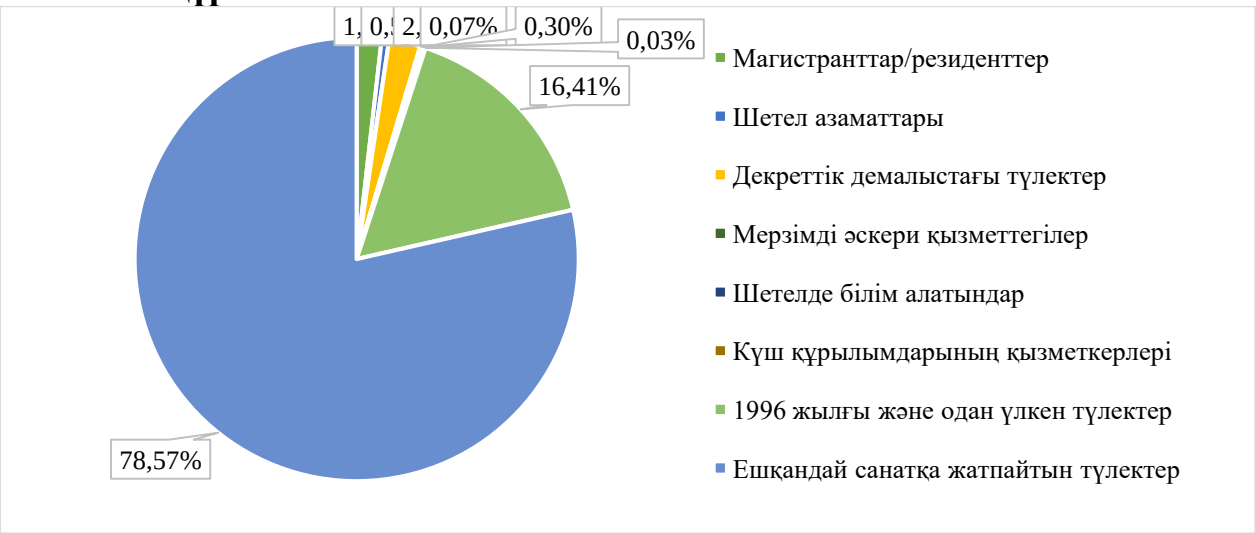

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 2986 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 68; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 2; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 54; шетелде білім алатын түлектер – 9; шетел азаматтары – 16; күш құрылымдарының қызметкері – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 490; ешқандай санатқа жатпайтын түлектер -2346.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	11	100%	91%	9%	**4,73**
2.	КИМЭП университеті	24	96%	88%	8%	**4,54**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	9	89%	89%	0%	**4,44**
4.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	9	89%	78%	11%	**4,44**
5.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	28	93%	86%	7%	**4,43**
6.	Баишев Университеті	5	100%	100 %	0%	**4,40**
7.	SDU University	42	98%	81%	17%	**4,38**
8.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	45	95%	82%	13%	**4,38**
9.	Алматы менеджмент университеті	17	94%	82%	12%	**4,35**

10.	«Тұран» университеті	29	83%	66%	17%	**4,31**
11.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	30	93%	80%	13%	**4,27**
12.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	19	95%	79%	16%	**4,26**
13.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	36	92%	81%	11%	**4,25**
14.	Alikhan Bokeikhan University	35	94%	77%	17%	**4,20**
15.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	7	100%	71%	29%	**4,14**
16.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	55	89%	78%	11%	**4,13**
17.	«Мирас» университеті	26	96%	73%	23%	**4,12**
18.	Нархоз университеті	77	81%	62%	19%	**4,09**
19.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	36	97%	75%	22%	**4,03**
20.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	81	84%	78%	6%	**4,01**
21.	Гуманитарлық-техникалық академия	23	96%	83%	13%	**4,00**
22.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	39	85%	77%	8%	**4,00**
23.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	12	100%	83%	17%	**4,00**
24.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	5	80%	80%	0%	**4,00**
25.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	38	92%	71%	21%	**3,97**
26.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	58	79%	67%	12%	**3,97**
27.	Торайғыров университеті	34	89%	74%	15%	**3,97**
28.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	22	95%	68%	27%	**3,95**
29.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	17	82%	76%	6%	**3,94**
30.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	61	85%	74%	11%	**3,92**
31.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	13	92%	69%	23%	**3,92**
32.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	21	81%	62%	19%	**3,90**
33.	Алматы технологиялық университеті	84	89%	69%	20%	**3,86**
34.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	38	90%	66%	24%	**3,76**
35.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	25	92%	64%	28%	**3,76**
36.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	13	93%	62%	31%	**3,69**
37.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	37	82%	68%	14%	**3,65**

38.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	20	85%	65%	20%	**3,65**
39.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	99	90%	62%	28%	**3,65**
40.	Esil University	32	88%	72%	16%	**3,63**
41.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	33	76%	70%	6%	**3,61**
42.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	22	77%	68%	9%	**3,59**
43.	Шымкент университеті	64	82%	66%	16%	**3,59**
44.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	29	90%	59%	31%	**3,55**
45.	Каспий қоғамдық университеті	24	92%	54%	38%	**3,46**
46.	Еуразия технологиялық университеті	38	82%	61%	21%	**3,45**
47.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	48	77%	56%	21%	**3,23**
48.	Қарағанды индустриалдық университеті	9	78%	56%	22%	**3,22**
49.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	23	82%	52%	30%	**3,22**
50.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	27	70%	59%	11%	**3,19**
51.	Q University	12	83%	50%	33%	**3,17**
52.	«Тұран-Астана» университеті	13	77%	54%	23%	**3,15**
53.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	20	65%	60%	5%	**3,10**
54.	Қызылорда «Болашақ» университеті	11	73%	55%	18%	**3,09**
55.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	23	70%	57%	13%	**3,09**
56.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	8	75%	50%	25%	**3,00**
57.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	41	64%	49%	15%	**2,73**
58.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	19	52%	47%	5%	**2,47**
*	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	0	0	**0,00**
*	Қызылорда ашық университеті	0	0	0	0	**0,00**
*	Аймақтық инновациялық университеті	0	0	0	0	**0,00**
*	Орталық – Қазақстан Академиясы	0	0	0	0	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Есеп және аудит» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 86% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті және КИМЭП университеті. Соңғы позицияда Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет, онда жұмысқа орналасу деңгейі 52%-ды көрсетті.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

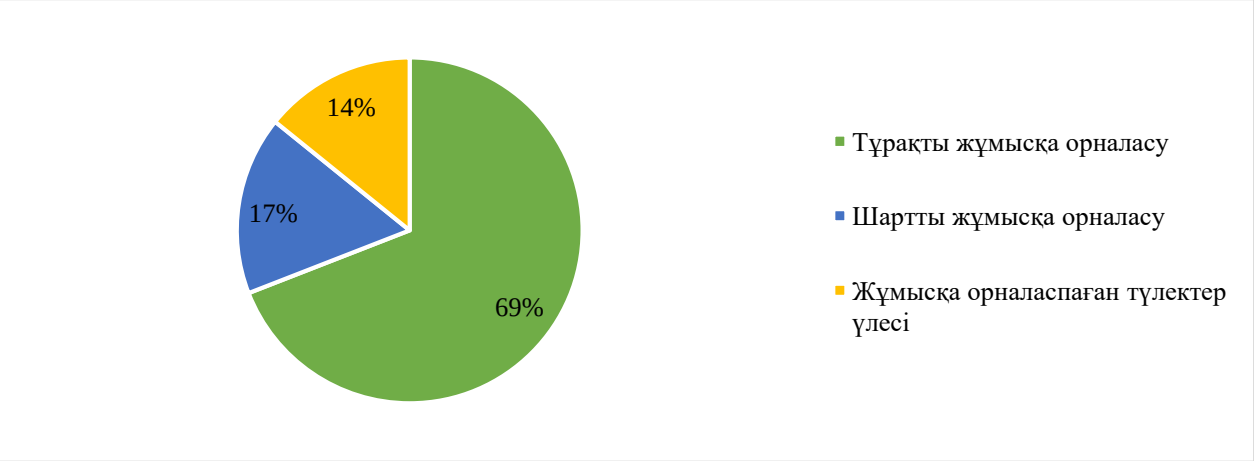

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 69%-ы тұрақты, ал 17%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 14%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Alikhan Bokeikhan University	79%	-	94%
2.	Esil University	82%	79%	88%
3.	Q University	72%	73%	83%
4.	SDU University	100%	100%	98%
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	83%	79%	85%
6.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	82%	74%	84%
7.	Алматы технологиялық университеті	81%	83%	89%
8.	Алматы менеджмент университеті	93%	89%	94%
9.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	81%	72%	81%
10.	Баишев Университеті	71%	-	100%
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	100%	100%	92%
12.	Гуманитарлық-техникалық академия	65%	88%	96%
13.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	95%	85%	92%
14.	Еуразия технологиялық университеті	100%	89%	82%
15.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	93%	92%	100%
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	88%	100%	*
17.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	90%	69%	89%
18.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	63%	61%	82%
19.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	91%	86%	79%
20.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	93%	96%	77%

21.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	89%	72%	85%
22.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	98%	89%	89%
23.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	63%	87%	63%
24.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	84%	83%	89%
25.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	88%	86%	90%
26.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	92%	100%	89%
27.	Қарағанды индустриалдық университеті	67%	-	78%
28.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	76%	72%	95%
29.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	100%	96%	81%
30.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	68%	84%	85%
31.	Каспий қоғамдық университеті	100%	80%	92%
32.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	94%	84%	65%
33.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	87%	57%	92%
34.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	100%	75%	95%
35.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	100%	91%	100%
36.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	79%	93%	92%
37.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	83%	63%	80%
38.	Қызылорда ашық университеті	-	57%	*
39.	Қызылорда «Болашақ» университеті	71%	83%	73%
40.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	79%	65%	70%
41.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	-	72%	93%
42.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	75%	88%	75%
43.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	100%	92%	93%
44.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	50%	67%	96%
45.	Аймақтық инновациялық университеті	-	-	*
46.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	97%	78%	92%
47.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	67%	70%	70%
48.	Торайғыров университеті	56%	67%	88%
49.	«Мирас» университеті	88%	-	96%
50.	«Тұран» университеті	88%	90%	83%
51.	«Тұран-Астана» университеті	86%	85%	77%
52.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	57%	58%	76%
53.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	67%	63%	53%
54.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	94%	83%	83%
55.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	92%	92%	100%

56.	КИМЭП университеті	90%	94%	96%
57.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	91%	81%	97%
58.	Нархоз университеті	99%	92%	82%
59.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	72%	67%	77%
60.	Орталық – Қазақстан Академиясы	-	-	*
61.	Шымкент университеті	75%	76%	81%
62.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	94%	66%	90%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Q University, Алматы технологиялық университеті, Гуманитарлық-техникалық академия, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті, Торайғыров университеті, Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті, КИМЭП университеті, Шымкент университеті. Ал көрсеткіштердің үш жыл бойы нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, «Тұран-Астана» университеті, Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет, Нархоз университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

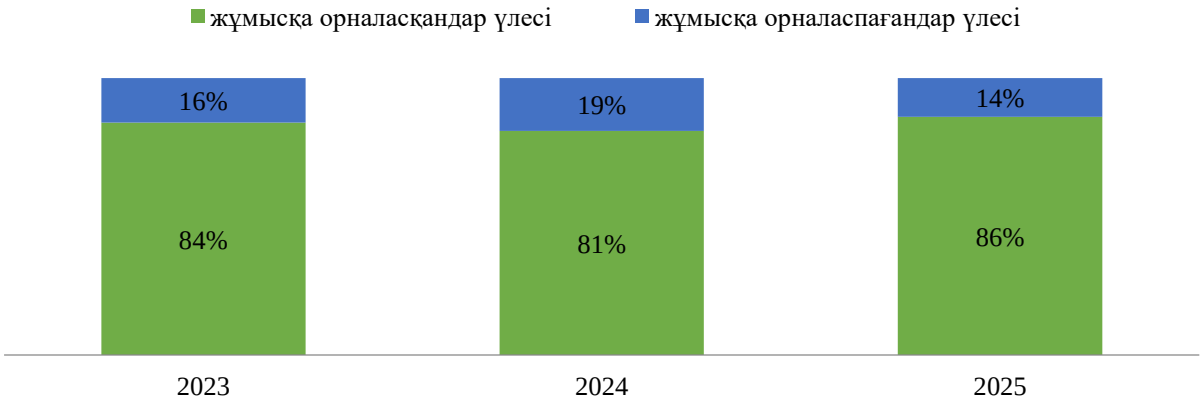

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 84%, 2024 жылы - 81%, ал 2025 жылы - 86% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Баишев Университеті	1,00	**5,00**
2.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1,00	**5,00**
3.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1,00	**5,00**
4.	Қызылорда «Болашақ» университеті	1,07	**4,97**
5.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1,13	**4,94**
6.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1,23	**4,90**
7.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1,31	**4,86**
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1,33	**4,85**
9.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	1,36	**4,84**
10.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1,38	**4,83**
11.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1,39	**4,82**
12.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1,40	**4,82**
13.	Гуманитарлық-техникалық академия	1,43	**4,81**
14.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	1,42	**4,81**
15.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,43	**4,81**
16.	Alikhan Bokeikhan University	1,46	**4,79**
17.	«Мирас» университеті	1,46	**4,79**
18.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1,46	**4,79**
19.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1,49	**4,78**
20.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	1,50	**4,77**

21.	Esil University	1,56	**4,75**
22.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1,57	**4,74**
23.	Торайғыров университеті	1,59	**4,73**
24.	Алматы технологиялық университеті	1,64	**4,71**
25.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1,65	**4,70**
26.	Шымкент университеті	1,68	**4,69**
27.	«Тұран» университеті	1,71	**4,68**
28.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1,73	**4,67**
29.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	1,82	**4,63**
30.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	1,83	**4,62**
31.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	1,86	**4,61**
32.	Қарағанды индустриалдық университеті	1,86	**4,61**
33.	Нархоз университеті	1,87	**4,61**
34.	Алматы менеджмент университеті	1,88	**4,60**
35.	КИМЭП университеті	1,87	**4,60**
36.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	1,91	**4,58**
37.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	1,94	**4,57**
38.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1,94	**4,57**
39.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,00	**4,55**
40.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2,00	**4,55**
41.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,09	**4,51**
42.	SDU University	2,11	**4,50**
43.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	2,18	**4,47**
44.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	2,21	**4,45**
45.	«Тұран-Астана» университеті	2,20	**4,45**
46.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2,33	**4,39**
47.	Q University	2,40	**4,36**
48.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2,45	**4,34**
49.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,45	**4,34**
50.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2,55	**4,30**
51.	Каспий қоғамдық университеті	2,55	**4,30**
52.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2,56	**4,29**
53.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2,60	**4,27**
54.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2,75	**4,20**
55.	Еуразия технологиялық университеті	2,97	**4,11**
56.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3,13	**4,03**
57.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4,00	**3,64**
58.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	4,86	**3,25**
*	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	**0,00**

*	Қызылорда ашық университеті	0	**0,00**
*	Аймақтық инновациялық университеті	0	**0,00**
*	Орталық – Қазақстан Академиясы	0	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1 ай ішінде жұмысқа орналасқан: Баишев Университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті және З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

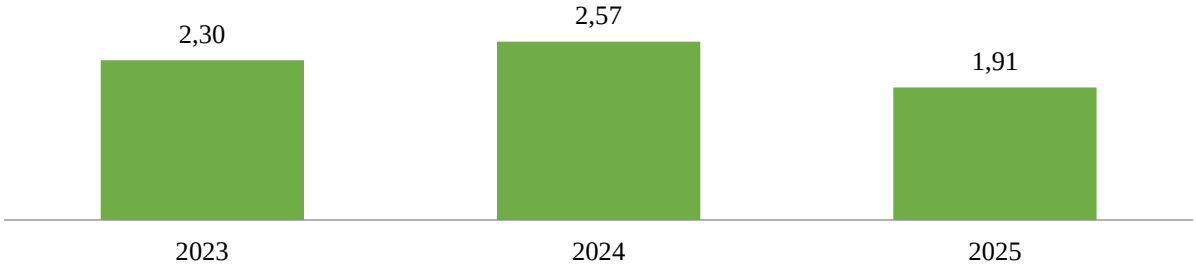

5-диаграмма еңбек нарығында «Есеп және аудит» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,30 айды, 2024 жылы 2,57 айды, ал 2025 жылы 1,91 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға

және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	499717,2	**5,00**
2.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	423781,6	**4,40**
3.	SDU University	417054,4	**4,35**
4.	КИМЭП университеті	405808,2	**4,26**
5.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	295648,1	**3,64**
6.	Қызылорда «Болашақ» университеті	275489,2	**3,63**
7.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	315587,5	**3,53**
8.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	304238,9	**3,44**
9.	Нархоз университеті	300864,1	**3,41**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	256002,0	**3,27**
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	280661,1	**3,23**
12.	Alikhan Bokeikhan University	263713,2	**3,21**
13.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	247796,9	**3,21**
14.	Еуразия технологиялық университеті	273061,4	**3,19**
15.	Алматы технологиялық университеті	267435,6	**3,15**
16.	Каспий қоғамдық университеті	262552,2	**3,11**
17.	Торайғыров университеті	232479,0	**3,11**
18.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	261908,8	**3,10**
19.	Гуманитарлық-техникалық академия	236964,0	**3,04**
20.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	254021,0	**3,04**
21.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	237500,0	**3,03**
22.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	229276,8	**2,99**
23.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	216372,0	**2,98**
24.	«Тұран» университеті	239871,6	**2,92**
25.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	235883,8	**2,89**
26.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	232111,6	**2,86**
27.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	203204,4	**2,82**
28.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	216964,1	**2,74**
29.	Esil University	214308,3	**2,72**
30.	Алматы менеджмент университеті	212503,6	**2,71**
31.	Баишев Университеті	184705,6	**2,71**
32.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	208159,3	**2,67**

33.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	183518,6	**2,63**
34.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	181285,5	**2,62**
35.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	200526,4	**2,61**
36.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	184228,2	**2,58**
37.	Қарағанды индустриалдық университеті	176756,7	**2,57**
38.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	166526,9	**2,56**
39.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	175399,8	**2,56**
40.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	190818,8	**2,53**
41.	«Тұран-Астана» университеті	190167,7	**2,52**
42.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	190131,5	**2,51**
43.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	160225,7	**2,48**
44.	Шымкент университеті	172595,0	**2,48**
45.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	183491,0	**2,47**
46.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	207020,6	**2,47**
47.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	163042,6	**2,46**
48.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	142453,6	**2,34**
49.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	155836,4	**2,33**
50.	Q University	162160,0	**2,30**
51.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	149712,5	**2,29**
52.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	126095,3	**2,21**
53.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	139139,1	**2,19**
54.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	138087,9	**2,16**
55.	«Мирас» университеті	129439,0	**2,11**
56.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	119740,0	**2,02**
57.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	104545,5	**1,97**
58.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	98550,0	**1,92**
*	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	**0,00**
*	Қызылорда ашық университеті	0	**0,00**
*	Аймақтық инновациялық университеті	0	**0,00**
*	Орталық – Қазақстан Академиясы	0	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, SDU University және КИМЭП университеті. Ең төменгі көрсеткішті М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті көрсетті.

2. Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Есеп және аудит» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Есеп және аудит» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	КИМЭП университеті	6В04104 - Бухгалтерский Есеп және аудит	3,646	1/58
2.	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	6В04111 Бухгалтерлік есеп саласындағы Бизнес әкімшілендіру	3,411	2/58
3.	«Тұран» университеті	6В04105 - Есеп және аудит	3,119	3/58
4.	SDU University	6В04103 Есеп және аудит	3,104	4/58
5.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В04104 Есеп және аудит	3,074	5/58
6.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В04106-Есеп және аудит	3,066	6/58
7.	Алматы менеджмент университеті	6В04106 Есеп және аудит	3,029	7/58
8.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В04105 Есеп және аудит	3,002	8/58
9.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6В04118 Есеп және аудит АССА	2,994	9/58

10.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,964	10/58
11.	Нархоз университеті	6В04105 Бухгалтерлік есеп және аудит саласындағы іскерлік әкімшілік бакалавры	2,937	11/58
12.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В04108 «Өнеркәсіптегі есеп және аудит»	2,896	12/58
13.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В04102 Есеп және аудит	2,894	13/58
14.	Торайғыров университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,886	14/58
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В04107 – Бизнесті есепке алу, аудит және бағалау	2,885	15/58
16.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В04104 Есеп және аудит	2,883	16/58
17.	Esil University	6В04105 - Есеп және аудит	2,864	17/58
18.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В04141 Есеп және аудит	2,863	18/58
19.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В04106 Бухгалтерлік есеп, аудит және салықтық консалтинг	2,857	19/58
20.	Гуманитарлық-техникалық академия	6В04103 Есеп және аудит	2,856	20/58
21.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В04102 Есеп және аудит	2,849	21/58
22.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,842	22/58
23.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,835	23/58
24.	Баишев Университеті	6В04141 Есеп және аудит	2,830	24/58
25.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В04107-Есеп және аудит	2,822	25/58
26.	Alikhan Bokeikhan University	6В04117 Есеп және аудит	2,819	26/58
27.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,765	27/58
28.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В04109 - Бухгалтерлік есеп және қаржы	2,759	28/58

29.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,758	29/58
30.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,757	30/58
31.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В04102 - Учёт и аудит	2,753	31/58
32.	Алматы технологиялық университеті	6В04105 Есеп және аудит	2,750	32/58
33.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	6В04103 Есеп және аудит	2,750	33/58
34.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В04104 Кәсіпорындағы есеп, талдау және аудит	2,739	34/58
35.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В04108 Бухгалтерлік есеп және аудит	2,726	35/58
36.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В04105 Есеп және аудит	2,700	36/58
37.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В04104 - Бизнес-процестерді есепке алу, аудит және талдау	2,687	37/58
38.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,677	38/58
39.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В04130 Есеп және аудит	2,677	39/58
40.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В04105 Бухгалтерлік есеп және экономикалық талдау	2,671	40/58
41.	«Тұран-Астана» университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,643	41/58
42.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,632	42/58
43.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В04111 Есеп және аудит	2,627	43/58
44.	Каспий қоғамдық университеті	6В04111 Есеп және аудит	2,610	44/58
45.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В04106 Бизнес-құрылымдардың есебі және аудиті	2,547	45/58
46.	Шымкент университеті	6В04102 Есеп және аудит	2,502	46/58

47.	Қарағанды индустриалдық университеті	6В04106 Кәсіпкерліктегі есеп және аудит	2,492	47/58
48.	Еуразия технологиялық университеті	6В04101 Есеп және аудит	2,481	48/58
49.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В04130 Есеп және аудит	2,434	49/58
50.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В04101 Есеп және аудит	2,398	50/58
51.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В04106 Есеп және аудит	2,387	51/58
52.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В04111 Кәсіпкерліктің бухгалтерлік есебі, аудиті және салық салу	2,382	52/58
53.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В04143-Есеп және аудит	2,365	53/58
54.	Q University	6В04102 Есеп және аудит	2,357	54/58
55.	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В04101 Есеп және аудит	2,322	55/58
56.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В04141-Есеп және аудит	2,258	56/58
57.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В04103 Есеп және аудит	2,237	57/58
58.	«Мирас» университеті	6В04101 Есеп және аудит	2,137	58/58
*	Орталық – Қазақстан Академиясы	6В04114 Есеп және аудит	0,881	0/58
*	Қызылорда ашық университеті	6В04141 Есеп және аудит	0,764	0/58
*	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В04105 Есеп және аудит	0,747	0/58
*	Аймақтық инновациялық университеті	6В04108 Есеп және аудит	0,673	0/58

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Есеп және аудит» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-10 құрамына КИМЭП университеті, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, «Тұран» университеті, SDU University, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Алматы менеджмент университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес

университеті және Қазақстан-Британ техникалық университетісияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Есеп және аудит» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Alikhan Bokeikhan University	-	-	26/58
2	Esil University	29/ 60	32/58	17/58
3	Q University	54 / 60	55/58	54/58
4	SDU University	7 / 60	5/58	4/58
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	32/ 60	34/58	42/58
6	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	40 / 60	38/58	31/58
7	Алматы технологиялық университеті	42 / 60	17/58	32/58
8	Алматы менеджмент университеті	5 /60	8/58	/58
9	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	30 / 60	37/58	37/58
10	Баишев Университеті	-	-	24/58
11	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	12 /60	16/58	34/58
12	Гуманитарлық-техникалық академия	57 /60	43/58	20/58
13	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	8 /60	15/58	5/58
14	Еуразия технологиялық университеті	24 / 60	6/58	48/58
15	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	10 / 60	18/58	43/58
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	31 / 60	39/58	*
17	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	14 / 60	47/58	15/58
18	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	48 / 60	54/58	33/58
19	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	16 / 60	10/58	19/58
20	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	35 / 60	14/58	29/58
21	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	28 / 60	30/58	27/58
22	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4 / 60	6/58	8/58
23	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	44 / 60	31/58	57/58
24	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	38 / 60	50/58	35/58
25	Қазақстан-Американдық еркін университеті	23 /60	28/58	30/58
26	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6 / 60	4/58	10/58
27	Қарағанды индустриалдық университеті	-	-	47/58
28	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	45 /60	13/58	12/58
29	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9 / 60	7/58	6/58
30	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	50 /60	45/58	22/58
31	Каспий қоғамдық университеті	20 /60	24/58	44/58
32	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	13 /60	20/58	45/58

33	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	39 / 60	57/58	18/58
34	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	15 / 60	40/58	40/58
35	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	25 / 60	23/58	16/58
36	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	33 / 60	22/58	38/58
37	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	34 /60	36/58	23/58
38	Қызылорда ашық университеті	-	44/58	*
39	Қызылорда «Болашақ» университеті	55 /60	35/58	55/58
40	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	41 / 60	41/58	56/58
41	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	-	56/58	21/58
42	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	37 / 60	21/58	53/58
43	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	27 / 60	29/58	13/58
44	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	59 /60	52/58	25/58
45	Аймақтық инновациялық университеті	-	-	*
46	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	21 / 60	27/58	36/58
47	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	58 /60	4/58	52/58
48	Торайғыров университеті	56 / 60	42/58	14/58
49	«Мирас» университеті	-	-	58/58
50	«Тұран» университеті	19 / 60	9/58	3/58
51	«Тұран-Астана» университеті	46 / 60	25/58	41/58
52	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	60 / 60	58/58	49/58
53	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	51 / 60	53/58	50/58
54	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	22 /60	11/58	28/58
55	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	1 / 60	2/58	2/58
56	КИМЭП университеті	2 / 60	1/58	1/58
57	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	11 из 60	19/58	9/58
58	Нархоз университеті	3 из 60	3/58	11/58
59	Орталық Азия Инновациялық Университеті	49 / 60	51/58	51/58
60	Орталық – Қазақстан Академиясы	-	-	*
61	Шымкент университеті	53 / 60	33/58	46/58
62	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	18 / 60	46/58	39/58

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Есеп және аудит» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 – 2025 жылдардағы ББ рейтингі барысында М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті және КИМЭП университеті көшбасшылар қатарында болды. Үш жыл бойы Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті және «Мирас» университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Есеп және аудит» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті және КИМЭП университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Есеп және аудит» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Alikhan Bokeikhan University	6В04117 Есеп және аудит
2	Esil University	6В04105 - Есеп және аудит
3	Q University	6В04102 Есеп және аудит
4	SDU University	6В04103 Есеп және аудит
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В04103 Есеп және аудит
6	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В04102 - Учёт и аудит
7	Алматы технологиялық университеті	6В04105 Есеп және аудит
8	Алматы менеджмент университеті	6В04106 Есеп және аудит
9	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В04104 - Бизнес-процестерді есепке алу, аудит және талдау
10	Баишев Университеті	6В04141 Есеп және аудит
11	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В04104 Кәсіпорындағы есеп, талдау және аудит
12	Гуманитарлық-техникалық академия	6В04103 Есеп және аудит
13	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В04104 Есеп және аудит
14	Еуразия технологиялық университеті	6В04101 Есеп және аудит
15	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В04111 Есеп және аудит
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В04105 Есеп және аудит
17	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В04107 – Бизнесті есепке алу, аудит және бағалау
18	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	6В04103 Есеп және аудит
19	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В04106 Бухгалтерлік есеп, аудит және салықтық консалтинг
20	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В04103 Есеп және аудит
21	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В04103 Есеп және аудит
22	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В04105 Есеп және аудит
23	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В04103 Есеп және аудит
24	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В04108 Бухгалтерлік есеп және аудит
25	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В04103 Есеп және аудит
26	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В04103 Есеп және аудит
27	Қарағанды индустриалдық университеті	6В04106 Кәсіпкерліктегі есеп және аудит
28	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В04108 «Өнеркәсіптегі есеп және аудит»

29	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В04106-Есеп және аудит
30	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В04103 Есеп және аудит
31	Каспий қоғамдық университеті	6В04111 Есеп және аудит
32	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В04106 Бизнес-құрылымдардың есебі және аудиті
33	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В04141 Есеп және аудит
34	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В04105 Бухгалтерлік есеп және экономикалық талдау
35	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В04104 Есеп және аудит
36	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В04103 Есеп және аудит
37	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В04103 Есеп және аудит
38	Қызылорда ашық университеті	6В04141 Есеп және аудит
39	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В04101 Есеп және аудит
40	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В04141-Есеп және аудит
41	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В04102 Есеп және аудит
42	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В04143-Есеп және аудит
43	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В04102 Есеп және аудит
44	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В04107-Есеп және аудит
45	Аймақтық инновациялық университеті	6В04108 Есеп және аудит
46	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В04105 Есеп және аудит
47	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В04111 Кәсіпкерліктің бухгалтерлік есебі, аудиті және салық салу
48	Торайғыров университеті	6В04103 Есеп және аудит
49	«Мирас» университеті	6В04101 Есеп және аудит
50	«Тұран» университеті	6В04105 - Есеп және аудит
51	«Тұран-Астана» университеті	6В04103 Есеп және аудит
52	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В04130 Есеп және аудит
53	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В04101 Есеп және аудит
54	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В04109 - Бухгалтерлік есеп және қаржы
55	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	6В04111 Бухгалтерлік есеп саласындағы Бизнес әкімшілендіру
56	КИМЭП университеті	6В04104 - Бухгалтерский Есеп және аудит

57	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6В04118 Есеп және аудит ACCA
58	Нархоз университеті	6В04105 Бухгалтерлік есеп және аудит саласындағы іскерлік әкімшілік бакалавры
59	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В04106 Есеп және аудит
60	Орталық – Қазақстан Академиясы	6В04114 Есеп және аудит
61	Шымкент университеті	6В04102 Есеп және аудит
62	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В04130 Есеп және аудит

6В042 Құқық даярлау бағыты
В049 Құқық білім беру бағдарламасы тобы
«Құқық қорғау қызметі» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 6 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6	5,00
2	Alikhan Bokeikhan University	4	3,40
3	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	4	3,40
4	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	2,60
5	Қонаев университеті	3	2,60
6	Каспий қоғамдық университеті	1	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті жетекші орынға ие болды, өйткені білім беру бағдарламасы жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	501	3,00
2	Қонаев университеті	17	1717	2,96
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	12	1789	2,22
4	Каспий қоғамдық университеті	24	2354	1,27
5	Alikhan Bokeikhan University	33	2841	0,88
6	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7	698	0,43

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның барлығында ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы – Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Alikhan Bokeikhan University	3	0	2,50
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2	0	1,67
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	2	0	1,67
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1	0	0,83
5	Каспий қоғамдық университеті	0	0	0,00
6	Қонаев университеті	0	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Alikhan Bokeikhan University жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру

бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша рейтингке қатысатын 6 ЖЖОКБҰ-ның барлығы мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Каспий қоғамдық университеті	ACQUIN	5,00
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	НКЦА (NKCA)	2,16
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	ARQA	2,16
4	Қонаев университеті	НКЦА (NKCA)	2,16
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	1,73
6	Alikhan Bokeikhan University	CAAAE	1,30

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша Каспий қоғамдық университеті алдыңғы қатардан көрінді.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 6 ББ-ның екеуі алтауы НКЦА (NKCA) – Аккредиттеудің тәуелсіз Қазақстандық орталығында аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	8,58	4,29
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	8,42	4,21
3	Каспий қоғамдық университеті	8,17	4,08
4	Alikhan Bokeikhan University	7,83	3,92
5	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	7,67	3,83
6	Қонаев университеті	7,50	3,75

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті иеленді.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Alikhan Bokeikhan University	389	3	5,00
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	255	0	0,00
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	112	0	0,00
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	177	0	0,00
5	Каспий қоғамдық университеті	148	0	0,00
6	Қонаев университеті	42	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, тек Alikhan Bokeikhan University-де осы критерий бойынша нәтижелер тіркелді.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

ЖЖОКБҰ ұсынған деректерге сәйкес, жоғары оқу орындарының ешқайсысында ғылыми-кәсіпкерлік бастамалардың болу фактісі расталған жоқ.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 7-кестедегідей болды.

7-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Каспий қоғамдық университеті	8	2	25,0%	5,00
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	51	3	5,9%	1,18
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	50	1	2,0%	0,40
4	Alikhan Bokeikhan University	38	0	0,0%	0,00
5	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	21	0	0,0%	0,00
6	Қонаев университеті	35	0	0,0%	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 203 болса, оның ішінде 6 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2,9% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі Каспий қоғамдық университетіне тиесілі.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

8-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Каспий қоғамдық университеті	88	3,14
2	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	84	3,00
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	82	2,94
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	82	2,93
5	Қонаев университеті	71	2,53
6	Alikhan Bokeikhan University	63	2,24

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

8-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 78 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер Каспий қоғамдық университетін таңдаған.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

9-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	112	2	1,8%	5,00
2	Каспий қоғамдық университеті	148	2	1,4%	3,78
3	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	255	3	1,2%	3,29
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	177	2	1,1%	3,16
5	Alikhan Bokeikhan University	389	0	0,0%	0,00
6	Қонаев университеті	42	0	0,0%	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

9-кестеде шетелдік студенттердің «Құқық қорғау қызметі» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 0,8% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінде анықталды.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

10-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Каспий қоғамдық университеті	312	4496	14,4	5,00
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	14,9	4,84
3	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	19,6	3,68
4	Қонаев университеті	138	2844	20,6	3,50
5	Alikhan Bokeikhan University	375	7870	21,0	3,43
6	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	40,8	1,77

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Каспий қоғамдық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға

бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

11-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Қонаев университеті	138	94	68,1%	5,00
2	Каспий қоғамдық университеті	312	168	53,8%	3,95
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50,5%	3,71
4	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	44,1%	3,24
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	146	35,9%	2,63
6	Alikhan Bokeikhan University	375	60	16,0%	1,17

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 45% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі Қонаев университетінде жұмыс істейді.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін

маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

12-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181	5,00
2	Каспий қоғамдық университеті	4496	7381	3,58
3	Alikhan Bokeikhan University	7870	4375	2,05
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847	1,79
5	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481	1,09
6	Қонаев университеті	2844	2299	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті жоғары нәтиже көрсетті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

13-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221	5,00
2	Каспий қоғамдық университеті	531703	4,20
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851	2,61
4	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349321	2,57
5	Alikhan Bokeikhan University	306207	1,40
6	Қонаев университеті	289429	1,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

13-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 394 455 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті – 518 221 теңге, Каспий қоғамдық университеті – 531 703 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

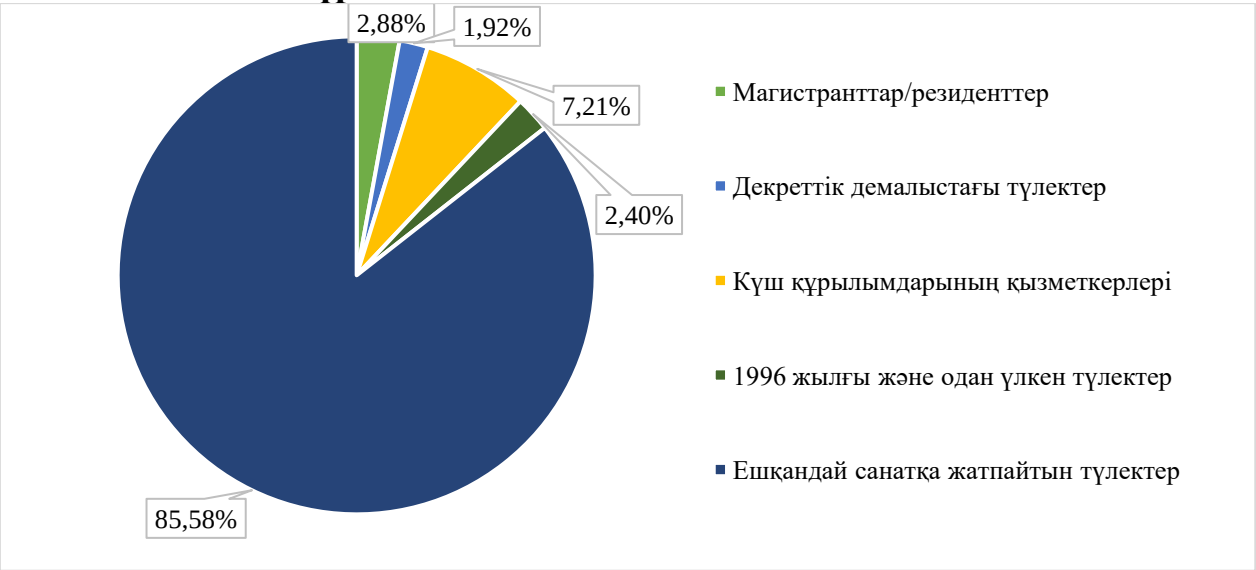

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 208адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 4; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 6; 1996 жылғы және одан үлкен – 5; күш құрылымдарының қызметкерлері – 15.

14-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	18	77,8%	66,7%	11,1%	3,56
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	49	75,5%	67,3%	8,2%	3,53
3	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	44	75,0%	63,6%	11,4%	3,41
4	Alikhan Bokeikhan University	35	80,0%	42,9%	37,1%	2,89
5	Қонаев университеті	34	58,8%	35,3%	23,5%	2,24
6	Каспий қоғамдық университеті	8	50,0%	37,5%	12,5%	2,13

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеге сәйкес, «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 69,5% құрады. Жұмысқа орналасу деңгейі бойынша Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті ең жоғары нәтиже көрсетті. Оның түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі 77,8%-

ды құрады, оның ішінде 66,7% тұрақты жұмысқа орналасы деңгейін құрайды. Соңғы позицияда Каспий қоғамдық университеті орналасты.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

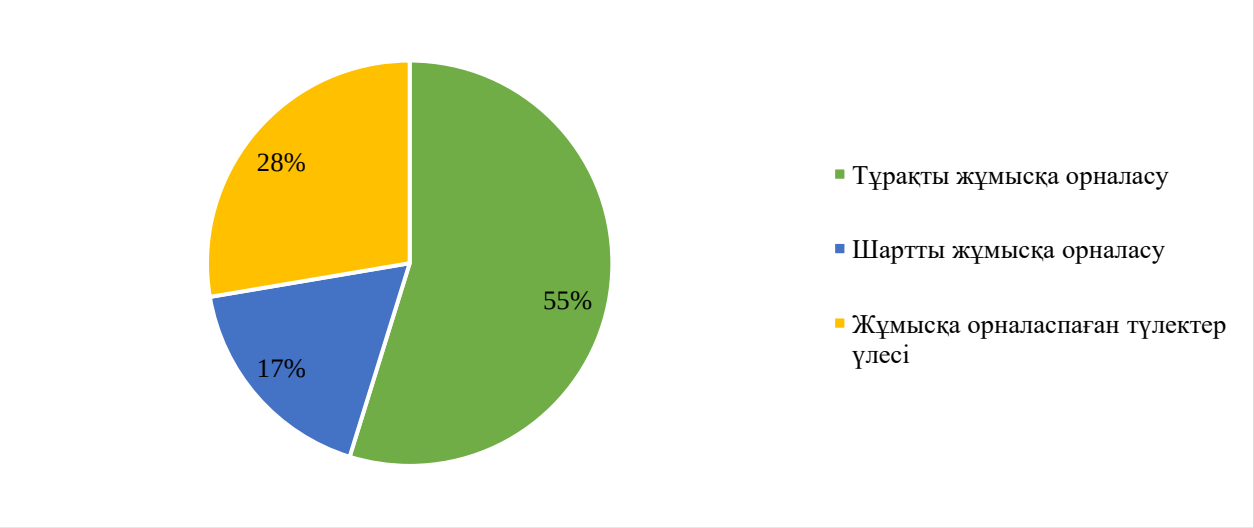

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 55%-ы тұрақты, ал 17%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 28%-ы жұмысқа орналаспаған.

15-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Alikhan Bokeikhan University	82,1%	57,1%	80,0%
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	42,9%	59,1%	75,0%
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	–	68,0%	77,8%
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	78,6%	–	75,5%
5	Каспий қоғамдық университеті	–	–	50,0%
6	Қонаев университеті	72,6%	56,7%	58,8%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

— - рейтингке қатыспаған

15-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

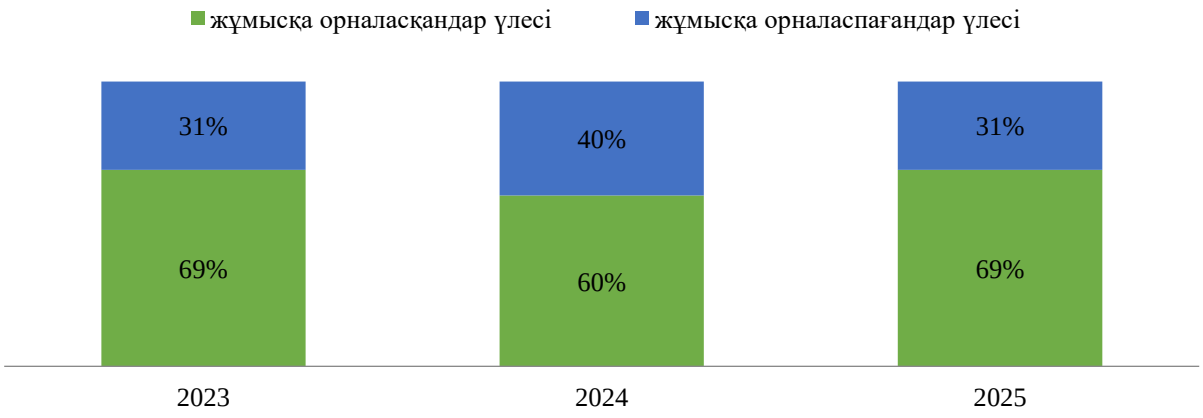

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері 2023 жылғы рейтингпен бірдей болды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 69%, 2024 жылы - 60%, ал 2025 жылы - 69% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

16-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,69	4,69
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2,79	4,18
3	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2,85	4,16

4	Alikhan Bokeikhan University	3,96	3,65
5	Каспий қоғамдық университеті	4,00	3,64
6	Қонаев университеті	4,17	3,56

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

16-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің түлектері 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

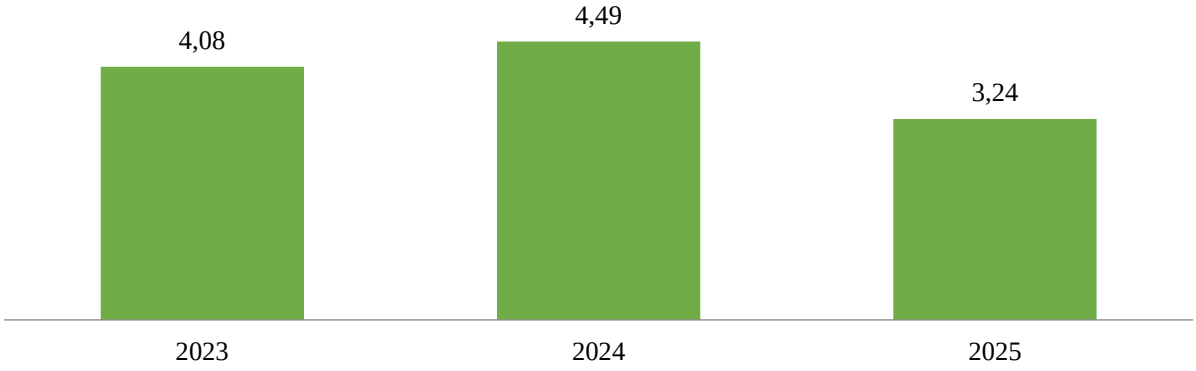

5-диаграмма еңбек нарығында «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 4,08 айды, 2024 жылы 4,49 айды, ал 2025 жылы 3,24 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлек жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

17-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	141336	5,00
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	138499	4,48
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	106449	2,66
4	Alikhan Bokeikhan University	99826	1,39
5	Каспий қоғамдық университеті	100803	1,17
6	Қонаев университеті	98129	1,00

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

17-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті көш бастады, ал еі төменгі көрсеткіш Қонаев университетінде тіркелді.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

18-кесте. «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В04202 Құқық қорғау қызметі	3,121	1/6
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В04214 Сот және құқық қорғау қызметі	3,102	2/6
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В12301 Құқық қорғау қызметі	3,012	3/6
4	Каспий қоғамдық университеті	6В04217 Сот және құқық қорғау қызметі	2,597	4/6
5	Alikhan Bokeikhan University	6В04222 Тергеу және прокурорлық қызмет	2,442	5/6
6	Қонаев университеті	6В12301 Құқық қорғау қызметі	2,083	6/6

18-кестеде «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, 6 оқу орнының ішінде Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті бірінші орынды иеленді.

19-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	10/10	3 / 9	1/6
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4/10	-	2/6
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	6 / 9	3/6
4	Каспий қоғамдық университеті	-	-	4/6
5	Alikhan Bokeikhan University	2/10	9 / 9	5/6
6	Қонаев университеті	9/10	7 / 9	6/6

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

19-кестеде 2023-2025 жылдары «Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтингте бірінші орын алған М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті түлектерінің немесе қабылдаудың болмауына байланысты биыл рейтингке қатыспады, ал екінші орын алған Alikhan Bokeikhan University биылғы рейтингте бесінші орынға түскен.

2024 жылы рейтингте бірніші орын алған М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті де, екінші орын алған Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті де түлектерінің немесе қабылдаудың болмауына байланысты биылғы рейтингке қатысқан жоқ, ал 2024-те үшінші орын алған Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті биыл бірінші орынға ие болды.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Құқық қорғау қызметі» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау, материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау, профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы және олардың медианалық жалақысы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Құқық қорғау қызметі» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Alikhan Bokeikhan University	6В04222 Тергеу және прокурорлық қызмет
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В04202 Құқық қорғау қызметі
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В12301 Құқық қорғау қызметі
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В04214 Сот және құқық қорғау қызметі
5	Каспий қоғамдық университеті	6В04217 Сот және құқық қорғау қызметі
6	Қонаев университеті	6В12301 Құқық қорғау қызметі

6В041 Бизнес және басқару даярлау бағыты
В047 Маркетинг және жарнама білім беру бағдарламасы тобы
«Маркетинг» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Маркетинг» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 25 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университетінде осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	17	5,00
2	Алматы менеджмент университеті	15	4,50
3	Esil University	12	3,75
4	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	11	3,50
5	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	10	3,25
6	КИМЭП университеті	10	3,25
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10	3,25
8	Нархоз университеті	9	3,00
9	SDU University	8	2,75
10	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	7	2,50
11	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6	2,25
12	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	5	2,00
13	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4	1,75

14	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	4	1,75
15	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	1,50
16	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	1,25
17	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	1,25
18	Астана халықаралық университеті	2	1,25
19	«Тұран» университеті	2	1,25
20	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1	1,00
21	Қазақстан-Неміс университеті	1	1,00
22	Каспий қоғамдық университеті	1	1,00
23	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	1,00
24	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1	1,00
25	Торайғыров университеті	1	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті мен Алматы менеджмент университеті жетекші орындарға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	18	1615	3,84
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	607	2,70
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4	670	2,58
4	Қазақстан-Неміс университеті	17	2036	2,42
5	Қазақстан-Американдық еркін университеті	5	714	2,33
6	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	2	294	2,24
7	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	395	1,93
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	624	1,78
9	Торайғыров университеті	10	849	1,55
10	Алматы менеджмент университеті	12	1115	1,52
11	КИМЭП университеті	8	722	1,41
12	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	5	427	1,40
13	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	5	363	1,38
14	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	9	762	1,36
15	Esil University	6	405	1,11
16	Каспий қоғамдық университеті	3	217	1,11
17	Қазақстан-Британ техникалық университеті	12	702	1,08
18	Нархоз университеті	7	477	1,08
19	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6	346	1,02
20	SDU University	11	600	0,99
21	«Тұран» университеті	10	600	0,99
22	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6	337	0,94
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2	113	0,92
24	Астана халықаралық университеті	1	36	0,56
25	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның 24-інде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы – М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Esil University	6	1	4,64
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	7	0	2,50
3	Қазақстан-Неміс университеті	0	1	2,50
4	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	0	1,43
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	3	0	1,07
6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2	0	0,71
7	Нархоз университеті	2	0	0,71
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2	0	0,71
9	SDU University	1	0	0,36
10	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	1	0	0,36
11	Алматы менеджмент университеті	1	0	0,36
12	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	1	0	0,36
13	Торайғыров университеті	1	0	0,36
14	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	0,00
15	Қазақстан-Американдық еркін университеті	0	0	0,00
16	Қазақстан-Британ техникалық университеті	0	0	0,00

17	Каспий қоғамдық университеті	0	0	0,00
18	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	0,00
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	0	0	0,00
20	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	0	0	0,00
21	Астана халықаралық университеті	0	0	0,00
22	«Тұран» университеті	0	0	0,00
23	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	0	0	0,00
24	КИМЭП университеті	0	0	0,00
25	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	0	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Esil University жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Маркетинг» ББ бойынша рейтингке қатысатын 25 ЖЖОКБҰ-ның 21-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	SDU University	FIBAA және IAAR	5,00
2	«Тұран» университеті	ACQUIN	4,96
3	Қазақстан-Неміс университеті	ACQUIN	4,08
4	КИМЭП университеті	FIBAA	3,98
5	Нархоз университеті	FIBAA	3,50
6	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	FIBAA	2,92
7	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	IAAR	2,08
8	Алматы менеджмент университеті	IQAA	2,08
9	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	IAAR	2,08
10	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	IAAR	2,08

11	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	2,08
12	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	2,08
13	Каспий қоғамдық университеті	CAAAE	2,08
14	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	2,08
15	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	IQAA	2,08
16	Астана халықаралық университеті	ARQA	2,08
17	Торайғыров университеті	IAAR	2,08
18	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	IQAA	2,08
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	2,08
20	Esil University	IAAR	1,25
21	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	1,25
22	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	-	0,00
23	Қазақстан-Американдық еркін университеті	-	0,00
24	Қазақстан-Британ техникалық университеті	-	0,00
25	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: SDU University, «Тұран» университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

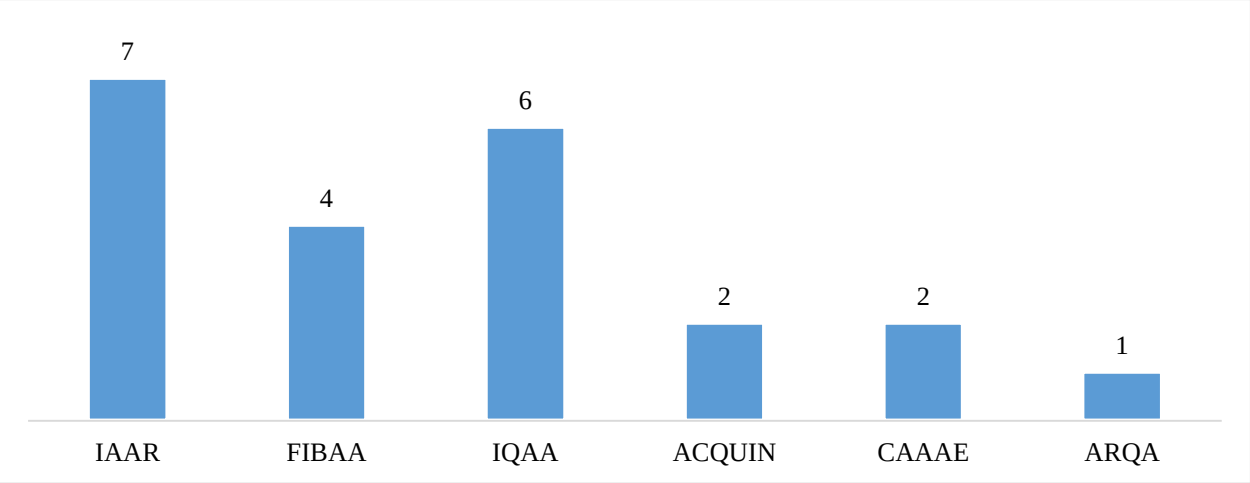

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 21 ББ-ның жетеуі IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының

заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Алматы менеджмент университеті	9,67	4,83
2	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	9,58	4,79
3	SDU University	9,25	4,63
4	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	9,17	4,58

5	КИМЭП университеті	9,17	4,58
6	Нархоз университеті	9,17	4,58
7	«Тұран» университеті	9,00	4,50
8	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	8,92	4,46
9	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8,83	4,42
10	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8,67	4,33
11	Қазақстан-Американдық еркін университеті	8,67	4,33
12	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	8,67	4,33
13	Каспий қоғамдық университеті	8,67	4,33
14	Қазақстан-Неміс университеті	8,58	4,29
15	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	8,58	4,29
16	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	8,50	4,25
17	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8,42	4,21
18	Астана халықаралық университеті	8,42	4,21
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,25	4,13
20	Esil University	8,17	4,08
21	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8,08	4,04
22	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	7,58	3,79
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7,58	3,79
24	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	7,50	3,75
25	Торайғыров университеті	7,42	3,71

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Алматы менеджмент университеті, Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Алматы менеджмент университеті	226	34	5,00
2	Қазақстан-Неміс университеті	67	10	4,96
3	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	42	3	2,37
4	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	18	1	1,85
5	КИМЭП университеті	325	14	1,43
6	SDU University	157	3	0,64
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	66	1	0,50
8	Нархоз университеті	262	3	0,38
9	Каспий қоғамдық университеті	228	1	0,15
10	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	224	1	0,15
11	«Тұран» университеті	275	1	0,12
12	Esil University	150	0	0,00
13	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	99	0	0,00
14	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	23	0	0,00

15	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	155	0	0,00
16	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	21	0	0,00
17	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	95	0	0,00
18	Қазақстан-Американдық еркін университеті	63	0	0,00
19	Қазақстан-Британ техникалық университеті	142	0	0,00
20	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	22	0	0,00
21	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	120	0	0,00
22	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	66	0	0,00
23	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	96	0	0,00
24	Астана халықаралық университеті	119	0	0,00
25	Торайғыров университеті	87	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, ең жоғары көрсеткіштерді көрсеткен Алматы менеджмент университеті мен Қазақстан-Неміс университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	Tendencies of Video Marketing which is used by brands in Kazakhstan: Fashion and Beauty Retai	5,00
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Жаһандану жағдайында өнімнің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету	2,73
		Халықтың өмір сүру сапасын басқаруда өңірдің цифрлық әлеуетін дамыту	
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	Ұйымның маркетингтік қызметіндегі брендинг	1,50
		Әлеуметтік желілердегі маркетинг – брендті ілгерілетудің құралы	
4	Нархоз университеті	BI Group компаниясы мысалында инновациялық маркетингтік стратегияларды әзірлеу	0,34
5	«Тұран» университеті	Қызметтер мен тауарларды ілгерілетуге арналған алаң ретіндегі интернет	0,33

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, Нархоз университеті, «Тұран» университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	10	3	30,0	5,00
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	13	3	23,1	3,85
3	Қазақстан-Неміс университеті	27	5	18,5	3,09
4	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	8	1	12,5	2,08
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	9	1	11,1	1,85
6	КИМЭП университеті	38	4	10,5	1,75
7	Алматы менеджмент университеті	76	7	9,2	1,54
8	Каспий қоғамдық университеті	25	2	8,0	1,33
9	«Тұран» университеті	25	1	4,0	0,67
10	SDU University	32	1	3,1	0,52
11	Esil University	18	0	0	0,00
12	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	18	0	0	0,00
13	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6	0	0	0,00
14	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	41	0	0	0,00
15	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	3	0	0	0,00
16	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6	0	0	0,00
17	Қазақстан-Британ техникалық университеті	21	0	0	0,00
18	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	14	0	0	0,00
19	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	11	0	0	0,00
20	Астана халықаралық университеті	5	0	0	0,00
21	Торайғыров университеті	12	0	0	0,00
22	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	13	0	0	0,00
23	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	59	0	0	0,00
24	Нархоз университеті	18	0	0	0,00
25	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8	0	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 516 болса, оның ішінде 28 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 5,4% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі

келесі оқу орындарына тиесілі: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Нархоз университеті	113,3	4,05
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	101,7	3,63
3	SDU University	100,0	3,57
4	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	97,6	3,48
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	92,4	3,30
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	91,6	3,27
7	Қазақстан-Неміс университеті	89,4	3,19
8	Алматы менеджмент университеті	85,2	3,04
9	Астана халықаралық университеті	79,6	2,84
10	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	76,2	2,72
11	Торайғыров университеті	75,3	2,69
12	«Тұран» университеті	74,4	2,66
13	Каспий қоғамдық университеті	73,7	2,63
14	КИМЭП университеті	73,1	2,61
15	Esil University	71,3	2,55
16	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	71,3	2,55
17	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	71,1	2,54
18	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	69,5	2,48
19	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	68,7	2,45
20	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	68,1	2,43
21	Қазақстан-Американдық еркін университеті	66,7	2,38
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	63,0	2,25
23	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	60,0	2,14
24	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	57,3	2,05

25	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	50,0	1,79

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 78 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Нархоз университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, SDU University.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	21	4	19,0%	5,00
2	КИМЭП университеті	325	38	11,7%	3,07
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	142	14	9,9%	2,59
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	95	9	9,5%	2,49
5	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	22	2	9,1%	2,39
6	Қазақстан-Неміс университеті	67	5	7,5%	1,96
7	Нархоз университеті	262	15	5,7%	1,50
8	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	18	1	5,6%	1,46

9	Алматы менеджмент университеті	226	12	5,3%	1,39
10	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	96	5	5,2%	1,37
11	SDU University	157	6	3,8%	1,00
12	Каспий қоғамдық университеті	228	8	3,5%	0,92
13	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	99	3	3,0%	0,80
14	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	66	2	3,0%	0,80
15	Торайғыров университеті	87	2	2,3%	0,60
16	«Тұран» университеті	275	5	1,8%	0,48
17	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	224	4	1,8%	0,47
18	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	120	2	1,7%	0,44
19	Астана халықаралық университеті	119	2	1,7%	0,44
20	Esil University	150	1	0,7%	0,18
21	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	155	1	0,6%	0,17
22	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	23	0	0,0%	0,00
23	Қазақстан-Американдық еркін университеті	63	0	0,0%	0,00
24	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	42	0	0,0%	0,00
25	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	66	0	0,0%	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Маркетинг» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 4,5% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, КИМЭП университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Қазақстан-Неміс университеті	72	713	9,9	5,00
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13,1	3,79
3	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	929	12917	13,9	3,56
4	Каспий қоғамдық университеті	312	4496	14,4	3,44
5	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	14,6	3,40
6	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	14,9	3,33
7	«Тұран» университеті	374	6356	17,0	2,91
8	Торайғыров университеті	511	8878	17,4	2,85
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19,2	2,58
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19,2	2,58
11	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	19,7	2,51
12	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	4214	19,7	2,51
13	КИМЭП университеті	132	2861	21,7	2,28
14	Астана халықаралық университеті	426	9888	23,2	2,13
15	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	5106	24,4	2,03
16	SDU University	356	9031	25,4	1,95
17	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	5804	25,7	1,93
18	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	290	7736	26,7	1,86
19	Esil University	162	4562	28,2	1,76
20	Алматы менеджмент университеті	151	4629	30,7	1,62
21	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	9352	33,6	1,47
22	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	4139	37,3	1,33
23	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	4071	50,3	0,99
24	Нархоз университеті	134	7408	55,3	0,90
25	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157	8825	56,2	0,88

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Қазақстан-Неміс университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 10 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Нархоз университеті	134	105	78,4%	5,00
2	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	133	63,6%	4,06
3	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	175	62,9%	4,02
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	1336	61,4%	3,92

5	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	929	548	59,0%	3,76
6	Торайғыров университеті	511	299	58,5%	3,73
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	502	57,6%	3,67
8	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	61	55,0%	3,51
9	Esil University	162	88	54,3%	3,47
10	Каспий қоғамдық университеті	312	168	53,8%	3,44
11	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	42	51,9%	3,31
12	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50,5%	3,22
13	«Тұран» университеті	374	186	49,7%	3,17
14	Қазақстан-Неміс университеті	72	35	48,6%	3,10
15	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	108	47,8%	3,05
16	Алматы менеджмент университеті	151	72	47,7%	3,04
17	SDU University	356	156	43,8%	2,80
18	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	290	124	42,8%	2,73
19	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42,3%	2,70
20	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157	64	40,8%	2,60
21	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	87	40,7%	2,59
22	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	228	36,4%	2,32
23	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31,6%	2,01
24	Астана халықаралық университеті	426	105	24,6%	1,57
25	КИМЭП университеті	132	18	13,6%	0,87

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 49% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі Нархоз университетінде жұмыс істейді.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар

сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақстан-Неміс университеті	713	50416	5,00
2	КИМЭП университеті	2861	43874	4,48
3	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	7736	36807	3,91
4	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8825	22720	2,78
5	Нархоз университеті	7408	21704	2,70
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547	2,04
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401	2,03
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804	13040	2,00
9	Алматы менеджмент университеті	4629	11956	1,91
10	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	4214	11831	1,90
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	1,84
12	SDU University	9031	9806	1,74
13	Esil University	4562	8958	1,67
14	Каспий қоғамдық университеті	4496	7381	1,55
15	«Тұран» университеті	6356	6890	1,51
16	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4071	6364	1,47
17	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	5106	6467	1,47
18	Астана халықаралық университеті	9888	5310	1,38
19	Торайғыров университеті	8878	5092	1,36
20	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549	1,32
21	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	12917	3998	1,28

22	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847	1,26
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800	1,26
24	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9352	1626	1,09
25	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139	554	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақстан-Неміс университеті, КИМЭП университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	КИМЭП университеті	1691584	5,00
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	907291	2,76
3	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	896191	2,72
4	Нархоз университеті	805495	2,47

5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	2,19
6	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	624955	1,95
7	SDU University	619048	1,94
8	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412	1,91
9	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	1,84
10	Алматы менеджмент университеті	576139	1,82
11	Астана халықаралық университеті	542466	1,72
12	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686	1,71
13	Каспий қоғамдық университеті	531703	1,69
14	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501098	1,60
15	«Тұран» университеті	495742	1,59
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	1,59
17	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887	1,56
18	Қазақстан-Неміс университеті	474001	1,52
19	Қазақстан-Американдық еркін университеті	444960	1,43
20	Торайғыров университеті	380525	1,40
21	Esil University	410392	1,34
22	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851	1,34
23	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	402484	1,32
24	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	331408	1,12
25	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	290590	1,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Маркетинг» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 583 268 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында КИМЭП университеті – 1 691 583,6 теңге, Қазақстан-Британ техникалық университеті – 907 291 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті.

2-диаграмма. «Маркетинг» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

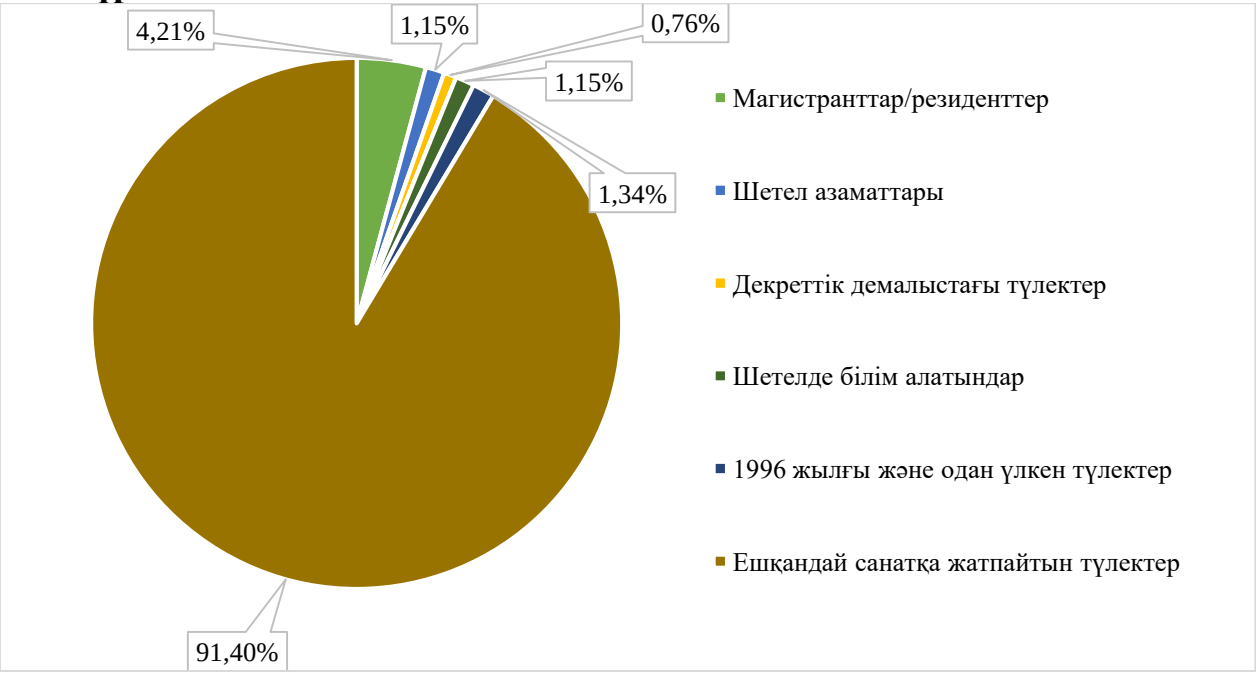

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 523 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 4; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 22; шетелде білім алатын түлектер – 6; шетел азаматтары – 6; 1996 жылғы және одан үлкен – 7.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	11	90,9%	72,7%	18,2%	4,00
2	КИМЭП университеті	31	80,6%	77,4%	3,2%	3,94
3	SDU University	31	87,1%	71,0%	16,1%	3,87
4	Қазақстан-Неміс университеті	22	81,8%	72,7%	9,1%	3,82
5	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7	100,0%	57,1%	42,9%	3,71
6	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	58	81,0%	65,5%	15,5%	3,59
7	Қазақстан-Британ техникалық университеті	21	71,4%	71,4%	0,0%	3,57
8	Алматы менеджмент университеті	69	79,7%	65,2%	14,5%	3,55

9	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6	100,0%	50,0%	50,0%	3,50
10	Каспий қоғамдық университеті	23	73,9%	60,9%	13,0%	3,30
11	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	39	76,9%	53,8%	23,1%	3,15
12	Нархоз университеті	18	88,9%	44,5%	44,4%	3,11
13	Торайғыров университеті	10	70,0%	50,0%	20,0%	2,90
14	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	12	66,7%	50,0%	16,7%	2,83
15	«Тұран» университеті	23	56,5%	56,5%	0,0%	2,83
16	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	16	75,0%	43,7%	31,3%	2,81
17	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	11	63,6%	45,4%	18,2%	2,64
18	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7	85,7%	28,6%	57,1%	2,57
19	Астана халықаралық университеті	5	60,0%	40,0%	20,0%	2,40
20	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	10	70,0%	30,0%	40,0%	2,30
21	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7	71,4%	28,6%	42,8%	2,29
22	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6	50,0%	33,3%	16,7%	2,00
23	Esil University	17	41,2%	35,3%	5,9%	1,88
24	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	9	33,3%	33,3%	0,0%	1,67
25	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті					*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Маркетинг» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 73% құрады. Жұмысқа орналасу деңгейі бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, КИМЭП университеті, SDU University, Қазақстан-Неміс университеті алғашқы орындарды иеленді. Түлектерінің тұрақты жұмысқа орналасу деңгейі жоғары ЖЖОКБҰ: SDU University, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті. Соңғы позицияда Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті орналасты.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

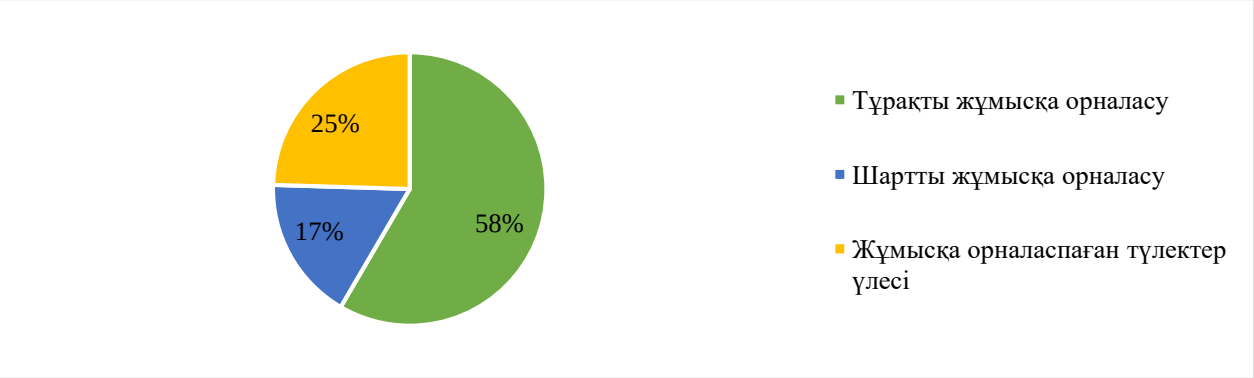

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 58%-ы тұрақты, ал 17%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 25%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Esil University	66,7%	72,7%	41,2%
2	SDU University	93,8%	93,6%	87,1%
3	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	52,6%	66,7%	75,0%
4	Алматы менеджмент университеті	86,1%	79,3%	79,7%
5	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	85,7%	80,0%	50,0%
6	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	71,9%	68,4%	76,9%
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	*	*	*
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	93,8%	61,5%	90,9%
9	Қазақстан-Американдық еркін университеті	–	–	100,0%
10	Қазақстан-Британ техникалық университеті	–	84,2%	71,4%
11	Қазақстан-Неміс университеті	90,0%	83,3%	81,8%
12	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	–	–	85,7%
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	*	*	33,3%
14	Каспий қоғамдық университеті	83,3%	76,9%	73,9%
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	–	–	100,0%
16	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	–	85,7%	66,7%
17	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	100,0%	83,3%	70,0%
18	Астана халықаралық университеті	–	–	60,0%
19	Торайғыров университеті	*	*	70,0%
20	«Тұран» университеті	70,0%	80,0%	56,5%
21	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	–	*	63,6%

22	КИМЭП университеті	89,6%	79,4%	80,6%
23	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	84,1%	89,4%	81,0%
24	Нархоз университеті	91,2%	86,7%	88,9%
25	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	73,3%	66,7%	71,4%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша 2024 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Алматы менеджмент университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, КИМЭП университеті, Нархоз университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті. Олардың ішінде Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті үш жыл бойы тұрақты түрде өскен. Ал көрсеткіштердің үш жыл бойы нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Қазақстан-Неміс университеті, Каспий қоғамдық университеті, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

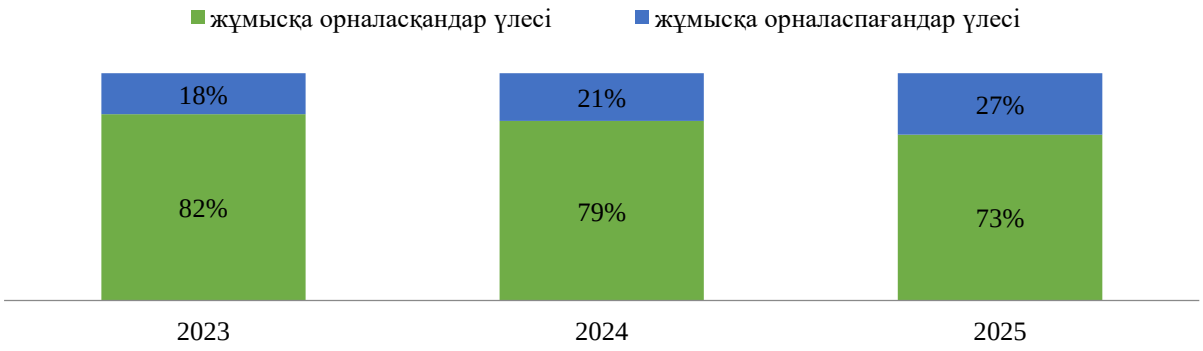

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері нашарлады: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 82%, 2024 жылы - 79%, ал 2025 жылы - 73% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Esil University	1,00	5,00
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1,00	5,00
3	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	1,08	4,97
4	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1,22	4,90
5	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	1,25	4,89
6	КИМЭП университеті	1,50	4,77
7	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	1,72	4,67
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2,00	4,55
9	«Тұран» университеті	2,00	4,55
10	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2,14	4,48
11	Торайғыров университеті	2,25	4,43
12	SDU University	2,36	4,38
13	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	2,36	4,38
14	Каспий қоғамдық университеті	2,44	4,34
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,67	4,24
16	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	2,71	4,22
17	Алматы менеджмент университеті	2,73	4,21
18	Нархоз университеті	2,77	4,20
19	Қазақстан-Неміс университеті	2,81	4,18
20	Қазақстан-Американдық еркін университеті	3,17	4,02
21	Қазақстан-Британ техникалық университеті	3,77	3,74
22	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4,00	3,64
23	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	4,00	3,64
24	Астана халықаралық университеті	4,00	3,64
25	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	–	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Esil University, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, КИМЭП университеті, Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

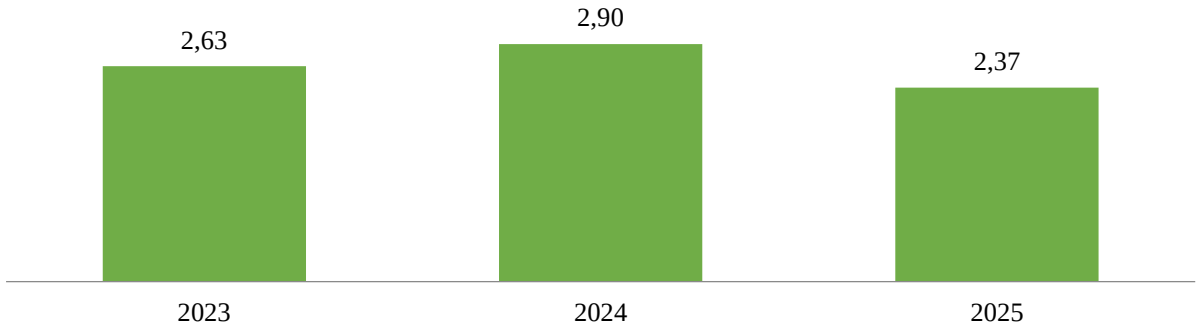

5-диаграмма еңбек нарығында «Маркетинг» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,63 айды, 2024 жылы 2,90 айды, ал 2025 жылы 2,37 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлек жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Қазақстан-Неміс университеті	396951	5,00
2	КИМЭП университеті	392929	4,96
3	Торайғыров университеті	300380	4,42
4	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	331052	4,33
5	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	296480	4,30
6	Қазақстан-Американдық еркін университеті	320503	4,20
7	Қазақстан-Британ техникалық университеті	302297	4,05
8	Астана халықаралық университеті	275880	3,77
9	Каспий қоғамдық университеті	264076	3,66
10	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	261358	3,63
11	SDU University	259788	3,62
12	Алматы менеджмент университеті	258612	3,61
13	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	231248	3,59
14	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	244751	3,47
15	Нархоз университеті	221796	3,23
16	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	213110	3,15
17	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	201822	3,03
18	Esil University	195527	2,97
19	«Тұран» университеті	193869	2,95
20	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	158226	2,59
21	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	155636	2,56
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	127990	2,29
23	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	85000	1,95
24	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	85000	1,91
25	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	–	*

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Қазақстан-Неміс университеті, КИМЭП университеті. Ең төменгі көрсеткіш Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті мен М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінде тіркелді.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Маркетинг» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Маркетинг» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Қазақстан-Неміс университеті	6В04104 Маркетинг	3,488	1/24
2	КИМЭП университеті	6В04102 Маркетинг	3,457	2/24
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В04107 Маркетинг	3,249	3/24
4	Алматы менеджмент университеті	6В04104 Маркетинг	3,093	4/24
5	SDU University	6В04105 Диджитал маркетинг	3,053	5/24
6	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	6В04117 Маркетинг саласындағы бизнес-әкімшілендіру	2,844	6/24
7	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6В04115 Сандық экономикадағы маркетинг	2,812	7/24
8	Нархоз университеті	6В04102 Маркетинг саласындағы бизнес-әкімшілендіру бакалавры	2,784	8/24
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В04106 Маркетинг	2,732	9/24
10	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В04105 Маркетинг	2,622	10/24

11	Каспий қоғамдық университеті	6В04114 Маркетинг	2,616	11/24
12	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В04110 Өнеркәсіп салаларындағы маркетинг	2,572	12/24
13	«Тұран» университеті	6В04107 Маркетинг	2,534	13/24
14	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В04108 Маркетинг және PR менеджмент	2,525	14/24
15	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6В06104 Digital маркетинг	2,522	15/24
16	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В04105 Маркетинг	2,494	16/24
17	Торайғыров университеті	6В04106 Маркетинг	2,439	17/24
18	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В04106 IT Маркетинг	2,344	18/24
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В04160 Маркетинг	2,245	19/24
20	Esil University	6В04109 Digital маркетинг	2,209	20/24
21	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В04106 Маркетинг	2,175	21/24
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В04109 Маркетинг	2,092	22/24
23	Астана халықаралық университеті	6В04111 Маркетинг	2,087	23/24
24	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В04107 Әлеуметтік медиа маркетингі	2,053	24/24
25	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В04106 Маркетинг	–	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Маркетинг» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Қазақстан-Неміс университеті, КИМЭП университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетісияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Маркетинг» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Қазақстан-Неміс университеті	4/17	1 / 19	1/24
2	КИМЭП университеті	1/17	2 / 19	2/24
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	3/17	19 / 19	3/24
4	Алматы менеджмент университеті	5/17	8 / 19	4/24
5	SDU University	6/17	4 / 19	5/24
6	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	-	*	6/24

7	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	7/17	5 / 19	7/24
8	Нархоз университеті	2/17	9 / 19	8/24
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	-	-	9/24
10	Қазақстан-Британ техникалық университеті	-	3 / 19	10/24
11	Каспий қоғамдық университеті	9/17	10 / 19	11/24
12	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	-	-	12/24
13	«Тұран» университеті	14/17	6 / 19	13/24
14	Қазақстан-Американдық еркін университеті	-	-	14/24
15	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	13/17	16 / 19	15/24
16	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	17/17	14 / 19	16/24
17	Торайғыров университеті	*	*	17/24
18	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	-	13 / 19	18/24
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8/17	17 / 19	19/24
20	Esil University	12/17	18 / 19	20/24
21	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	*	*	21/24
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	10/17	7 / 19	22/24
23	Астана халықаралық университеті	-	-	23/24
24	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	16/17	15 / 19	24/24
25	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	*	*	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Маркетинг» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. Биылғы рейтингте бірінші орындағы Қазақстан-Неміс университеті 2024 жылғы рейтингте де бірінші орын, ал 2023 жылы төртінші орын алған болатын. Екінші орындағы КИМЭП университеті 2023 жылы бірнші орын, ал 2024 жылы екінші орын алған. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті 2023 жылы үшінші орын иемденіп, 2024 жылы соңғы орынға түсіп кеткен болатын, бірақ биыл қайтадан үшінші орынға көтерілді. Сонымен қатар алғашқы бестікке биыл Алматы менеджмент университеті мен SDU University кірді. Үш жылда да Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Маркетинг» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Қазақстан-Неміс университеті, КИМЭП университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті сияқты университеттердің жоғары

нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау, Шетелдік студенттердің үлесі, Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, Түлектердің медианалық жалақысы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Маркетинг» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Esil University	6B04109 Digital маркетинг
2	SDU University	6B04105 Диджитал маркетинг
3	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6B04105 Маркетинг
4	Алматы менеджмент университеті	6B04104 Маркетинг
5	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6B04107 Әлеуметтік медиа маркетингі
6	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6B06104 Digital маркетинг
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6B04106 Маркетинг
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6B04107 Маркетинг
9	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6B04108 Маркетинг және PR менеджмент
10	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6B04105 Маркетинг
11	Қазақстан-Неміс университеті	6B04104 Маркетинг
12	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6B04110 Өнеркәсіп салаларындағы маркетинг
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6B04106 Маркетинг
14	Каспий қоғамдық университеті	6B04114 Маркетинг
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6B04106 Маркетинг
16	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6B04106 IT Маркетинг
17	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6B04109 Маркетинг
18	Астана халықаралық университеті	6B04111 Маркетинг
19	Торайғыров университеті	6B04106 Маркетинг
20	«Тұран» университеті	6B04107 Маркетинг
21	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	6B04117 Маркетинг саласындағы бизнес-әкімшілендіру
22	КИМЭП университеті	6B04102 Маркетинг
23	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6B04115 Сандық экономикадағы маркетинг
24	Нархоз университеті	6B04102 Маркетинг саласындағы бизнес-әкімшілендіру бакалавры
25	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6B04160 Маркетинг

6В012 Мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту педагогикасы
В002 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу білім беру бағдарламасы тобы
«Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 29 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Астана халықаралық университеті және Баишев университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	9	5,00
2	Қызылорда «Болашақ» университеті	7	4,00
3	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6	3,50
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	3,50
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	5	3,00
6	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	5	3,00
7	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	5	3,00
8	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	5	3,00
9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	4	2,50
10	Баишев университеті	4	2,50
11	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	4	2,50
12	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	2,50

13	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	2,50
14	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	4	2,50
15	Орталық Азия Инновациялық Университеті	4	2,50
16	Alikhan Bokeikhan University	3	2,00
17	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3	2,00
18	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	3	2,00
19	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	3	2,00
20	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	3	2,00
21	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2	1,50
22	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	1,50
23	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	1,50
24	Астана халықаралық университеті	2	1,50
25	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	1,50
26	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1	1,00
27	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	1,00
28	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	1,00
29	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	1	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Қызылорда «Болашақ» университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университетті және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу

бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6	294	3.18
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7	897	2.75
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	1	180	2.53
4	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1	180	2.50
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6	985	2.36
6	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	324	2.31
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1	162	2.26
8	Alikhan Bokeikhan University	10	1429	2.23
9	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	4	293	2.21
10	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	4	393	1.56
11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	5	508	1.53
12	Орталық Азия Инновациялық Университеті	5	518	1.49
13	Баишев университеті	7	517	1.32
14	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	155	1.30
15	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	5	368	1.26
16	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	9	704	1.24
17	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	5	320	1.22
18	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	85	1.21
19	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	5	399	1.14
20	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8	466	1.03
21	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	4	247	0.90

22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3	169	0.81
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	4	201	0.80
24	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2	98	0.72
25	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	3	55	0.34
26	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	2	28	0.26
27	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	0.00
28	Астана халықаралық университеті	0	0	0.00
29	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Alikhan Bokeikhan University	3	1	5,00
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2	0	1,67

3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	2	0	1,67
4	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	0	1,67
5	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	0	1,67
6	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1	0	0,83
7	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1	0	0,83
8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	0	0,83
9	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1	0	0,83
10	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1	0	0,83
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	0	0,83
12	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	1	0	0,83
13	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1	0	0,83
14	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	0	0	0,00
15	Баишев университеті	0	0	0,00
16	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	0	0	0,00
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	0,00
18	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	0,00
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	0,00
20	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	0,00
21	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	0	0	0,00
22	Астана халықаралық университеті	0	0	0,00
23	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	0,00
24	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	0	0	0,00
25	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	0,00
26	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	0	0	0,00
27	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	0,00
28	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	0	0	0,00

29	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Alikhan Bokeikhan University жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша рейтингке қатысатын 29 ЖЖОКБҰ-ның 29-ы мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	ACQUIN	5.00
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	ACQUIN	3.33
3	Alikhan Bokeikhan University	CAAAE	1.98
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	НКЦА (NKCA)	1.98
5	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	IAAR	1.98
6	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	IAAR	1.98
7	Баишев университеті	CAAAE	1.98
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IAAR	1.98
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	ARQA	1.98
10	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	ARQA	1.98
11	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	IAAR	1.98
12	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IQAA	1.98
13	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	1.98
14	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	1.98

15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	1.98
16	Қызылорда «Болашақ» университеті	IAAR	1.98
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	1.98
18	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	1.98
19	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	IQAA	1.98
20	Астана халықаралық университеті	ARQA	1.98
21	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	ARQA	1.98
22	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	1.98
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	IAAR	1.98
24	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	1.98
25	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	НКЦА (NKCA)	1.98
26	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	IAAR	1.98
27	Орталық Азия Инновациялық Университеті	IAAR	1.98
28	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	IQAA	1.98
29	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	1.98

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

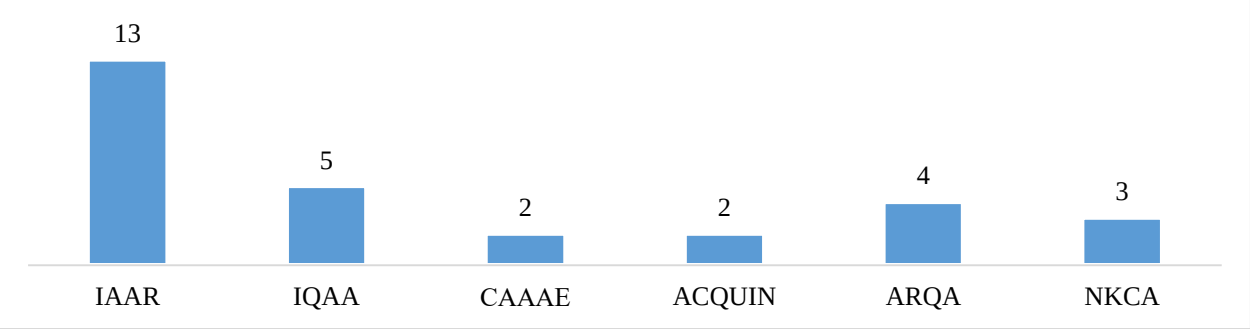

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 29 ББ-ның 13-і аккредиттеуді IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінен өтті.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз

етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	9.42	4.71
2	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	9.08	4.54

3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8.92	4.46
4	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	8.92	4.46
5	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	8.58	4.29
6	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	8.58	4.29
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	8.58	4.29
8	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	8.55	4.28
9	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	8.55	4.28
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	8.50	4.25
11	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	8.50	4.25
12	Орталық Азия Инновациялық Университеті	8.50	4.25
13	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	8.42	4.21
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8.42	4.21
15	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	8.33	4.17
16	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8.27	4.14
17	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8.25	4.13
18	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8.25	4.13
19	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	8.25	4.13
20	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	8.18	4.09
21	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8.17	4.09
22	Астана халықаралық университеті	8.08	4.04
23	Alikhan Bokeikhan University	7.92	3.96
24	Баишев университеті	7.92	3.96
25	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7.92	3.96
26	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	7.91	3.96
27	Қызылорда «Болашақ» университеті	7.92	3.96
28	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7.83	3.92
29	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	7.83	3.92

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	15	5	5.00
2	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7	1	2.14
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	66	0	0.68
4	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	212	8	0.57
5	Орталық Азия Инновациялық Университеті	201	2	0.15
6	Қызылорда «Болашақ» университеті	199	1	0.08

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті. Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	Денсаулық сақтау технологиялары-бастауыш сынып оқушыларының салауатты өмір салты туралы түсініктерін қалыптастыру көзі	5.00
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	Қазақстанда қоғамдық сананы жаңғырту жағдайында мектеп жасына дейінгі балалардың адамгершілік мәдениеті негіздерін қалыптастыруға арналған электронды әдістемелік нұсқаулы	1.22
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	Ұлттық құндылықтар – бастауыш сынып оқушыларының шығармашылық қабілеттерін дамыту көзі	0.57

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан

педагогикалық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті және Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	Түлектер саны	үлес %	
1	Астана халықаралық университеті	1	4	25%	5,00
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	8	25%	5,00
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6	34	18%	3,53
4	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	7	45	16%	3,11
5	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1	7	14%	2,86
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1	9	11%	2,22
7	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	11	9%	1,82
8	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	1	12	8%	1,67

9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2	33	6%	1,21
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	34	6%	1,18
11	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	1	27	4%	0,74

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 1245 болса, оның ішінде 25 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Астана халықаралық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	84	3.00
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	84	2.99
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	82	2.94
4	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	82	2.94
5	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	82	2.93
6	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	81	2.90
7	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	81	2.90
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	81	2.89
9	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	81	2.88
10	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	79	2.83
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	79	2.82
12	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	78	2.78

13	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	76	2.72
14	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	73	2.59
15	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	69	2.46
16	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	54	1.92
17	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	53	1.89
18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	52	1.86
19	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	50	1.77
20	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	43	1.54
21	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	38	1.36
22	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	37	1.31
23	Астана халықаралық университеті	35	1.23
24	Alikhan Bokeikhan University	33	1.18
25	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	33	1.18
26	Орталық Азия Инновациялық Университеті	32	1.14

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 57 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		іШетелдік студенттер саны	ББ контингент	үлес, %	
1	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6	7	86%	5,00
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1	15	7%	0,39
3	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	2	75	3%	0,16
4	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	5	228	2%	0,13
5	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	1	66	2%	0,09
6	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	1	65	2%	0,09
7	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	1	73	1%	0,08
8	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	78	1%	0,07
9	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	2	271	1%	0,04
10	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	212	0%	0,03

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті .

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Астана халықаралық университеті	887.00	11667.00	23	5.00
2	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763.00	10978.00	14	4.57
3	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396.00	5806.00	15	4.49
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885.00	13916.00	16	4.18
5	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	695.00	11391.00	16	4.01
6	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457.00	7979.00	60	3.77
7	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193.00	3651.00	19	3.48
8	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471.00	9031.00	19	3.43
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163.00	22327.00	19	3.43
10	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407.00	7975.00	20	3.36
11	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872.00	17207.00	20	3.33
12	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395.00	7902.00	20	3.29
13	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311.00	6524.00	21	3.14
14	Alikhan Bokeikhan University	375.00	7870.00	21	3.13
15	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568.00	11964.00	21	3.12
16	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225.00	4939.00	22	3.00
17	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290.00	6458.00	22	2.95
18	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284.00	6458.00	23	2.89
19	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508.00	11566.00	23	2.89
20	Баишев университеті	120.00	3141.00	26	2.51
21	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539.00	14379.00	27	2.47

22	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288.00	7787.00	27	2.43
23	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87.00	2457.00	28	2.33
24	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277.00	8758.00	32	2.08
25	Қызылорда «Болашақ» университеті	142.00	4843.00	34	1.93
26	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294.00	10645.00	36	1.82
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380.00	13823.00	36	1.81
28	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270.00	11010.00	41	1.61
29	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364.00	16067.00	44	1.49

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Астана халықаралық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 23 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288.00	180.00	63%	5.00
2	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395.00	231.00	58%	4.68
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872.00	502.00	58%	4.61
4	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193.00	110.00	57%	4.56
5	Баишев университеті	120.00	65.00	54%	4.33
6	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763.00	396.00	52%	4.15
7	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284.00	144.00	51%	4.06
8	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225.00	113.00	50%	4.02
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508.00	253.00	50%	3.98
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290.00	141.00	49%	3.89
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311.00	148.00	48%	3.81
12	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568.00	268.00	47%	3.77
13	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380.00	178.00	47%	3.75
14	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364.00	163.00	45%	3.58
15	Астана халықаралық университеті	887.00	393.00	44%	3.54
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270.00	119.00	44%	3.53
17	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471.00	199.00	42%	3.38
18	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277.00	117.00	42%	3.38
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	142.00	59.00	42%	3.32
20	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885.00	366.00	41%	3.31
21	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294.00	118.00	40%	3.21
22	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539.00	207.00	38%	3.07
23	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407.00	146.00	36%	2.87
24	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396.00	140.00	35%	2.83
25	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457.00	158.00	35%	2.77

26	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	695.00	236.00	34%	2.72
27	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163.00	367.00	32%	2.52
28	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87.00	15.00	17%	1.38
29	Alikhan Bokeikhan University	375.00	60.00	16%	1.28

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 44% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7787.00	43838.28	5.00

2	Астана халықаралық университеті	11667.00	43069.00	4.93
3	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458.00	24760.00	3.15
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379.00	23345.00	3.02
5	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651.00	14605.00	2.17
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207.00	13401.00	2.06
7	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11964.00	13063.14	2.02
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327.00	11075.00	1.83
9	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975.00	10181.00	1.74
10	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7902.00	9411.00	1.67
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566.00	9097.00	1.64
12	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979.00	7358.00	1.47
13	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843.00	7288.00	1.46
14	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8758.00	6855.00	1.42
15	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	4939.00	6557.00	1.39
16	Баишев университеті	3141.00	5839.00	1.32
17	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978.00	5783.00	1.32
18	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916.00	5563.00	1.30
19	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458.00	4486.00	1.19
20	Alikhan Bokeikhan University	7870.00	4375.02	1.18
21	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2457.00	4110.00	1.16
22	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	10645.00	4138.00	1.16
23	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524.00	3965.00	1.14
24	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031.00	3800.00	1.13
25	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067.00	3608.00	1.11
26	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806.00	3511.00	1.10
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823.00	3077.00	1.06
28	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	11391.00	2779.00	1.03

29	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010.00	2481.49	1.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті және Астана халықаралық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	5.00
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	668884	4.60
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045	4.01
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221	3.82
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369	3.81
6	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	536554	3.62
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832	3.51

8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625	3.40
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	3.40
10	Астана халықаралық университеті	542466	3.31
11	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	478746	3.31
12	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686	3.29
13	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515	3.13
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	2.86
15	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287	2.82
16	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153	2.51
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727	2.44
18	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	2.39
19	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676	2.37
20	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	2.31
21	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	390454	2.24
22	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	400289	2.15
23	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349321	1.96
24	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371176	1.83
25	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	351111	1.79
26	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645	1.49
27	Баишев университеті	297014	1.29
28	Alikhan Bokeikhan University	306207	1.06
29	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069	1.00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 450 265 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті – 707 984 теңге, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті – 668 884 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Астана халықаралық университеті, Баишев университеті

2-диаграмма. «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

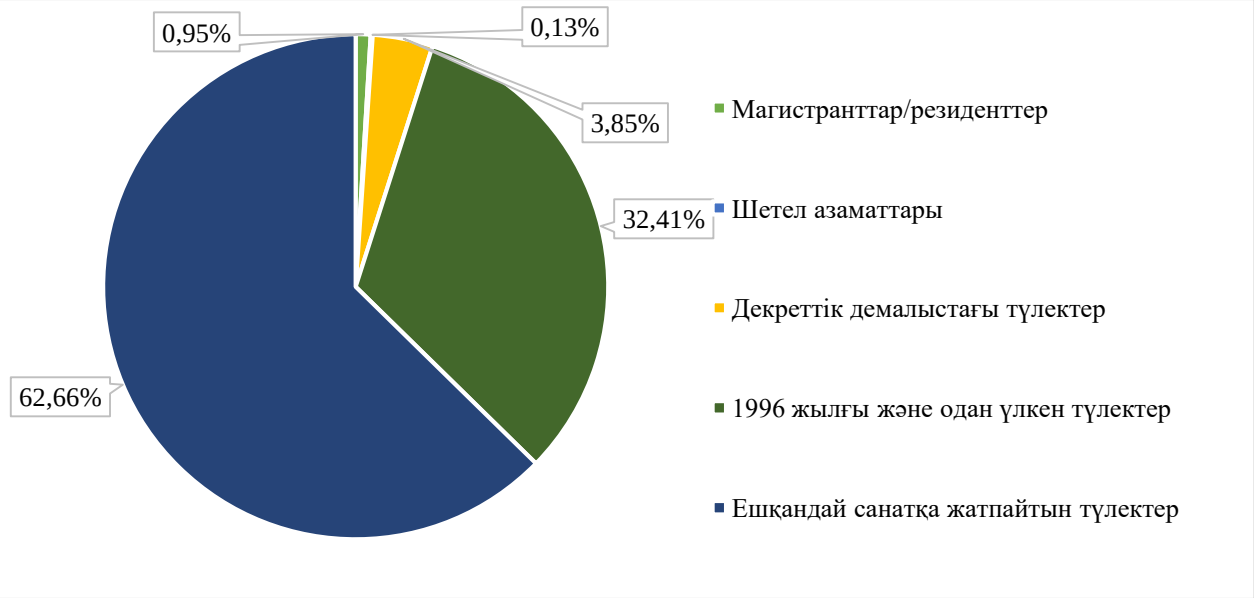

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 1995 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 89, магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 22; шетелде білім алатын түлектер – 3; шетел азаматтары – 3; 1995 жылғы және одан үлкен – 750.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	19	100%	100%	0%	5,00
2	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8	100%	88%	12%	4,63
3	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6	100%	83%	17%	4,50
4	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6	100%	83%	17%	4,50
5	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5	100%	80%	20%	4,40
6	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	31	94%	84%	10%	4,39

7	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	24	88%	88%	0%	4,38
8	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	21	95%	81%	14%	4,33
9	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	8	100%	75%	25%	4,25
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8	100%	75%	25%	4,25
11	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6	83%	83%	0%	4,17
12	Қызылорда «Болашақ» университеті	17	88%	76%	12%	4,06
13	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	13	85%	77%	8%	4,00
14	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	27	89%	74%	15%	4,00
15	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	16	88%	75%	13%	4,00
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	20	95%	65%	30%	3,85
17	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	18	83%	72%	11%	3,83
18	Орталық Азия Инновациялық Университеті	5	100%	60%	40%	3,80
19	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	20	75%	75%	0%	3,75
20	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7	100%	57%	43%	3,71
21	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	29	79%	65%	14%	3,55
22	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	9	89%	56%	33%	3,44
23	Alikhan Bokeikhan University	5	80%	60%	20%	3,40
24	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	13	69%	61%	8%	3,23
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	5	60%	60%	0%	3,00
26	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	9	100%	22%	78%	2,67
*	Баишев университеті					0,00
*	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті					0,00
*	Астана халықаралық университеті					0,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 90% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты, М. Қозыбаев атындағы

Солтүстік Қазақстан университеті, олардың түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі 100% болады. Соңғы позицияда Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті орналасты.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

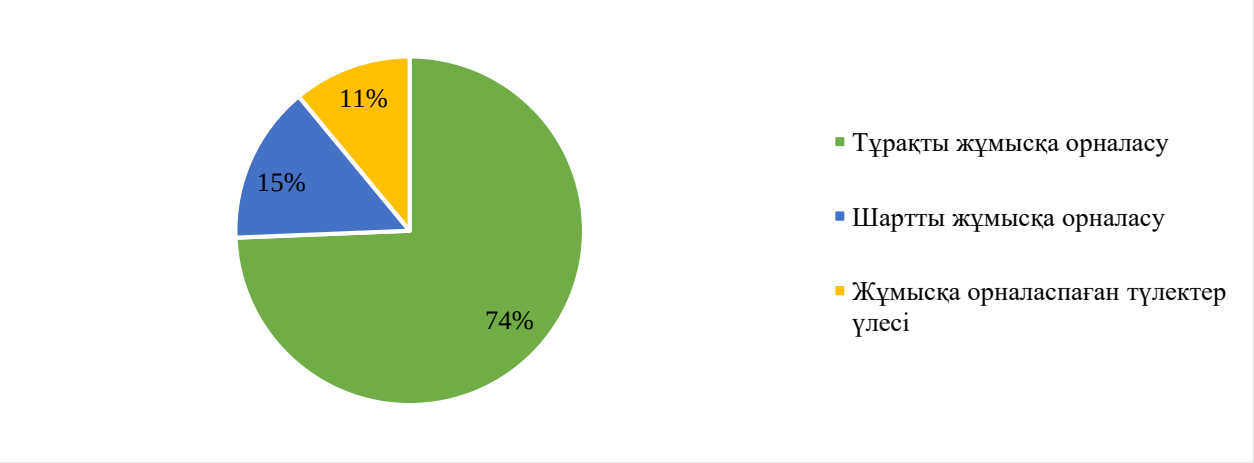

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 74%-ы тұрақты, ал 15%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 11%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Alikhan Bokeikhan University	-	-	80%
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	90%	78%	75%
3	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	-	74%	89%
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	100%	67%	69%
5	Баишев университеті	-	70%	-
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	86%	76%	85%
7	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	-	92%	-
8	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	90%	76%	83%
9	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	100%	81%	88%
10	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	92%	85%	94%
11	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	88%	83%	95%
12	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	82%	84%	100%
13	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	-	83%	89%
14	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	88%	81%	83%
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	93%	94%	100%
16	Қызылорда «Болашақ» университеті	65%	-	88%
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	-	57%	100%

18	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	100%	52%	100%
19	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	50%	43%	79%
20	Астана халықаралық университеті	-	78%	-
21	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	100%	73%	100%
22	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	91%	76%	100%
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	80%	57%	60%
24	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	61%	64%	95%
25	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	29%	57%	88%
26	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	100%	83%	100%
27	Орталық Азия Инновациялық Университеті	-	-	100%
28	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	67%	56%	100%
29	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	54%	100%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті, Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет. Ал көрсеткіштердің үш жыл бойы тұрақты нашарлауы Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінде байқалады.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

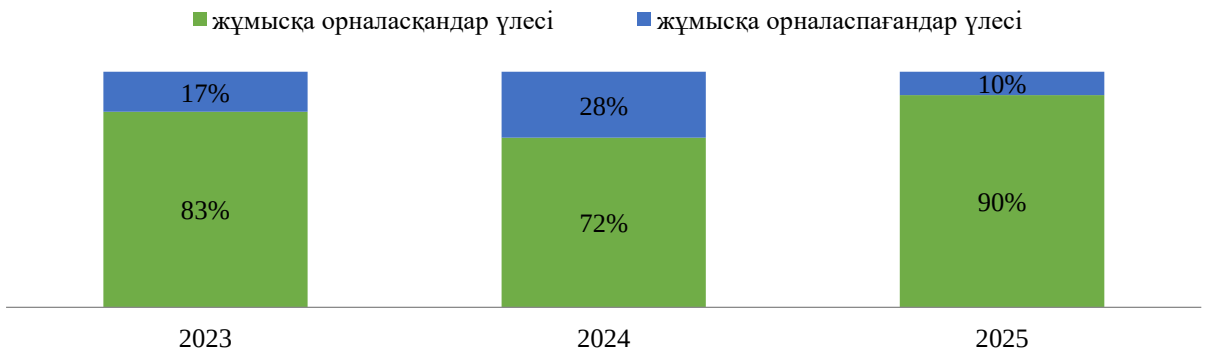

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 83%, 2024 жылы - 72%, ал 2025 жылы - 90% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1.00	5.00
2	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1.03	4.99
3	Alikhan Bokeikhan University	1.11	4.95
4	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1.25	4.89
5	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1.29	4.87
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1.30	4.86
7	Қызылорда «Болашақ» университеті	1.32	4.86
8	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1.35	4.84
9	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1.38	4.83
10	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1.44	4.80
11	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	1.45	4.80
12	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1.47	4.79
13	Орталық Азия Инновациялық Университеті	1.46	4.79
14	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	1.60	4.73
15	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1.71	4.68
16	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1.71	4.68
17	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1.81	4.63
18	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	1.94	4.57
19	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2.00	4.55
20	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2.04	4.53

21	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	2.20	4.45
22	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2.25	4.43
23	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2.33	4.39
24	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2.33	4.39
25	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2.60	4.27
26	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3.67	3.79
*	Баишев университеті		
*	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті		
*	Астана халықаралық университеті		

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,5 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Alikhan Bokeikhan University, Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Қызылорда «Болашақ» университеті, Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты, Орталық Азия Инновациялық Университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

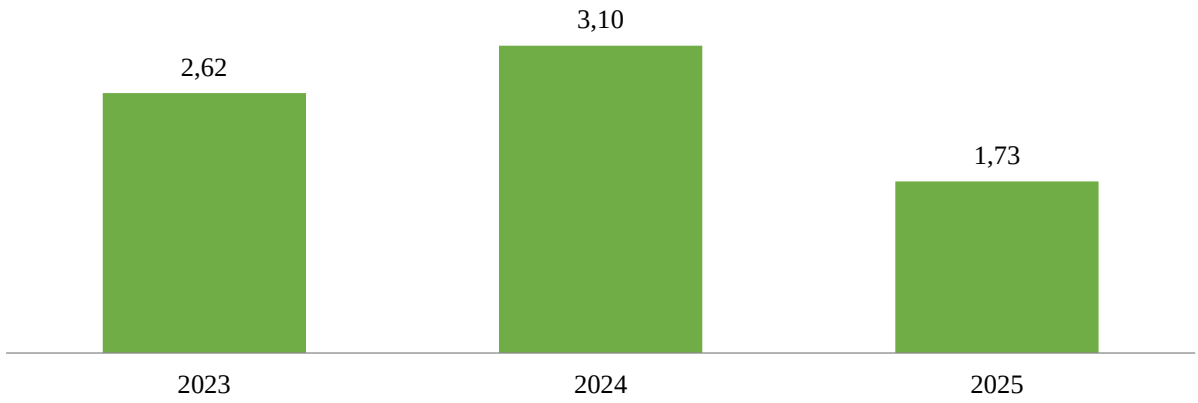

5-диаграмма еңбек нарығында «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді.

2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,62 айды, 2024 жылы 3,10 айды, ал 2025 жылы 1,73 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	341473	5.00
2	Орталық Азия Инновациялық Университеті	309842	4.47
3	Alikhan Bokeikhan University	248692	3.73
4	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	209816	3.36
5	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	191309	3.28
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	184180	3.27
7	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	205965	3.26
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	183549	3.22
9	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	195882	3.04
10	Қызылорда «Болашақ» университеті	162450	3.04
11	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	167352	3.01
12	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	188988	2.99

13	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	175097	2.96
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	161814	2.88
15	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	170841	2.80
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	144216	2.77
17	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	152248	2.71
18	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	144868	2.70
19	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	150192	2.68
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	140402	2.65
21	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	145354	2.64
22	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	122764	2.40
23	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	106089	2.25
24	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	111084	2.25
25	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	98929	2.24
26	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	96919	2.17
*	Баишев университеті		0.00
*	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті		0.00
*	Астана халықаралық университеті		0.00

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Орталық Азия Инновациялық Университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)	3,373	26/1
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	3,318	26/2
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01204 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)	3,217	26/3
4	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01202 Мектепке дейінгі білім беру және балалар психологиясы	3,204	26/4
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	3,130	26/5
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	3,130	26/6
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01222 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)	3,086	26/7

8	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу педагогикасы	3,057	26/8
9	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	3,049	26/9
10	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01211 Мектепке дейінгі оқыту және логопедия	3,034	26/10
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	3,018	26/11
12	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,981	26/12
13	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,974	26/13
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01210 Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту педагогикасы	2,963	26/14
15	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,933	26/15
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В01230 Мектепке дейінгі оқыту	2,878	26/16
17	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01203 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)	2,826	26/17
18	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,794	26/18
19	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,784	26/19
20	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01201 Педагог тәрбиеші және мектепке дейінгі білім беру әдіскері	2,773	26/20
21	Alikhan Bokeikhan University	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,723	26/21
22	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01210 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,696	26/22
23	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,694	26/23

24	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,584	26/24
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)	2,529	26/25
26	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	2,447	26/26
*	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)	1,144	
*	Астана халықаралық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу	1,023	

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университетісияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	16 / 29	-	26/26
2	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	10 / 29	11 / 22	15/26
3	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	29 / 29	19 / 22	24/26
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	22 / 29	6 / 22	20/26
5	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2 / 29	3 / 22	4/26
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	4 / 29	15 / 22	5/26
7	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	25 / 29	16 / 22	8/26
8	Орталық Азия Инновациялық Университеті	-	*	19/26
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	24 / 29	17 / 22	25/26
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	15 / 29	13 / 22	17/26
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	27 / 29	-	26/14
12	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	14 / 29	9 / 22	9/26
13	Қызылорда «Болашақ» университеті	-	20 / 22	23/26
14	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	17 / 29	*	11/26
15	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6 / 29	4 / 22	2/26
16	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	12 / 29	5 / 22	12/26
17	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	26 / 29	7 / 22	7/26

18	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	3 / 29	*	*
19	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	28 / 29	22 / 22	18/26
20	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	13 / 29	8 / 22	13/26
21	Баишев университеті	21 / 29	-	*
22	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	9 / 29	1 / 22	10/26
23	Астана халықаралық университеті	18 / 29	-	*
24	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8 / 29	14 / 22	6/26
25	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	19 / 29	21 / 22	22/26
26	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	11 / 29	*	16/26
27	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1 / 29	10 / 22	3/26
28	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	5 / 29	2 / 22	1/26
29	Alikhan Bokeikhan University	-	-	21/26

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды.

2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті болды.

2024 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында: Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті.

2025 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді.Олар Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті болды.

Бітіруші түлектер болмауына байланысты 2023жылы Alikhan Bokeikhan University, Қызылорда «Болашақ» университеті, Орталық Азия Инновациялық Университеті рейтингке қатыспады. 2024 жылы төмендегі ЖОО бітірушілер болмауына рейтингке қатыспады. Баишев университеті, Астана халықаралық университеті, Alikhan Bokeikhan University, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында « Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетісияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01204 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)
4	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01202 Мектепке дейінгі білім беру және балалар психологиясы
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01222 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)
8	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу педагогикасы
9	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
10	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01211 Мектепке дейінгі оқыту және логопедия
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
12	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
13	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01210 Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту педагогикасы
15	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В01230 Мектепке дейінгі оқыту
17	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01203 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)
18	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
19	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
20	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01201 Педагог тәрбиеші және мектепке дейінгі білім беру әдіскері
21	Alikhan Bokeikhan University	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу

22	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01210 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
23	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
24	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)
26	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу
28	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01202 Мектепке дейінгі оқыту (ІР)
29	Астана халықаралық университеті	6В01201 Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу

6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы даярлау бағыты
В060 Химиялық инженерия және процестер білім беру бағдарламасы тобы
«Органикалық заттардың химиялық технологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.
2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.
3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.
4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 15 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Қарағанды индустриялық университеті, Инновациялық Еуразия университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетібар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийінде "элективті пәндер каталогы(ЭПД)" деген сөзді "(ЭПК)" деп өзгертіңіздер

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	15	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	9	**3,29**
3	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	8	**3,00**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8	**3,00**
5	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5	**2,14**
6	Торайғыров университеті	4	**1,86**
7	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	**1,57**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	3	**1,57**
9	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	**1,57**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-	2	**1,29**

	техникалық университеті		
11	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1	**1,00**
12	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	**1,00**
13	Қарағанды индустриялық университеті	1	**1,00**
14	Инновациялық Еуразия университеті	1	**1,00**
15	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер көрсетілген: Алматы технологиялық университеті атындағы жетекші орынға ие болды, себебі оның білім беру бағдарламасы ең көп жұмыс берушілермен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Инновациялық Еуразия университеті	2	226	**4,47**
2	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	412	**4,42**

3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	11	994	**3,36**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2	274	**3,22**
5	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4	573	**2,59**
6	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4	166	**2,25**
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	4	420	**2,11**
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8	250	**2,00**
9	Алматы технологиялық университеті	6	415	**1,96**
10	Торайғыров университеті	6	470	**1,83**
11	Қазақстан-Британ техникалық университеті	2	152	**1,40**
12	Қарағанды индустриялық университеті	2	123	**1,38**
13	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	5	307	**1,21**
14	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	2	109	**1,11**
15	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Инновациялық Еуразия университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	10	0	**2,50**
2	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	0	2	**2,50**
3	Торайғыров университеті	3	1	**2,00**
4	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1	1	**1,50**
5	Қарағанды индустриялық университеті	1	1	**1,50**
6	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	1	**1,25**
7	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	4	0	**1,00**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3	0	**0,75**
9	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2	0	**0,50**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	0	0	**0,00**
11	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	0	0	**0,00**
12	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
13	Алматы технологиялық университеті	0	0	**0,00**
14	Инновациялық Еуразия университеті	0	0	**0,00**
15	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру

бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның 14 мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Торайғыров университеті	CAAAE	**5,00**
2	Қарағанды индустриялық университеті	IQAA	**3,20**
3	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	CAAAE	**2,99**
4	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	**2,85**
5	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**2,50**
6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	IQAA	**2,50**
7	Алматы технологиялық университеті	IQAA	**2,44**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,33**
9	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	**2,15**
10	Қазақстан-Британ техникалық университеті	CAAAE	**1,10**
11	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IQAA	**1,10**
12	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	**0,41**
13	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	CAAAE	**0,35**
14	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	CAAAE	**0,06**
15	Инновациялық Еуразия университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша Торайғыров университеті жоғарғы көрсеткішке ие болды.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

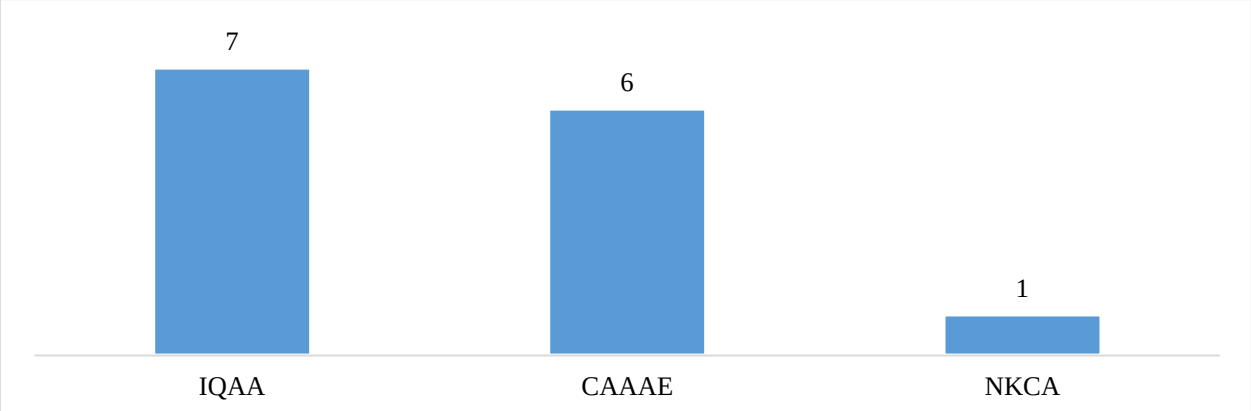

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 14 ББ-ның жетеуі IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Торайғыров университеті	7,67	**3,84**
2	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	7,58	**3,79**
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,50	**3,75**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7,42	**3,71**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	7,33	**3,67**
6	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	7,25	**3,63**
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	7,17	**3,59**
8	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7,17	**3,59**
9	Қарағанды индустриялық университеті	7,17	**3,59**
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	7,17	**3,59**
11	Инновациялық Еуразия университеті	7,08	**3,54**
12	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7,00	**3,50**
13	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	7,00	**3,50**
14	Алматы технологиялық университеті	7,00	**3,50**
15	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6,92	**3,46**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орын мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Торайғыров университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	48	6	**5,00**
2	Алматы технологиялық университеті	70	6	**3,43**
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	13	1	**3,08**
4	Торайғыров университеті	114	2	**0,70**
5	Қазақстан-Британ техникалық университеті	226	2	**0,35**
6	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	386	1	**0,10**
7	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	23	0	**0,00**
8	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	111	0	**0,00**
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	54	0	**0,00**
10	Қарағанды индустриялық университеті	58	0	**0,00**

11	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	312	0	**0,00**
12	Инновациялық Еуразия университеті	7	0	**0,00**
13	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	126	0	**0,00**
14	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	485	0	**0,00**
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	21	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі жоғары оқу орны жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті**.**

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	Phytochemical characteristics and biological activity of Artemisia vulgaris, which has antiepileptic potential.	5,00
		Солтүстік Қазақстан қыналарынан белсенді микобионттарды бөлу әдістемесі.	
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	Способ сорбционной очистки поверхности воды или почвы от нефти и нефтепродуктов.	1,79
		Способ сорбционной очистки поверхности воды или почвы от нефти и нефтепродуктов.	
		Способ получения органомодифицированного бентонита.	
3	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	ТОО "ARTsI.S. Service"	0,35

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	18	11	61,0%	**5,00**
2	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7	3	42,8%	**3,51**
3	Қарағанды индустриялық университеті	3	1	33,3%	**2,73**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	10	1	10,0%	**0,82**
5	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	33	3	9,0%	**0,74**
6	Алматы технологиялық университеті	11	1	9,0%	**0,74**
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	17	1	5,8%	**0,48**
8	Торайғыров университеті	32	1	3,1%	**0,26**
9	Қазақстан-Британ техникалық университеті	32	0	0,0%	**0,00**
10	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	45	0	0,0%	**0,00**
11	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	11	0	0,0%	**0,00**
12	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	5	0	0,0%	**0,00**
13	Инновациялық Еуразия университеті	5	0	0,0%	**0,00**
14	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3	0	0,0%	**0,00**
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	19	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 251 болса, оның ішінде 22 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 8,7% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орын тиесілі: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	106	**3,77**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	88	**3,13**
3	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	81	**2,88**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	75	**2,68**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	70	**2,50**
6	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	69	**2,46**
7	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	66	**2,35**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	65	**2,32**
9	Алматы технологиялық университеті	59	**2,12**
10	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	56	**1,99**
11	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	52	**1,86**
12	Инновациялық Еуразия университеті	50	**1,79**
13	Қарағанды индустриялық университеті	29	**1,02**
14	Торайғыров университеті	26	**0,92**
15	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	20	**0,71**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, 2024–2025 оқу жылында білім беру бағдарламасы бойынша жоғары оқу орнына түскен талапкерлердің орташа балы 60 балл болды. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі жоғары оқу орнын таңдаған: Қазақстан-Британ техникалық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	21	4	19,0%	**5,00**
2	Қарағанды индустриялық университеті	58	4	6,8%	**1,81**
3	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	111	3	2,7%	**0,71**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	48	1	2,0%	**0,55**
5	Алматы технологиялық университеті	70	1	1,4%	**0,38**
6	Қазақстан-Британ техникалық университеті	226	3	1,3%	**0,35**
7	Торайғыров университеті	114	1	0,8%	**0,23**
8	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	386	1	0,2%	**0,07**
9	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	485	1	0,2%	**0,05**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	23	0	0,0%	**0,00**
11	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	54	0	0,0%	**0,00**
12	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	312	0	0,0%	**0,00**

13	Инновациялық Еуразия университеті	7	0	0,0%	**0,00**
14	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	126	0	0,0%	**0,00**
15	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	13	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2,2% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орын анықталды: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,0	28441,00	13	**5,00**
2	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626,00	9112,00	14	**4,49**
3	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291,00	4666,00	16	**4,08**
4	Торайғыров университеті	511,00	8878,00	17	**3,76**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823,00	14443,00	17	**3,73**
6	Инновациялық Еуразия университеті	80,00	1410,00	18	**3,71**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,0	22327,00	19	**3,41**
8	Алматы технологиялық университеті	388,00	7979,00	20	**3,18**
9	Қарағанды индустриялық университеті	123,00	2744,00	22	**2,93**
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	14379,00	26	**2,45**
11	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186,00	5020,00	27	**2,42**
12	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103,00	2979,00	29	**2,26**
13	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380,00	13823,00	36	**1,80**
14	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111,00	4139,00	37	**1,75**
15	Қазақстан-Британ техникалық университеті	151,00	8825,00	58	**1,12**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы»

спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Инновациялық Еуразия университеті	80,00	77,00	96%	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,00	1336,00	61%	**3,19**
3	Алматы технологиялық университеті	388,00	232,00	60%	**3,11**
4	Торайғыров университеті	511,00	299,00	58%	**3,04**
5	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111,00	61,00	55%	**2,85**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823,00	447,00	54%	**2,82**
7	Қарағанды индустриялық университеті	123,00	60,00	49%	**2,53**
8	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103,00	49,00	47%	**2,47**
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186,00	88,00	47%	**2,46**
10	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380,00	178,00	47%	**2,43**
11	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291,00	133,00	46%	**2,37**

12	Қазақстан-Британ техникалық университеті	151,00	64,00	42%	**2,20**
13	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	207,00	38%	**2,00**
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626,00	228,00	36%	**1,89**
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	367,00	31%	**1,64**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде осы білім беру бағдарламасы бойынша дәрежелі профессор-оқытушылар құрамының орташа үлесі 51 % екенін көруге болады. Дәрежелі профессор-оқытушылардың ең көп үлесі жұмыс істейтін жоғары оқу орны: Инновациялық Еуразия университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666,00	31123,00	**5,00**

2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379,00	23345,00	**4,00**
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8825,00	22720,00	**3,92**
4	Инновациялық Еуразия университеті	1410,00	17596,00	**3,25**
5	Қарағанды индустриялық университеті	2744,00	15687,00	**3,01**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443,00	13982,00	**2,79**
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441,00	13547,00	**2,73**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327,00	11075,00	**2,41**
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020,00	6715,55	**1,85**
10	Торайғыров университеті	8878,00	5092,18	**1,64**
11	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979,00	4989,00	**1,63**
12	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112,00	4549,00	**1,57**
13	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823,00	3077,00	**1,38**
14	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139,00	553,59	**1,05**
15	Алматы технологиялық университеті	7979,00	129,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі жоғары оқу орындары жоғары нәтиже көрсетті: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	907291	**5,00**
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045	**2,82**
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412	**2,82**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	**2,63**
5	Қарағанды индустриялық университеті	510404	**2,48**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746	**2,41**
7	Алматы технологиялық университеті	546779	**2,35**
8	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451598	**2,13**
9	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501098	**2,02**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**1,99**
11	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416975	**1,92**
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000	**1,86**
13	Торайғыров университеті	380525	**1,50**
14	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645	**1,00**
15	Инновациялық Еуразия университеті	320549	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 502 791 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Қазақстан-Британ техникалық университеті – 907 291 тенге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орын иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Қарағанды индустриялық университеті, Инновациялық Еуразия университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

2-диаграмма. «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 282 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 11; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 4; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 20; шетел азаматтары – 10; 1995 жылғы және одан үлкен – 31.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Торайғыров университеті	21	100.0%	100.0%	0.0%	**5.00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	13	100.0%	92.3%	7.7%	**4.77**
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	32	93.8%	90.6%	3.2%	**4.59**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14	100.0%	85.7%	14.3%	**4.57**
5	Алматы технологиялық университеті	9	77.8%	77.8%	0.0%	**3.89**
6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8	100.0%	62.5%	37.5%	**3.88**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	12	91.7%	66.7%	25.0%	**3.83**

8	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	26	65.4%	65.4%	0.0%	**3.27**
9	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	18	77.8%	55.6%	22.2%	**3.22**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6	100.0%	33.3%	66.7%	**3.00**
11	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	5	80.0%	40.0%	40.0%	**2.80**
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	10	80.0%	30.0%	50.0%	**2.50**
13	Қарағанды индустриялық университеті	-	-	-	-	*
12	Инновациялық Еуразия университеті	-	-	-	-	*
15	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	-	-	-	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 88,9% құрады. Тұрақты жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары болып, жоғары балл алған ЖЖОКБҰ: Торайғыров университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті. Соңғы орынды Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті иеленді.

3-диаграмма. Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі

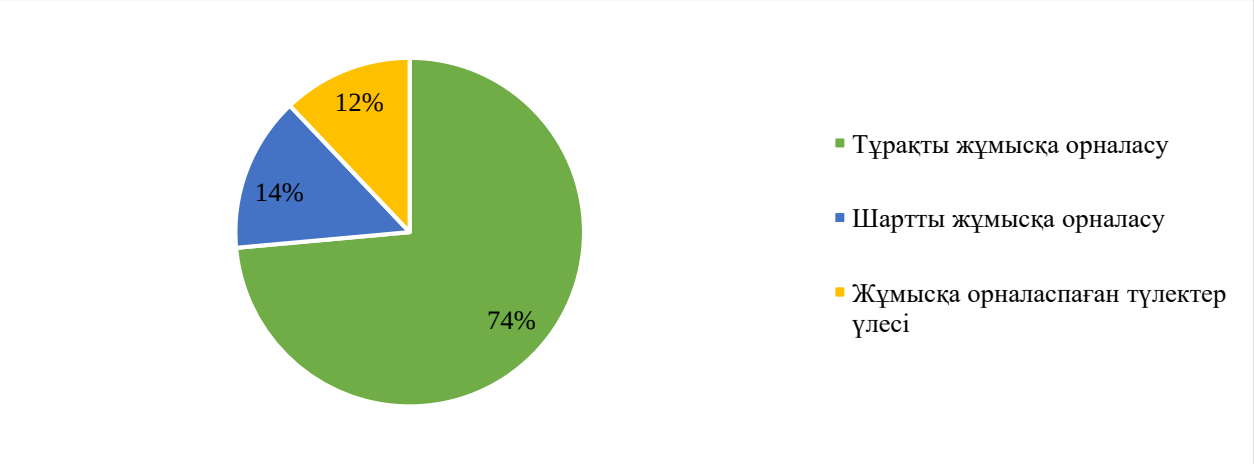

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 74%-ы тұрақты, ал 14%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 12%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Торайғыров университеті	90%	94%	100%
2	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	83%	-	100%
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	98%	83%	100%
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	100%	78%	100%
5	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	100%	86%	100%
6	Қазақстан-Британ техникалық университеті	85%	91%	94%
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	71%	-	92%
8	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	73%	67%	80%
9	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	-	-	80%
10	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	29%	50%	78%
11	Алматы технологиялық университеті	73%	83%	78%
12	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	90%	84%	65%
*	Қарағанды индустриялық университеті	-	-	
*	Инновациялық Еуразия университеті	-	100%	
*	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	80%	84%	

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Торайғыров университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті. Ал 2024 жылмен салыстырғанда көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Алматы технологиялық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

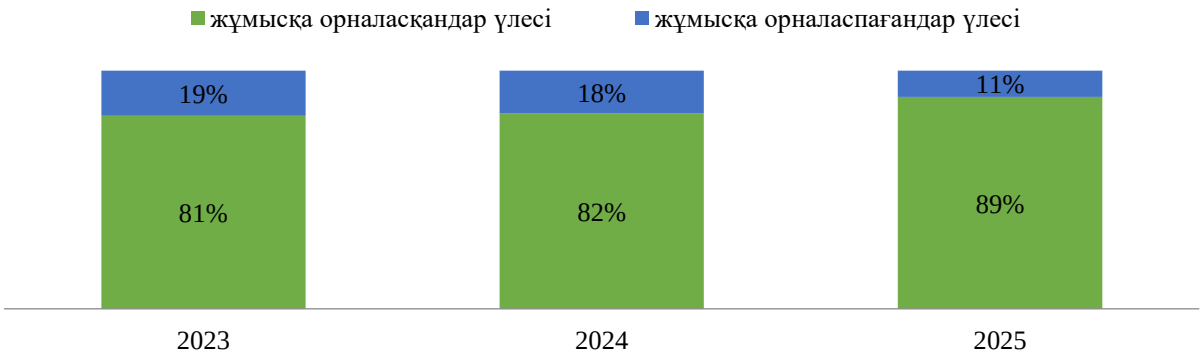

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 81%, 2024 жылы - 82%, ал 2025 жылы - 89% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Торайғыров университеті	1,04	**4,98**
2	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1,50	**4,77**
3	Алматы технологиялық университеті	1,57	**4,74**
4	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1,89	**4,60**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,17	**4,47**

6	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2,39	**4,37**
7	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	3,17	**4,02**
8	Қазақстан-Британ техникалық университеті	3,28	**3,96**
9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	3,31	**3,95**
10	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	3,38	**3,92**
11	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3,75	**3,75**
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5,14	**3,12**
*	Қарағанды индустриялық университеті	0,00	**0,00**
*	Инновациялық Еуразия университеті	0,00	**0,00**
*	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0,00	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Торайғыров университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті, Алматы технологиялық университеті, Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

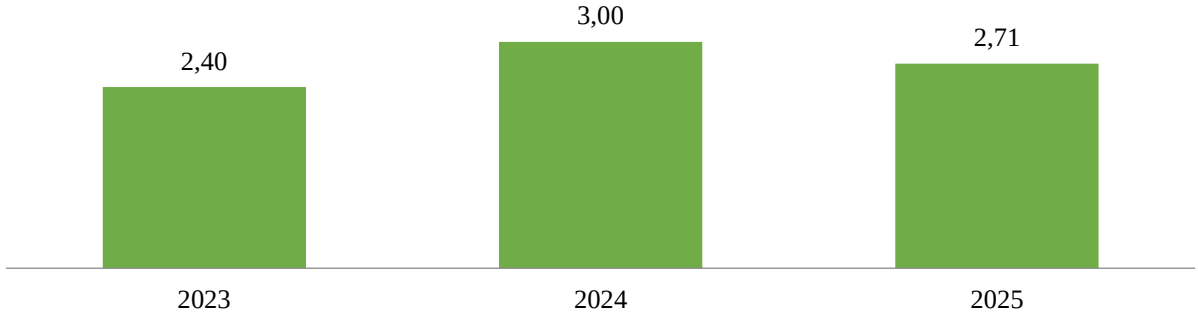

5-диаграмма еңбек нарығында «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,40 айды, 2024 жылы 3,00 айды, ал 2025 жылы 2,71 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы

көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Торайғыров университеті	619275	**5,00**
2	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	447958	**3,73**
3	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	331665	**3,16**
4	Қазақстан-Британ техникалық университеті	359849	**3,06**
5	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	320623	**2,83**
6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	241872	**2,53**
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	174503	**2,15**
8	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186568	**2,06**
9	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	183324	**2,05**
10	Алматы технологиялық университеті	137771	**1,79**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	100000	**1,61**
12	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	78319	**1,52**
*	Қарағанды индустриялық университеті	0	**0,00**
*	Инновациялық Еуразия университеті	0	**0,00**
*	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау ұсынылған. Бұл көрсеткіш бойынша көшбасшы болып табылады: Торайғыров университеті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В07104 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	3,502	1 / 12
2	Торайғыров университеті	6В07107 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	3,489	2 / 12
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	3,121	3 / 12
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07110 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	3,038	4 / 12
5	Алматы технологиялық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	3,028	5 / 12
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07172 Мұнай-газ-химия өнімдерінің химиялық технологиясы	3,025	6 / 12
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07205 Мұнай-химия өндірісінің технологиясы	2,864	7 / 12

8	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07106 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	2,599	8 / 12
9	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07100 Химиялық инженерия және процестер	2,509	9 / 12
10	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В07120 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	2,481	10 / 12
11	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	2,390	11 / 12
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07117 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	2,218	12 / 12
*	Қарағанды индустриялық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	1,021	0
*	Инновациялық Еуразия университеті	6В07105 Органикалық заттардың химиялық технологиясы	0,864	0
*	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07117 Мұнай-газ-химия өнімдерінің химиялық технологиясы	0,703	0

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Торайғыров университеті, Қазақстан-Британ техникалық университетісияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1 / 12	3 / 12	1 / 12
2	Торайғыров университеті	4 / 12	2 / 12	2 / 12
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8 / 12	5 / 12	3 / 12
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2 / 12	6 / 12	4 / 12
5	Алматы технологиялық университеті	9 / 12	1 / 12	5 / 12
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10 / 12	-	6 / 12
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	3 / 12	9 / 12	7 / 12
8	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	7 / 12	7 / 12	8 / 12
9	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	5 / 12	-	9 / 12

10	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	12 / 12	12 / 12	10 / 12
11	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	-	-	11 / 12
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	11 / 12	11 / 12	12 / 12
*	Қарағанды индустриялық университеті	-	-	-
*	Инновациялық Еуразия университеті	-	4 / 12	-
*	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6 / 12	8 / 12	-

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Алматы технологиялық университеті. 2025 жылы көшбасшы болды: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті. Үш жыл бойы Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті және Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті және соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және Торайғыров университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
2	Торайғыров университеті	6В07107 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
3	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07100 Химиялық инженерия және процестер
4	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В07120 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В07104 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
6	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07117 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
7	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
8	Қарағанды индустриялық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
9	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07106 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
10	Алматы технологиялық университеті	6В07101 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
11	Инновациялық Еуразия университеті	6В07105 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
12	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07205 Мұнай-химия өндірісінің технологиясы
13	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07117 Мұнай-газ-химия өнімдерінің химиялық технологиясы
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07110 Органикалық заттардың химиялық технологиясы
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07172 Мұнай-газ-химия өнімдерінің химиялық технологиясы

6В031 Әлеуметтік ғылымдар даярлау бағыты
В140 Халықаралық қатынастар және дипломатия
білім беру бағдарламасы тобы
«Халықаралық қатынастар» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 20 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	7	**5,00**
2	Алматы менеджмент университеті	6	**4,43**
3	«Тұран» университеті	6	**4,43**
4	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	5	**3,86**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	**3,86**
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	4	**3,29**
7	Қазақстан-Американдық еркін университеті	3	**2,71**
8	Қазақстан-Неміс университеті	3	**2,71**
9	SDU University	2	**2,14**
10	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2	**2,14**
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2	**2,14**
12	Астана Халықаралық Университеті	2	**2,14**
13	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	**2,14**
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды	2	**2,14**

	университеті		
15	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	**1,57**
16	Халықаралық білім беру корпорациясы	1	**1,57**
17	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	1	**1,57**
18	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	1	**1,57**
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	**1,57**
20	КИМЭП университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы менеджмент университеті мен «Тұран» университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Қазақстан-Американдық еркін университеті	3	465	**4,39**

2	КИМЭП университеті	3	615	**3,01**
3	Алматы менеджмент университеті	6	544	**2,80**
4	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	178	**2,78**
5	Қазақстан-Неміс университеті	4	439	**2,63**
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	4	399	**2,38**
7	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	3	336	**2,33**
8	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	1	180	**2,28**
9	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	45	**2,10**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7	311	**2,08**
11	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	12	1196	**1,93**
12	«Тұран» университеті	10	872	**1,83**
13	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	3	353	**1,78**
14	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	3	317	**1,53**
15	Астана Халықаралық Университеті	5	323	**1,53**
16	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	219	**1,43**
17	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	157	**1,41**
18	SDU University	3	196	**1,12**
19	Халықаралық білім беру корпорациясы	0	0	**0,00**
20	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Қазақстан-Американдық еркін университеті, КИМЭП университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл

олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	2	**5,00**
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	0	**2,50**
3	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1	0	**1,25**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1	0	**1,25**
5	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	0	**1,25**
6	Қазақстан-Американдық еркін университеті	0	0	**0,00**
7	Қазақстан-Неміс университеті	0	0	**0,00**
8	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	0	0	**0,00**
9	Алматы менеджмент университеті	0	0	**0,00**
10	SDU University	0	0	**0,00**
11	КИМЭП университеті	0	0	**0,00**
12	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	**0,00**
13	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**
14	Халықаралық білім беру корпорациясы	0	0	**0,00**
15	Астана Халықаралық Университеті	0	0	**0,00**
16	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
17	«Тұран» университеті	0	0	**0,00**
18	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	0	0	**0,00**
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
20	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Л.Н.Гумилев

атындағы Еуразия ұлттық университеті жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша рейтингке қатысатын 20 ЖЖОКБҰ-ның 18-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	«Тұран» университеті	ACQUIN	**5,00**
2	Қазақстан-Американдық еркін университеті	ACQUIN	**4,38**
3	Қазақстан-Неміс университеті	ACQUIN	**4,38**
4	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	FIBAA	**4,38**
5	КИМЭП университеті	FIBAA	**4,38**
6	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	ACQUIN	**4,38**
7	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	IAAR	**3,13**
8	Алматы менеджмент университеті	IQAA	**2,23**
9	SDU University	IAAR	**2,23**
10	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	**2,23**
11	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	IAAR	**2,23**
12	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**2,23**
13	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	НКЦА (NKCA)	**2,23**
14	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,23**
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,23**
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IQAA	**2,23**
17	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	IQAA	**2,23**
18	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,23**
19	Халықаралық білім беру корпорациясы	-	**0,00**

20	Астана Халықаралық Университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша 18 ЖЖОКБҰ аккредиттеуден өткендігін, ал ЖЖОКБҰ Халықаралық білім беру корпорациясы және Астана Халықаралық Университеті аккредиттеуден өтпегендігін көруге болады.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

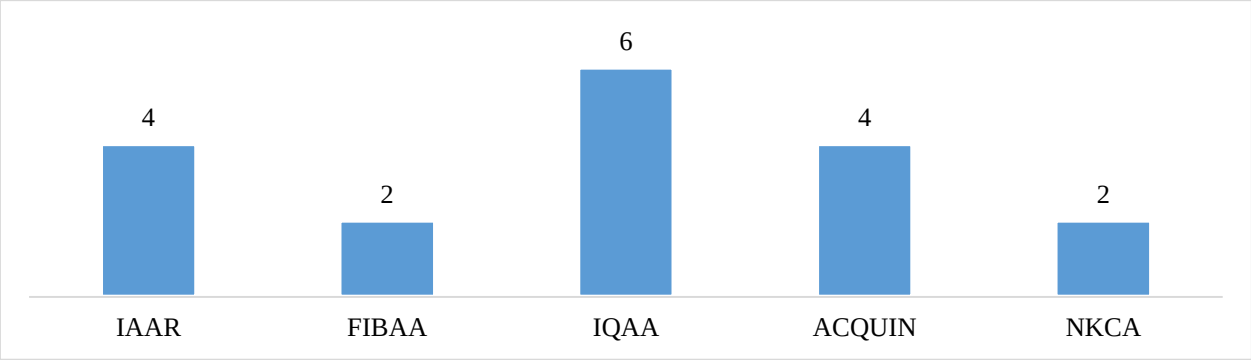

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 18 ББ-ның алтауы IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8,08	**4,04**
2	Алматы менеджмент университеті	7,92	**3,96**
3	Қазақстан-Американдық еркін университеті	7,83	**3,92**
4	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	7,83	**3,92**
5	КИМЭП университеті	7,83	**3,92**
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	7,83	**3,92**
7	«Тұран» университеті	7,83	**3,92**
8	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	7,83	**3,92**
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,83	**3,92**
10	Қазақстан-Неміс университеті	7,75	**3,88**
11	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	7,75	**3,88**
12	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	7,75	**3,88**
13	Халықаралық білім беру корпорациясы	7,75	**3,88**
14	Астана Халықаралық Университеті	7,75	**3,88**
15	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7,75	**3,88**
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	7,75	**3,88**
17	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	7,67	**3,84**

18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	7,58	**3,79**
19	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7,42	**3,71**
20	SDU University	7,33	**3,67**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы менеджмент университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Қазақстан-Неміс университеті	139	21	**5,00**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	585	41	**2,32**
3	КИМЭП университеті	263	17	**2,14**
4	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	155	9	**1,92**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	205	10	**1,61**
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	568	23	**1,34**
7	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	758	17	**0,74**
8	SDU University	416	9	**0,72**
9	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	236	5	**0,70**
10	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	201	4	**0,66**
11	Қазақстан-Американдық еркін университеті	54	1	**0,61**
12	«Тұран» университеті	589	9	**0,51**
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	140	2	**0,47**

14	Астана Халықаралық Университеті	304	2	**0,22**
15	Алматы менеджмент университеті	159	1	**0,21**
16	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	391	2	**0,17**
17	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	74	0	**0,00**
18	Халықаралық білім беру корпорациясы	164	0	**0,00**
19	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	506	0	**0,00**
20	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	29	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Қазақстан-Неміс университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, КИМЭП университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

ЖЖОКБҰ ұсынған деректерге сәйкес, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университетінде ғылыми-кәсіпкерлік бастамалардың болу фактісі расталған.

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	Consultative Meetings of the Heads of States of Central Asia: Analyzing the Prospects of Regionalism and Cooperation in Central Asia	**5,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	42	10	23,8%	**5,00**
2	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	14	3	21.4%	**4,50**

3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	41	7	17.0%	**3,59**
4	Қазақстан-Неміс университеті	32	5	15,6%	**3,28**
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	82	11	13,4%	**2,82**
6	SDU University	41	5	12,2%	**2,56**
7	КИМЭП университеті	25	3	12,0%	**2,52**
8	Алматы менеджмент университеті	17	2	11,7%	**2,47**
9	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	82	9	10.9%	**2,30**
10	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	55	5	9,09%	**1,91**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	34	3	8.82%	**1,85**
12	«Тұран» университеті	40	3	7.50%	**1,58**
13	Қазақстан-Американдық еркін университеті	14	1	7,14%	**1,50**
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	18	1	5.56%	**1,17**
15	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	33	1	3.03%	**0,64**
16	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	23	0	0,00%	**0,00**
17	Халықаралық білім беру корпорациясы	17	0	0,00%	**0,00**
18	Астана Халықаралық Университеті	25	0	0,00%	**0,00**
19	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	164	0	0,00%	**0,00**
20	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	7	0	0,00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 806 болса, оның ішінде 69 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 8,5% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Қазақстан-Неміс университеті	95	**3,39**
2	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	93	**3,31**
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	91	**3,26**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	90	**3,23**
5	КИМЭП университеті	89	**3,20**
6	SDU University	87	**3,12**
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	84	**3,00**
8	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	84	**2,98**
9	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	83	**2,96**
10	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	78	**2,78**
11	«Тұран» университеті	77	**2,76**
12	Алматы менеджмент университеті	77	**2,75**
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	74	**2,65**
14	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	74	**2,65**
15	Астана Халықаралық Университеті	74	**2,64**
16	Қазақстан-Американдық еркін университеті	73	**2,62**
17	Халықаралық білім беру корпорациясы	72	**2,59**
18	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	72	**2,57**
19	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	70	**2,51**
20	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	69	**2,45**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 80 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақстан-Неміс университеті, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл

шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	236	62	26,2%	**5,00**
2	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	74	10	13,5%	**2,57**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	568	61	10,7%	**2,04**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	585	47	8,03%	**1,53**
5	Қазақстан-Неміс университеті	139	9	6,47%	**1,23**
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	205	10	4,88%	**0,93**
7	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	201	6	2,99%	**0,57**
8	Алматы менеджмент университеті	159	4	2,52%	**0,48**
9	Қазақстан-Американдық еркін университеті	54	1	1,85%	**0,35**
10	Астана Халықаралық Университеті	304	5	1,64%	**0,31**
11	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	155	2	1,29%	**0,25**
12	«Тұран» университеті	589	6	1,02%	**0,19**
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	140	1	0,71%	**0,14**
14	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	391	1	0,26%	**0,05**
15	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	758	0	0,00%	**0,00**
16	SDU University	416	0	0,00%	**0,00**
17	КИМЭП университеті	263	0	0,00%	**0,00**
18	Халықаралық білім беру корпорациясы	164	0	0,00%	**0,00**
19	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	506	0	0,00%	**0,00**
20	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	29	0	0,00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Халықаралық қатынастар» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 3,8 % құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Қазақстан-Неміс университеті	72	713	10	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13	**3,79**
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14	**3,44**
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	15	**3,33**
5	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	410	6173	15	**3,29**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	16	**3,15**
7	«Тұран» университеті	374	6356	17	**2,91**
8	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	19	**2,62**
9	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	19	**2,62**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**2,58**
11	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	20	**2,51**
12	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	4214	20	**2,51**
13	КИМЭП университеті	132	2861	22	**2,28**
14	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	6458	22	**2,22**
15	Астана Халықаралық Университеті	426	9888	23	**2,13**
16	SDU University	356	9031	25	**1,95**
17	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	290	7736	27	**1,86**
18	Халықаралық білім беру корпорациясы	288	11574	40	**1,23**
19	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	4071	50	**0,99**
20	Алматы менеджмент университеті	72	4629	31	**0,77**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Қазақстан-Неміс университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 10 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	1014	74,0%	**5,00**
2	Халықаралық білім беру корпорациясы	288	191	66,3%	**4,48**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	1336	61,4%	**4,15**
4	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	502	57,5%	**3,89**
5	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	110	56,9%	**3,85**
6	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	396	51,9%	**3,51**
7	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	42	51,%	**3,50**

8	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50,4%	**3,41**
9	«Тұран» университеті	374	186	49,7%	**3,36**
10	Қазақстан-Неміс университеті	72	35	48,6%	**3,28**
11	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	141	48,6%	**3,28**
12	Алматы менеджмент университеті	151	72	47,6%	**3,22**
13	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	410	191	46,5%	**3,15**
14	SDU University	356	156	43,8%	**2,96**
15	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	290	124	42,7%	**2,89**
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	366	41,3%	**2,79**
17	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	87	40,6%	**2,75**
18	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31,5%	**2,13**
19	Астана Халықаралық Университеті	426	105	24,6%	**1,67**
20	КИМЭП университеті	132	18	13,6%	**0,92**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 51,7 % құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық білім беру корпорациясы, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін

академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақстан-Неміс университеті	713	50416,11	**5,00**
2	КИМЭП университеті	2861	43873,70	**4,45**
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419,00	**4,33**
4	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	7736	36806,78	**3,87**
5	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	6173	18761,35	**2,36**
6	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605,00	**2,02**
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547,14	**1,93**
8	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401,00	**1,92**
9	Алматы менеджмент университеті	4629	11956,00	**1,80**
10	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	4214	11830,50	**1,79**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075,39	**1,72**
12	SDU University	9031	9806,30	**1,62**
13	«Тұран» университеті	6356	6890,00	**1,37**
14	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4071	6364,00	**1,33**
15	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783,29	**1,28**
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563,46	**1,26**
17	Астана Халықаралық Университеті	9888	5310,00	**1,24**
18	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458	4486,00	**1,17**
19	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847,40	**1,12**
20	Халықаралық білім беру корпорациясы	11574	2404,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтижелер көрсетті: Қазақстан-Неміс университеті, КИМЭП университеті мен КИМЭП университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	КИМЭП университеті	1691584	**5,00**
2	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	896191	**2,51**
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	**1,93**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	**1,82**
5	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	624955	**1,67**
6	SDU University	619048	**1,65**
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	**1,54**
8	Алматы менеджмент университеті	576139	**1,52**
9	Халықаралық білім беру корпорациясы	554940	**1,45**
10	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	552467	**1,44**
11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	**1,44**
12	Астана халықаралық университеті	542466	**1,41**
13	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**1,27**

14	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287	**1,26**
15	«Тұран» университеті	495742	**1,26**
16	Қазақстан-Неміс университеті	474001	**1,20**
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727	**1,14**
18	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676	**1,12**
19	Қазақстан-Американдық еркін университеті	444960	**1,09**
20	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 600 572 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында КИМЭП университеті – 1 691 584 теңге, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті – 896 191 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

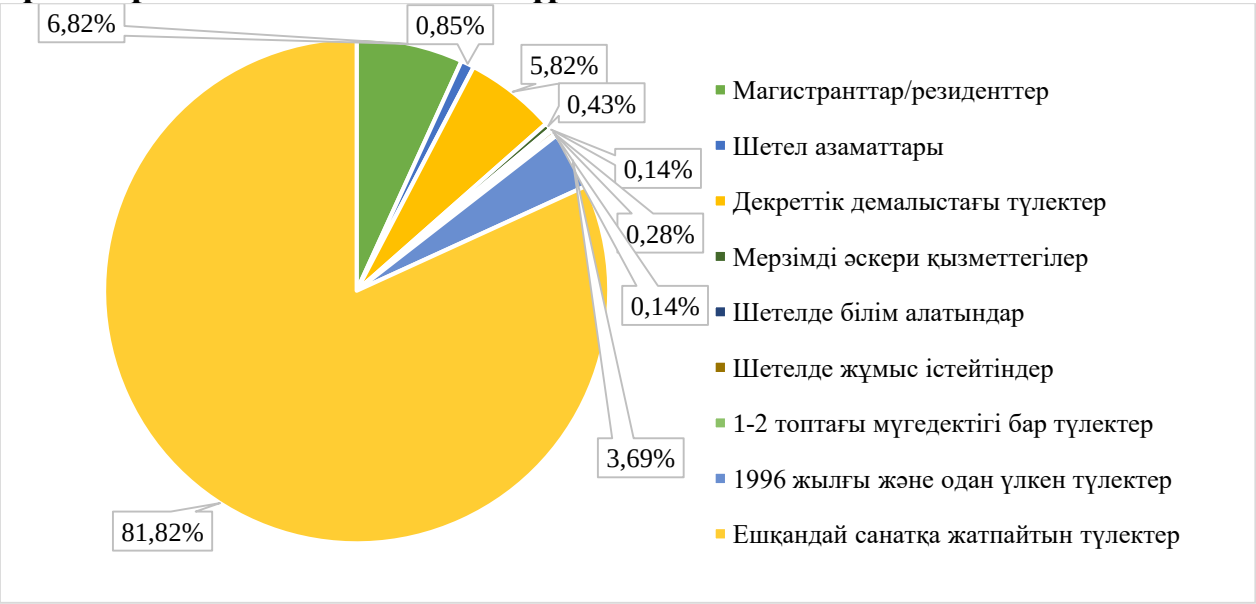

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 806 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 41; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 3; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 48; шетелде білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 6; Шетелде жұмыс істейтіндер – 2; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 26.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	34	88%	65%	23%	**3,71**
2	Қазақстан-Неміс университеті	28	86%	64%	22%	**3,64**
3	SDU University	37	84%	65%	19%	**3,62**
4	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	150	74%	67%	7%	**3,50**
5	Халықаралық білім беру корпорациясы	17	82%	58%	24%	**3,41**
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	68	78%	57%	21%	**3,28**

7	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	33	73%	61%	12%	**3,27**
8	Алматы менеджмент университеті	16	88%	50%	38%	**3,25**
9	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	12	75%	58%	17%	**3,25**
10	«Тұран» университеті	36	78%	53%	25%	**3,14**
11	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	78	78%	53%	25%	**3,14**
12	Қазақстан-Американдық еркін университеті	14	79%	50%	29%	**3,07**
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	20	75%	50%	25%	**3,00**
14	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	27	78%	48%	30%	**3,00**
15	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	16	75%	50%	25%	**3,00**
16	КИМЭП университеті	23	70%	48%	22%	**2,83**
17	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	28	71%	43%	28%	**2,71**
18	Астана халықаралық университеті	25	68%	40%	28%	**2,56**
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	7	57%	43%	14%	**2,43**
20	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	26	58%	27%	31%	**1,96**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 76% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті. Соңғы позицияда М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, онда жұмысқа орналасудың жалпы деңгейі 58%-дан төмен, ал тұрақты жұмыспен қамтылу көрсеткіші небәрі 27%-ды құрайды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

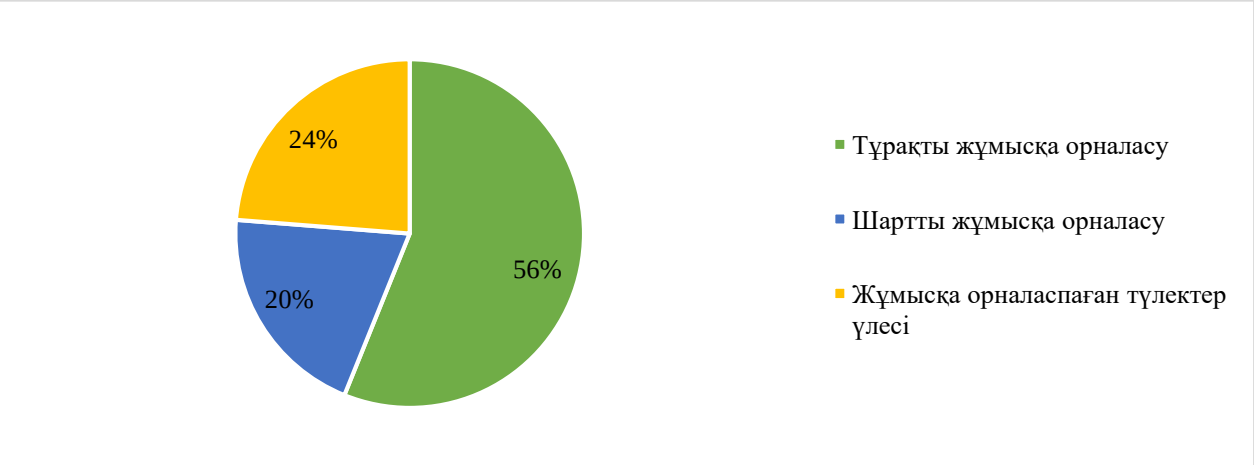

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 56%-ы тұрақты, ал 20%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 24%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Алматы менеджмент университеті	-	79%	88%
2	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	-	-	88%
3	Қазақстан-Неміс университеті	100%	79%	86%
4	SDU University	84%	66%	84%
5	Халықаралық білім беру корпорациясы	81%	-	82%
6	Қазақстан-Американдық еркін университеті	-	83%	79%
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	74%	84%	78%
8	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	42%	80%	78%
9	«Тұран» университеті	80%	63%	78%
10	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	87%	67%	78%
11	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	66%	50%	75%
12	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	65%	79%	75%
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	76%	83%	75%
14	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	73%	76%	74%
15	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	89%	85%	73%
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	59%	83%	71%
17	КИМЭП университеті	83%	79%	70%
18	Астана халықаралық университеті	-	61%	68%
19	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	84%	59%	58%
20	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	67%	80%	57%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда Алматы менеджмент университеті оқу орынның көрсеткіші жақсарған. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

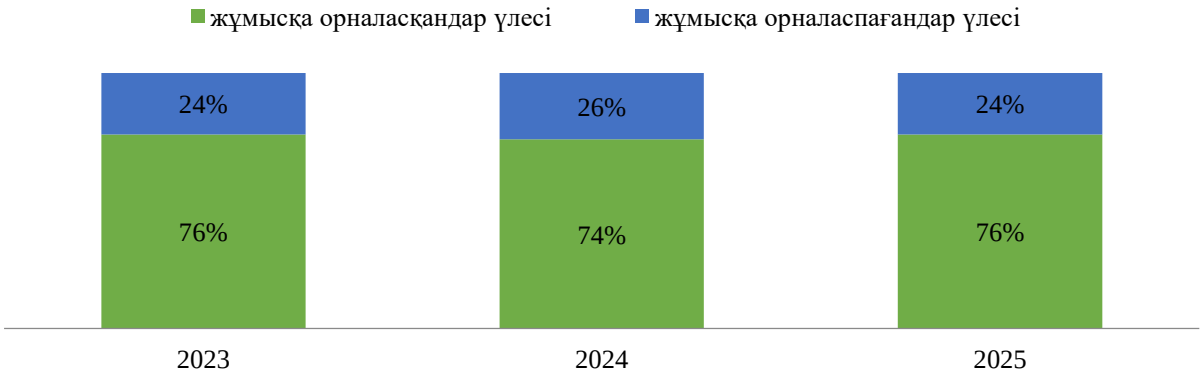

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 76%, 2024 жылы – 74%, ал 2025 жылы - 76% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Алматы менеджмент университеті	1,25	**4,89**
2	Қазақстан-Американдық еркін университеті	1,64	**4,71**
3	Қазақстан-Неміс университеті	1,95	**4,57**
4	КИМЭП университеті	1,94	**4,57**
5	SDU University	2,16	**4,47**
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2,33	**4,39**

7	«Тұран» университеті	2,43	**4,35**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,50	**4,32**
9	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2,53	**4,30**
10	Халықаралық білім беру корпорациясы	2,57	**4,29**
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2,70	**4,23**
12	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,78	**4,19**
13	Астана халықаралық университеті	2,85	**4,16**
14	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	2,87	**4,15**
15	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	3,13	**4,03**
16	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	3,33	**3,94**
17	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	3,42	**3,90**
18	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	3,88	**3,69**
19	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3,92	**3,67**
20	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	4,00	**3,64**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Алматы менеджмент университеті, Қазақстан-Американдық еркін университеті, Қазақстан-Неміс университеті, КИМЭП университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

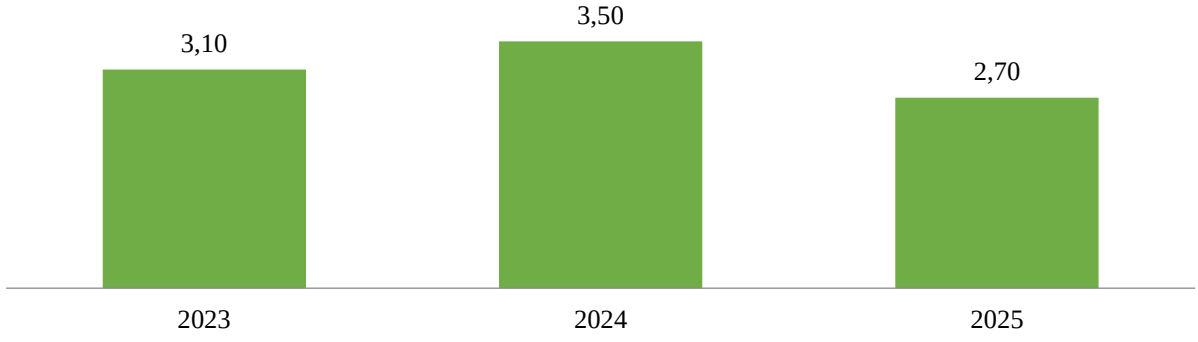

5-диаграмма еңбек нарығында «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған/нашарлаған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 3,10 айды, 2024 жылы 3,50 айды, ал 2025 жылы 2,70 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	КИМЭП университеті	333674	**5,00**
2	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	333401	**4,99**
3	SDU University	308532	**4,53**
4	Халықаралық білім беру корпорациясы	287360	**4,14**
5	Қазақстан-Американдық еркін университеті	256928	**3,53**
6	Қазақстан-Неміс университеті	234037	**3,15**
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	201137	**3,10**
8	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	231204	**3,09**
9	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	224890	**2,97**
10	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	202861	**2,96**
11	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	207184	**2,64**
12	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	198862	**2,49**
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	170077	**2,29**
14	«Тұран» университеті	171510	**1,98**
15	Алматы менеджмент университеті	162273	**1,81**
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	144146	**1,66**
17	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	153175	**1,63**
18	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	120507	**1,41**

19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	129219	**1,35**
20	Астана халықаралық университеті	119096	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: КИМЭП университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, SDU University. Ең төменгі көрсеткішті Астана халықаралық университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Қазақстан-Неміс университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар	3,336	1/20
2	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	6В03103 Халықаралық қатынастар	3,180	2/20
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В03102 Халықаралық қатынастар	2,970	3/20
4	КИМЭП университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,945	4/20
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В03104 Халықаралық қатынастар	2,909	5/20
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В03101 Жаһандану жағдайындағы халықаралық қатынастар	2,900	6/20
7	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,835	7/20
8	SDU University	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,793	8/20
9	Алматы менеджмент университеті	6В03081 Халықаралық қатынастар және экономика	2,755	9/20

10	«Тұран» университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,735	10/20
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В03138 Халықаралық қатынастар	2,704	11/20
12	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,640	12/20
13	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6В03104 Халықаралық аналитика	2,509	13/20
14	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,503	14/20
15	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В03105 Халықаралық қатынастар	2,468	15/20
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В03110 Халықаралық қатынастар	2,458	16/20
17	Халықаралық білім беру корпорациясы	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,366	17/20
18	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В03102 Халықаралық қатынастар	2,144	18/20
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В03113 Халықаралық қатынастар	2,137	19/20
20	Астана халықаралық университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар	2,002	20/20

19-кестеде «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Жетекші орынды Қазақстан-Неміс университеті, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті сияқты ЖЖОКБҰ иеленді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Қазақстан-Неміс университеті	2/19	4/20	1/20
2	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	-	-	2/20
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1/19	1/20	3/20
4	КИМЭП университеті	4/19	2/20	4/20
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	10/19	3/20	5/20
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	19/19	9/20	6/20
7	Қазақстан-Американдық еркін университеті	*	5/20	7/20
8	SDU University	7/19	13/20	8/20
9	Алматы менеджмент университеті	-	11/20	9/20
10	«Тұран» университеті	8/19	7/20	10/20
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	17/19	10/20	11/20
12	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	13/19	12/20	12/20
13	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	5/19	14/20	13/20

14	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	16/19	18/20	14/20
15	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9/19	6/20	15/20
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	15/19	8/20	16/20
17	Халықаралық білім беру корпорациясы	14/19	*	17/20
18	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6/19	17/20	18/20
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	11/19	16/20	19/20
20	Астана Халықаралық Университеті	-	19/20	20/20

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Халықаралық қатынастар» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Қазақстан-Неміс университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, КИМЭП Университеті Қазақстан-Неміс университетінің орнын алды. 2025 жылы көшбасшылардың алдыңғы қатарын Қазақстан-Неміс университеті, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті толықтырды. Үш жыл бойы Астана Халықаралық Университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Халықаралық қатынастар» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Қазақстан-Неміс университеті, М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Халықаралық қатынастар» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар
2	Қазақстан-Неміс университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар
3	М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗГЮУ университеті	6В03103 Халықаралық қатынастар
4	Алматы менеджмент университеті	6В03088 Халықаралық қатынастар және экономика
5	SDU University	6В03101 Халықаралық қатынастар
6	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар
7	КИМЭП университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В03104 Халықаралық қатынастар
9	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В03138 Халықаралық қатынастар
10	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В03101 Жаһандану жағдайындағы халықаралық қатынастар
11	Халықаралық білім беру корпорациясы	6В03101 Халықаралық қатынастар
12	Астана Халықаралық Университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар
13	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В03102 Халықаралық қатынастар
14	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В03102 Халықаралық қатынастар
15	«Тұран» университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар
16	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	6В03101 Халықаралық қатынастар
17	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В03110 Халықаралық қатынастар
18	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В03105 Халықаралық қатынастар
19	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6В03104 Халықаралық аналитика
20	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В03113 Халықаралық қатынастар

6В02101 Хореография даярлау бағыты
В028 Хореография білім беру бағдарламасы тобы
«Хореография» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру

бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Хореография» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 10 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийінде "элективті пәндер каталогы(ЭПД)" деген сөзді "(ЭПК)" деп өзгертіңіздер

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	15	**5,00**
2	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	5	**2,14**
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	4	**1,86**
4	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	**1,86**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	3	**1,57**
6	Қазақ ұлттық хореография академиясы	3	**1,57**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	**1,29**
8	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	2	**1,29**
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	**1,29**
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті жетекші орынға ие болды, өйткені

олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	1896	**4,78**
2	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	10	1213	**3,14**
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8	746	**1,79**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	400	**1,27**
5	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	321	**1,24**
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	168	**1,15**
7	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	4	404	**1,04**
8	Қазақ ұлттық хореография академиясы	2	217	**1,04**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	153	**0,90**
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын жоғары оқу

орындарында ұйымның өзінен тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерий бойынша көшбасшы Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	0	**2,50**
2	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	0	0	**0,00**
4	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	**0,00**
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**
6	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**
7	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	0	0	**0,00**
8	Қазақ ұлттық хореография академиясы	0	0	**0,00**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті жетекші орын ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, Хореография» ББ бойынша рейтингке қатысатын 10 ЖЖОКБҰ-ның 9-ы мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	НКЦА (NKCA)	**5,00**
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	IAAR	**3,82**
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**3,64**
4	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	IAAR	**2,82**
5	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**2,73**
6	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**1,55**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	IAAR	**1,28**
8	Қазақ ұлттық хореография академиясы	IAAR	**1,28**
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IQAA	**0,19**
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі жоғары оқу орындары көшбасшылар қатарында болды: Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

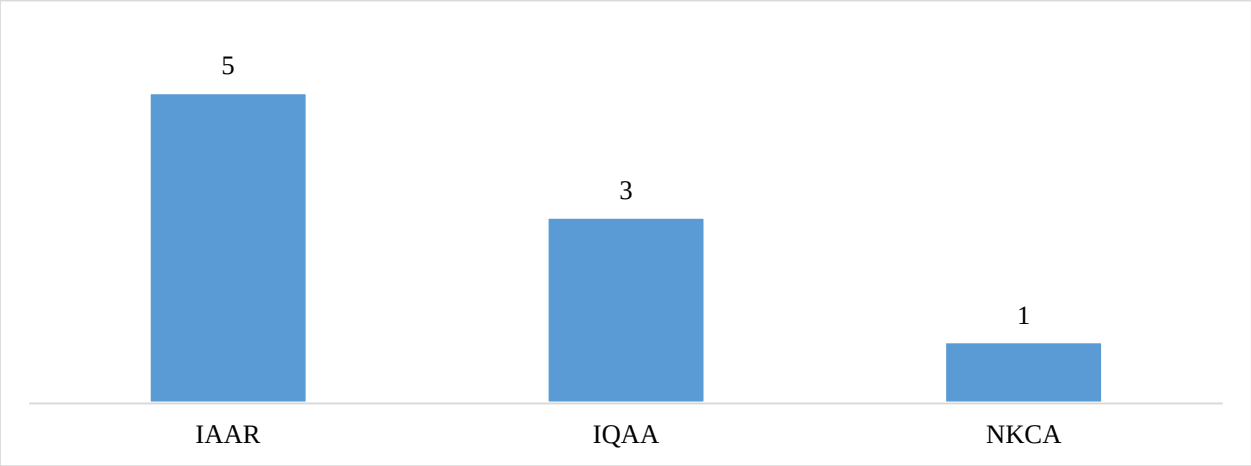

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 10 ББ-ның бесеуі аккредиттеуді IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде өтті.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	10,00	**5,00**
2	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	9,92	**4,96**
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	9,75	**4,88**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	9,00	**4,50**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,83	**4,42**
6	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	8,67	**4,34**
7	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8,58	**4,29**
8	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8,50	**4,25**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	8,25	**4,13**
10	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	8,00	**4,00**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қазақ ұлттық хореография академиясы, Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламалар ын қолданған білім алушылар	Балл
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	87	4	**5,00**
2	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	82	3	**3,98**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	115	0	**0,00**
4	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	161	0	**0,00**
5	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	36	0	**0,00**
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	58	0	**0,00**
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	126	0	**0,00**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	104	0	**0,00**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	82	0	**0,00**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	110	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, академиялық мобильдік екі жоғары оқу орнында анықталды: Қазақ ұлттық хореография академиясы, Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	ТОО "LIRA GROUP"	5,00
		ИП Даданбекова Аида Бековна	
		ИП Ильичёв	
		ИП "Amir Med"	
		ИП САДЫКОВА С.К.	
		ИП Shyrak	
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Хореографиялық ұжымда халықтық-сахналық би мектебінің дәстүрлерін сақтау	3,95
		Хореографияның мектеп жасына дейінгі балалардың физикалық және эмоционалдық дамуына әсері	
		Хореографиялық ұжымда жеке сабақтарды ұйымдастыру және өткізу әдістемесі	

		Хореографиялық ұжым қызметіндегі фольклорлық дәстүрлерді сақтау және дамыту («қаракөз» би ансамблі мысалында)	
		Art терапиясы мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік қайта бейімдеу технологиясы ретінде	
		Цирк өнеріндегі хореография негіздерін оқыту әдістемесі	
3	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	DEEPSCALE	2,79

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Қазақ ұлттық хореография академиясы, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	8	2	25%	**5,00**

2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	21	1	4,7%	**0,95**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	5	0	0,0%	**0,00**
4	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	8	0	0,0%	**0,00**
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	18	0	0,0%	**0,00**
6	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14	0	0,0%	**0,00**
7	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	23	0	0,0%	**0,00**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	13	0	0,0%	**0,00**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	15	0	0,0%	**0,00**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	35	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 160 болса, оның ішінде 3 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 1,8% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектер тек Қазақ ұлттық хореография академиясы мен Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінде бар.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	99	**3,54**
2	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	36	**1,28**
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	35	**1,23**
4	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	33	**1,18**
5	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	32	**1,14**

6	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	31	**1,09**
7	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	30	**1,06**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	29	**1,05**
9	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	24	**0,86**
10	Қазақ ұлттық хореография академиясы	20	**0,71**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, 2024–2025 оқу жылында білім беру бағдарламасы бойынша жоғары оқу орнына түскен талапкерлердің орташа балы 37 балл болды. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер: Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	87	3	3,4%	**5,00**
2	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	82	1	1,2%	**1,77**
3	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	82	1	1,2%	**1,77**
4	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	161	1	0,6%	**0,90**
5	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	115	0	0,0%	**0,00**

6	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	36	0	0,0%	**0,00**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	58	0	0,0%	**0,00**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	126	0	0,0%	**0,00**
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	104	0	0,0%	**0,00**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	110	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Хореография» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 0,64% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орын анықталды: Қазақ ұлттық хореография академиясы.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар	Балл
1	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	369,00	2064,00	5	**5,00**
2	Қазақ ұлттық хореография академиясы	40,00	251,00	6	**4,46**
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763,00	10978,00	14	**1,94**
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695,00	11391,00	16	**1,71**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	22327,00	19	**1,46**
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872,00	17207,00	20	**1,42**
7	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	586,00	11964,00	20	**1,37**
8	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290,00	6458,00	22	**1,26**
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508,00	11566,00	23	**1,23**
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	14379,00	27	**1,05**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясында, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 5 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби

орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872,00	502,00	57%	**5,00**
2	Қазақ ұлттық хореография академиясы	40,00	23,00	57%	**4,99**
3	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508,00	253,00	50%	**4,33**
4	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290,00	141,00	49%	**4,22**
5	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763,00	369,00	48%	**4,20**
6	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	586,00	268,00	46%	**3,97**
7	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	369,00	161,00	44%	**3,79**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	207,00	38%	**3,34**
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695,00	236,00	34%	**2,95**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	367,00	31%	**2,74**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 45% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Қазақ ұлттық хореография академиясы.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	251,00	45212,00	**5,00**
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379,00	23345,00	**2,94**
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207,00	13401,00	**2,00**
4	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11964,00	13063,14	**1,97**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327,00	11075,39	**1,78**
6	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566,00	9097,00	**1,60**
7	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	2064,00	7794,00	**1,47**
8	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978,00	5783,29	**1,28**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458,00	4486,00	**1,16**

10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391,00	2779,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша Қазақ ұлттық хореография академиясы жоғары нәтиже көрсетті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	**5,00**
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	668884	**4,40**
3	Қазақ ұлттық хореография академиясы	636281	**3,87**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045	**3,49**
5	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	555141	**2,64**
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**1,74**
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287	**1,68**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153	**1,21**
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	**1,03**
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Хореография» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 516 770 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті – 707 984 теңге, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті – 668 884 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Хореография» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 165 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 7; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 3; 1995 жылғы және одан үлкен – 5.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	8	100%	100%	0%	**5,00**
2	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	18	89%	89%	0%	**4,44**
3	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	13	100%	80%	20%	**4,40**
4	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	23	89%	84%	5%	**4,32**
5	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	21	79%	79%	0%	**3,95**
6	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	5	100%	60%	40%	**3,80**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	35	83%	66%	17%	**3,62**
8	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	15	85%	62%	23%	**3,54**
9	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	8	100%	50%	50%	**3,50**

10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14	79%	57%	22%	**3,29**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

15-кестеге сәйкес, «Хореография» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 90,4% құрады. Бұл критерий бойынша Қазақ ұлттық хореография академиясында ең жоғары көрсеткішке ие. Соңғы позицияда Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

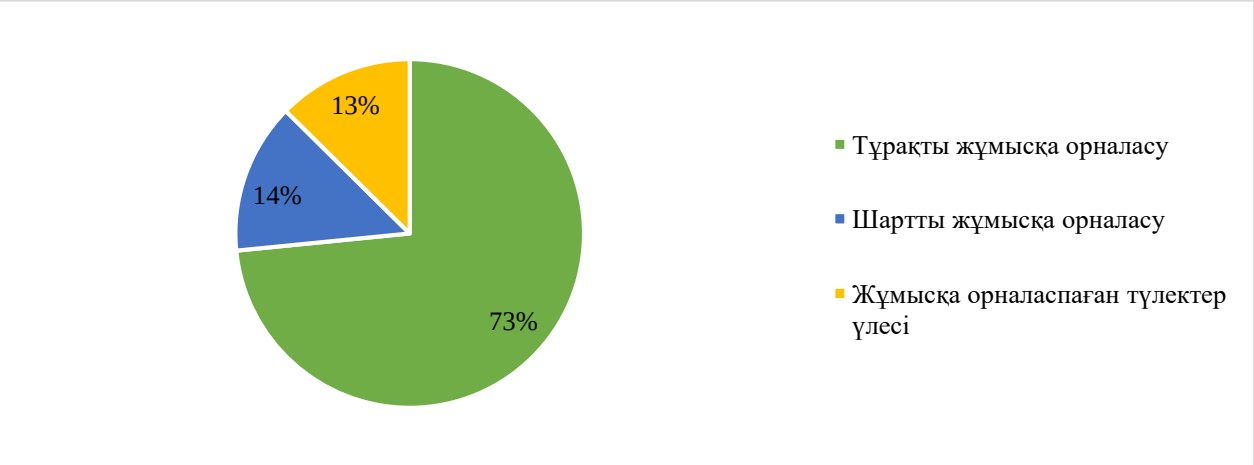

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 73%-ы тұрақты, ал 14%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 13%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	75%	63%	100%
2	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	83%	33%	100%
3	Қазақ ұлттық хореография академиясы	100%	100%	100%
4	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	100%	71%	100%
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	100%	85%	89%
6	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	100%	94%	89%
7	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	92%	85%	85%
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	100%	90%	83%
9	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	91%	83%	79%
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	82%	57%	79%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша Қазақ ұлттық хореография академиясы үш жыл бойы ең жоғары нәтиже көрсетті. 2024 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті. Ал үш жыл бойы көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

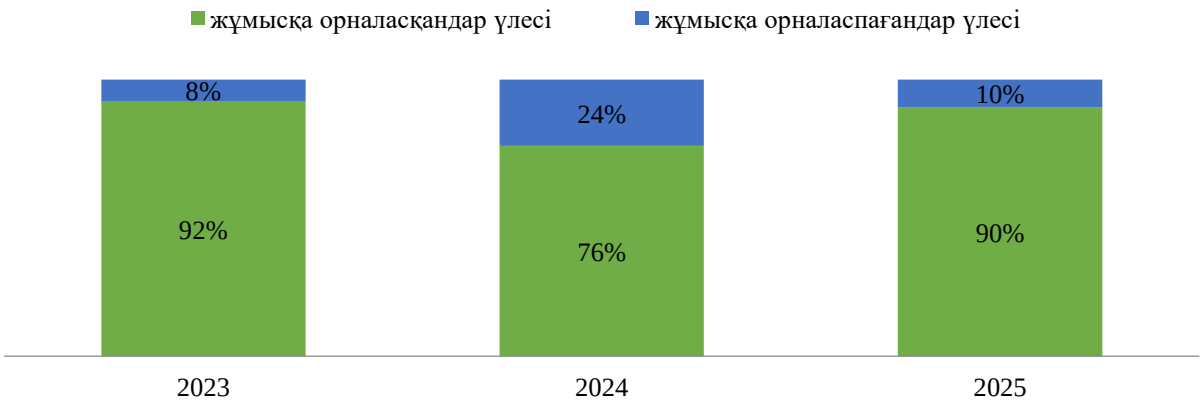

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 92%, 2024 жылы - 76%, ал 2025 жылы - 90% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда

түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	1,00	5,00
2	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1,42	4,81
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1,67	4,70
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2,00	4,55
5	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2,00	4,55
6	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,00	4,55
7	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	2,76	4,20
8	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	2,94	4,12
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	3,60	3,82
10	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	3,92	3,67

Дерекқөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Қазақ ұлттық хореография академиясы, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

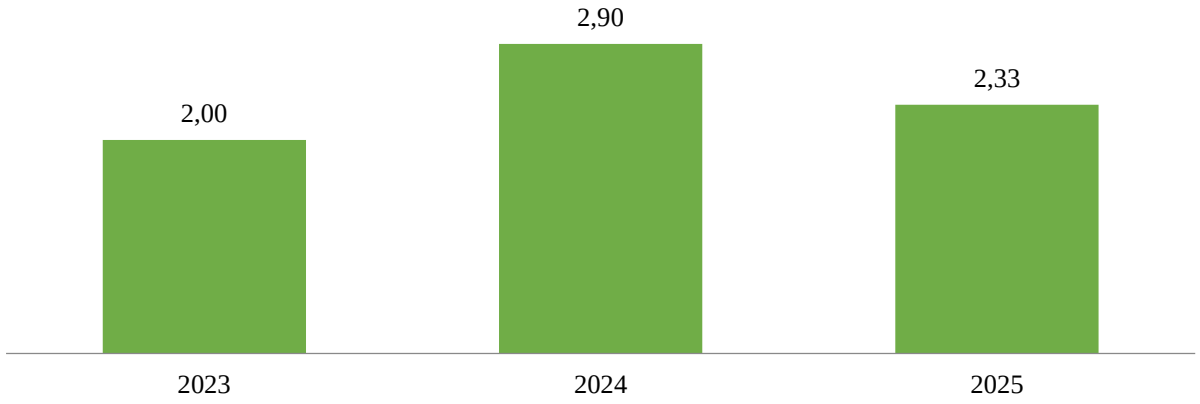

5-диаграмма еңбек нарығында «Хореография» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,00 айды, 2024 жылы 2,90 айды, ал 2025 жылы 2,33 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	300165	**5,00**
2	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	237815	**4,31**
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	200246	**3,61**
4	Қазақ ұлттық хореография академиясы	228031	**3,55**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	212622	**3,54**
6	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	206258	**3,13**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	188103	**2,77**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	117010	**1,80**
9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	108117	**1,50**
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	85000	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшы: Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы. Ең төменгі көрсеткішті көрсетті: М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті..

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Хореография» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Хореография» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	6В02101 Хореография өнерінің педагогикасы	**4,021**	1 / 10
2	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	6В02178 Хореография педагогикасы	**3,402**	2 / 10
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В02102 Хореография	**2,967**	3 / 10
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В02130 Хореография	**2,907**	4 / 10
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В02109 Хореография	**2,904**	5 / 10
6	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В02130 Хореография	**2,893**	6 / 10
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В02124 Хореография	**2,876**	7 / 10
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В02101 Хореография	**2,751**	8 / 10
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В02101 Хореография	**2,455**	9 / 10
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В02105 Хореография	**2,307**	10 / 10

19-кестеде «Хореография» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Қазақ ұлттық хореография академиясы, Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетісияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Хореография» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Қазақ ұлттық хореография академиясы	1 / 11	1 / 10	1 / 10
2	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	3 / 11	2 / 10	2 / 10
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6 / 11	4 / 10	3 / 10
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2 / 11	3 / 10	4 / 10
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	7 / 11	5 / 10	5 / 10
6	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	4 / 11	7 / 10	6 / 10
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	5 / 11	10 / 10	7 / 10
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8 / 11	8 / 10	8 / 10
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11 / 11	9 / 10	9 / 10
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	9 / 11	6 / 10	10 / 10

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Хореография» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Қазақ ұлттық хореография академиясы және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі: Қазақ ұлттық хореография академиясы және Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы. 2025 жылы көшбасшылар өзгеріссіз қалды. Үш жыл бойы Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетісоңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Хореография» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Қазақ ұлттық хореография академиясы және Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды, олар

түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және ББ сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Хореография» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В02101 Хореография
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В02102 Хореография
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В02124 Хореография
4	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В02109 Хореография
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В02101 Хореография
6	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы	6В02178 Хореография педагогикасы
7	Қазақ ұлттық хореография академиясы	6В02101 Хореография өнерінің педагогикасы
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В02130 Хореография
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В02105 Хореография
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В02130 Хореография

6В051 Биологиялық және сабақтас ғылымдар даярлау бағыты
В051 Қоршаған орта білім беру бағдарламасы тобы
«Экология» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Экология» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 34 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Инновациялық Еуразия университеті, Қызылорда ашық университеті мен Астана халықаралық университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	12	**5,00**
2	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	7	**3,33**
3	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7	**3,33**
4	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6	**3,00**
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6	**3,00**
6	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6	**3,00**
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6	**3,00**
8	Торайғыров университеті	5	**2,67**
9	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	5	**2,67**
10	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	5	**2,67**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	**2,67**
12	Нархоз университеті	4	**2,33**

13	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	3	**2,00**
14	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3	**2,00**
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3	**2,00**
16	Қызылорда «Болашақ» университеті	3	**2,00**
17	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3	**2,00**
18	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3	**2,00**
19	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	**2,00**
20	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	**1,67**
21	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	2	**1,67**
22	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	**1,67**
23	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2	**1,67**
24	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	**1,67**
25	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**1,67**
26	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	**1,33**
27	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1	**1,33**
28	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	**1,33**
29	Инновациялық Еуразия университеті	1	**1,33**
30	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1	**1,33**
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	1	**1,33**
32	Қызылорда ашық университеті	1	**1,33**
33	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	**1,33**
34	Астана Халықаралық Университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Алматы технологиялық университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу

бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Инновациялық Еуразия университеті	2	247	**4,22**
2	Қызылорда ашық университеті	3	492	**3,37**
3	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	9	1204	**2,95**
4	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	180	**2,65**
5	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	2	328	**2,45**
6	Алматы технологиялық университеті	21	2471	**2,38**
7	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1	144	**2,31**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	5	737	**2,25**
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	9	1155	**2,11**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7	908	**2,08**
11	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	4	536	**2,04**
12	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	3	374	**2,00**
13	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6	570	**1,80**
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	358	**1,77**
15	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	201	**1,65**
16	Нархоз университеті	9	807	**1,61**
17	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	380	**1,61**
18	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	4	359	**1,58**
19	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	105	**1,55**
20	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	194	**1,54**
21	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	7	654	**1,48**

22	Торайғыров университеті	2	171	**1,32**
23	Орталық Азия Инновациялық Университеті	1	83	**1,25**
24	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	5	372	**1,23**
25	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2	149	**1,22**
26	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	5	356	**1,08**
27	Қызылорда «Болашақ» университеті	1	61	**1,00**
28	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	4	209	**0,98**
29	Астана Халықаралық Университеті	1	60	**0,88**
30	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4	119	**0,53**
31	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	50	**0,45**
32	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	24	**0,41**
33	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1	24	**0,38**
34	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Инновациялық Еуразия университеті, Қызылорда ашық университеті және Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4	1	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	1	**5,00**
3	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1	1	**3,13**
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1	1	**3,13**
5	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	0	1	**2,50**
6	Торайғыров университеті	3	0	**1,88**
7	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	3	0	**1,88**
8	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	3	0	**1,88**
9	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	0	**1,25**
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	0	**1,25**
11	Алматы технологиялық университеті	2	0	**1,25**
12	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	0	**1,25**
13	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1	0	**0,63**
14	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	0	**0,63**
15	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1	0	**0,63**
16	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	0	**0,63**
17	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	0	0	**0,00**
18	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	0	0	**0,00**
19	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	**0,00**
20	Нархоз университеті	0	0	**0,00**
21	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	**0,00**
22	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	**0,00**

23	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	0	0	**0,00**
24	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**
25	Инновациялық Еуразия университеті	0	0	**0,00**
26	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**
27	Астана Халықаралық Университеті	0	0	**0,00**
28	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	0	0	**0,00**
29	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	0	0	**0,00**
30	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	0	**0,00**
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	**0,00**
32	Қызылорда ашық университеті	0	0	**0,00**
33	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
34	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Экология» ББ бойынша рейтингке қатысатын 34 ЖЖОКБҰ-ның 34-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	ASIIN	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	ASIIN	**5,00**

3	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**4,17**
4	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	НКЦА (NKCA)	**2,98**
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,98**
6	Торайғыров университеті	CAAAE	**2,98**
7	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	ARQA	**2,98**
8	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**2,98**
9	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	ARQA	**2,98**
10	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	**2,98**
11	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	CAAAE	**2,98**
12	Нархоз университеті	IQAA	**2,98**
13	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	**2,98**
14	Қызылорда «Болашақ» университеті	НКЦА (NKCA)	**2,98**
15	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**2,98**
16	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IAAR	**2,98**
17	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	IAAR	**2,98**
18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	НКЦА (NKCA)	**2,98**
19	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	НКЦА (NKCA)	**2,98**
20	Алматы технологиялық университеті	IQAA	**2,98**
21	Инновациялық Еуразия университеті	IQAA	**2,98**
22	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	IAAR	**2,98**
23	Астана Халықаралық Университеті	ARQA	**2,98**
24	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**2,98**
25	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	IQAA	**2,98**
26	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	IAAR	**2,98**
27	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	IQAA	**2,98**
28	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	ARQA	**2,98**
29	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,98**
30	Қызылорда ашық университеті	CAAAE	**2,98**
31	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IAAR	**2,98**
32	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,98**
33	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	**2,98**
34	Орталық Азия Инновациялық Университеті	IAAR	**1,79**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша барлық ЖЖОКБҰ аккредиттеуден өткендігін көруге болады.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

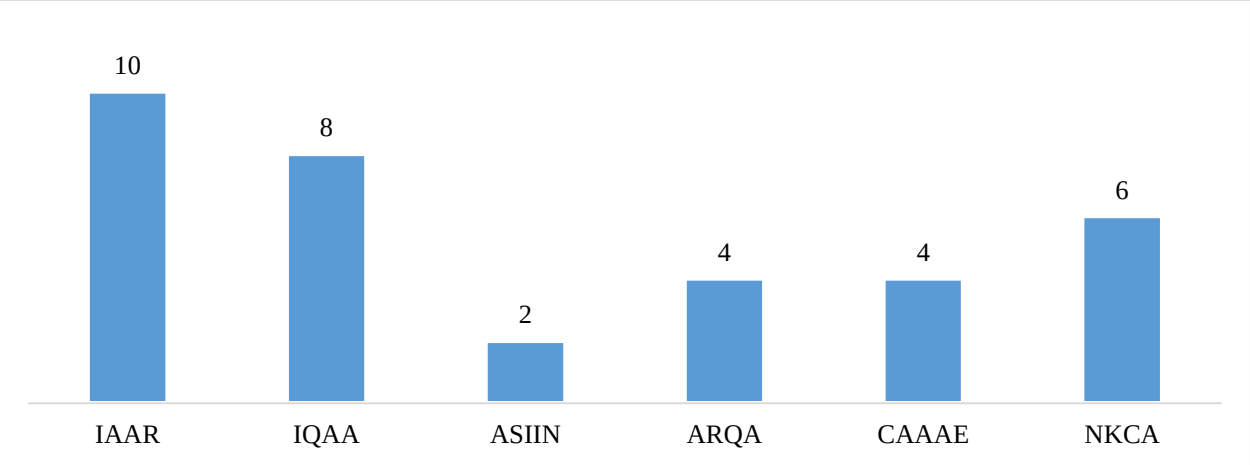

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 34 ББ-ның 10-ы IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде, ал 8-і IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	8,83	**4,42**
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	8,00	**4,00**
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,00	**4,00**
4	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	7,67	**3,84**
5	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7,58	**3,79**
6	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7,58	**3,79**
7	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	7,50	**3,75**
8	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7,08	**3,54**
9	Алматы технологиялық университеті	7,08	**3,54**
10	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7,08	**3,54**
11	Орталық Азия Инновациялық Университеті	7,08	**3,54**
12	Қызылорда ашық университеті	7,08	**3,54**
13	Торайғыров университеті	7,00	**3,50**
14	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	7,00	**3,50**
15	Қызылорда «Болашақ» университеті	6,92	**3,46**

16	Астана Халықаралық Университеті	6,92	**3,46**
17	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6,67	**3,34**
18	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6,67	**3,34**
19	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6,67	**3,34**
20	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6,58	**3,29**
21	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6,50	**3,25**
22	Нархоз университеті	6,50	**3,25**
23	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6,50	**3,25**
24	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6,50	**3,25**
25	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6,50	**3,25**
26	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6,33	**3,17**
27	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6,33	**3,17**
28	Инновациялық Еуразия университеті	6,25	**3,13**
29	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6,25	**3,13**
30	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6,17	**3,09**
31	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6,17	**3,09**
32	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6,08	**3,04**
33	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6,00	**3,00**
34	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	5,75	**2,88**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	72	7	**5,00**
2	Алматы технологиялық университеті	246	17	**3,55**
3	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	69	2	**1,49**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	300	5	**0,86**
5	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	91	1	**0,57**
6	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	213	2	**0,48**
7	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	200	1	**0,26**
8	Астана Халықаралық Университеті	208	1	**0,25**
9	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	28	0	**0,00**
10	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	109	0	**0,00**
11	Торайғыров университеті	131	0	**0,00**

12	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	138	0	**0,00**
13	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	96	0	**0,00**
14	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	99	0	**0,00**
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	175	0	**0,00**
16	Нархоз университеті	214	0	**0,00**
17	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	332	0	**0,00**
18	Қызылорда «Болашақ» университеті	58	0	**0,00**
19	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	119	0	**0,00**
20	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	237	0	**0,00**
21	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	103	0	**0,00**
22	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	122	0	**0,00**
23	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	104	0	**0,00**
24	Инновациялық Еуразия университеті	7	0	**0,00**
25	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	170	0	**0,00**
26	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	484	0	**0,00**
27	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	109	0	**0,00**
28	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	92	0	**0,00**
29	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	**0,00**
30	Қызылорда ашық университеті	24	0	**0,00**
31	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	219	0	**0,00**
32	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	226	0	**0,00**
33	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	59	0	**0,00**
34	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	222	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Алматы технологиялық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	Құрманали Асыл "Қалдықтарды кәдеге жарату: органикалық қалдықтардан биогумус өндіру " Савкелеева Қасиет, Тұрдалы Нұргүл, Тоқтасын Арай "Magic pillow" (Волшебная подушка Құрманали Асыл "Биогумус"	**5,00**
2	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	Скокодубова Екатерина Алексеевна, Бекеш Әнел Төлегенқызы «Jellyfish»	**3,45**
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	Абдрахманова Дильназ Камелькызы, Жолдыбай Сабрина Еркінқызы, Бақытбекқызы Сымбат «Ақтөбе облысы Қарғалы ауданы аймағында туризмді дамыту мүмкіндіктері және оның тиімділігін зерттеу»	**0,95**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті және Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6	3	50,0%	**5,00**
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	19	7	36,8%	**3,68**
3	Астана Халықаралық Университеті	4	1	25,0%	**2,50**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25	6	24,0%	**2,40**
5	Нархоз университеті	19	4	21,0%	**2,11**
6	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	22	4	18,1%	**1,82**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17	3	17,6%	**1,76**

8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	13	2	15,3%	**1,54**
9	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	20	3	15,0%	**1,50**
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	31	3	9,67%	**0,97**
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11	1	9,09%	**0,91**
12	Алматы технологиялық университеті	23	2	8,69%	**0,87**
13	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	74	6	8,10%	**0,81**
14	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	15	1	6,66%	**0,67**
15	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	18	1	5,55%	**0,56**
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	27	1	3,70%	**0,37**
17	Торайғыров университеті	28	1	3,57%	**0,36**
18	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	10	0	0,00%	**0,00**
19	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	23	0	0,00%	**0,00**
20	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	12	0	0,00%	**0,00**
21	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	15	0	0,00%	**0,00**
22	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	12	0	0,00%	**0,00**
23	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	15	0	0,00%	**0,00**
24	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	22	0	0,00%	**0,00**
25	Қызылорда «Болашақ» университеті	9	0	0,00%	**0,00**
26	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	18	0	0,00%	**0,00**
27	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	36	0	0,00%	**0,00**
28	Инновациялық Еуразия университеті	4	0	0,00%	**0,00**
29	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	28	0	0,00%	**0,00**
30	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	32	0	0,00%	**0,00**
31	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	25	0	0,00%	**0,00**
32	Орталық Азия Инновациялық Университеті	19	0	0,00%	**0,00**
33	Қызылорда ашық университеті	4	0	0,00%	**0,00**
34	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	22	0	0,00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 678 болса, оның ішінде 49 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 7,2%

құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	94	**3,37**
2	Нархоз университеті	91	**3,26**
3	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	81	**2,89**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	79	**2,81**
5	Астана Халықаралық Университеті	75	**2,68**
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	74	**2,66**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	74	**2,66**
8	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	74	**2,65**
9	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	74	**2,63**
10	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	72	**2,59**
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	72	**2,59**
12	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	72	**2,58**
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	71	**2,54**
14	Торайғыров университеті	71	**2,53**
15	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	71	**2,53**
16	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	70	**2,51**
17	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	70	**2,51**
18	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	70	**2,48**
19	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	69	**2,46**
20	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	67	**2,40**
21	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	67	**2,40**
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	67	**2,39**

23	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	67	**2,38**
24	Алматы технологиялық университеті	66	**2,37**
25	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	66	**2,36**
26	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	65	**2,34**
27	Инновациялық Еуразия университеті	65	**2,32**
28	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	64	**2,29**
29	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	64	**2,29**
30	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	64	**2,29**
31	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	62	**2,22**
32	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	61	**2,18**
33	Орталық Азия Инновациялық Университеті	59	**2,10**
34	Қызылорда ашық университеті	56	**1,99**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 70 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нархоз университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	222	30	13,5%	**5,00**
2	Торайғыров университеті	131	12	19,1%	**3,39**
3	Алматы технологиялық университеті	246	15	6,10%	**2,26**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	219	10	4,57%	**1,69**
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	122	3	2,46%	**0,91**
6	Астана Халықаралық Университеті	208	5	2,40%	**0,89**
7	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	300	7	2,33%	**0,86**
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	332	7	2,11%	**0,78**
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	226	3	1,33%	**0,49**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	96	1	1,04%	**0,39**
11	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	104	1	0,96%	**0,36**
12	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	200	1	0,50%	**0,19**
13	Нархоз университеті	214	1	0,47%	**0,17**
14	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	484	2	0,41%	**0,15**
15	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	28	0	0,00%	**0,00**
16	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	109	0	0,00%	**0,00**
17	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	138	0	0,00%	**0,00**
18	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	91	0	0,00%	**0,00**
19	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	72	0	0,00%	**0,00**
20	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	99	0	0,00%	**0,00**
21	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	175	0	0,00%	**0,00**
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	58	0	0,00%	**0,00**
23	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	119	0	0,00%	**0,00**
24	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	237	0	0,00%	**0,00**

25	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	103	0	0,00%	**0,00**
26	Инновациялық Еуразия университеті	7	0	0,00%	**0,00**
27	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	213	0	0,00%	**0,00**
28	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	170	0	0,00%	**0,00**
29	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	109	0	0,00%	**0,00**
30	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	69	0	0,00%	**0,00**
31	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	92	0	0,00%	**0,00**
32	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	0,00%	**0,00**
33	Қызылорда ашық университеті	24	0	0,00%	**0,00**
34	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	59	0	0,00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Экология» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 1,9% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Торайғыров университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13	**5,00**
2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	12917	14	**4,70**
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14	**4,54**
4	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	15	**4,46**
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	15	**4,39**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	16	**4,16**
7	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	4666	22	**4,08**
8	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7174	16	**3,97**
9	Торайғыров университеті	511	8878	17	**3,76**
10	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	60	**3,74**
11	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823	14443	18	**3,73**
12	Инновациялық Еуразия университеті	80	1410	18	**3,71**
13	Қызылорда ашық университеті	139	2502	18	**3,63**
14	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	19	**3,46**
15	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	19	**3,46**
16	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19	**3,41**
17	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	20	**3,34**
18	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1136	22327	19	**3,33**
19	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	20	**3,31**
20	Алматы технологиялық университеті	388	7979	21	**3,18**
21	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	21	**3,12**
22	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	2345	22	**2,98**

23	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	22	**2,98**
24	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	6458	22	**2,94**
25	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	6458	23	**2,88**
26	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	23	**2,87**
27	Астана Халықаралық Университеті	426	9888	23	**2,82**
28	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	4760	25	**2,62**
29	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	27	**2,45**
30	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	5020	27	**2,42**
31	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	228	7778	27	**1,92**
32	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	4843	34	**1,92**
33	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	16067	44	**1,48**
34	Нархоз университеті	134	7408	55	**1,18**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға

бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Инновациялық Еуразия университеті	80	77	96,2%	**5,00**
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	228	180	78,9%	**4,10**
3	Нархоз университеті	134	105	78,3%	**4,07**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	1014	73,9%	**3,84**
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	1336	61,3%	**3,19**
6	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60,7%	**3,16**
7	Алматы технологиялық университеті	388	232	59,7%	**3,11**
8	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	548	58,9%	**3,06**
9	Торайғыров университеті	511	299	58,5%	**3,04**
10	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	502	57,5%	**2,99**
11	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	110	56,9%	**2,96**
12	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	108	56,5%	**2,94**
13	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	198	55,7%	**2,90**
14	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	59	55,1%	**2,86**
15	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823	447	54,3%	**2,82**
16	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	396	51,9%	**2,70**
17	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	144	50,7%	**2,63**
18	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50,9%	**2,62**
19	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49,8%	**2,59**
20	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	141	48,6%	**2,53**
21	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	148	47,5%	**2,47**

22	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	88	47,3%	**2,46**
23	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	133	45,7%	**2,37**
24	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	163	44,7%	**2,33**
25	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42,2%	**2,19**
26	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	59	41,5%	**2,16**
27	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	366	41,3%	**2,15**
28	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38,4%	**2,00**
29	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	146	35,8%	**1,86**
30	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	140	35,3%	**1,84**
31	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	158	34,5%	**1,80**
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1136	367	32,3%	**1,68**
33	Қызылорда ашық университеті	139	44	31,6%	**1,64**
34	Астана Халықаралық Университеті	426	105	24,6%	**1,28**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 52% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Инновациялық Еуразия университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Нархоз университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту

білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7174	53068,00	**5,00**
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7778	43838,28	**4,30**
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419,00	**4,20**
4	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123.2	**3,34**
5	Қызылорда ашық университеті	2502	28826,00	**3,17**
6	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458	24760,00	**2,86**
7	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345,00	**2,75**
8	Нархоз университеті	7408	21704,30	**2,63**
9	Инновациялық Еуразия университеті	1410	17596,00	**2,32**
10	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879,00	**2,19**
11	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605,00	**2,09**
12	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443	13982,00	**2,05**
13	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547,14	**2,01**
14	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401,00	**2,00**
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075,39	**1,83**
16	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181,00	**1,76**
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097,00	**1,68**
18	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358,70	**1,55**
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843	7287,59	**1,54**
20	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020	6715,55	**1,50**
21	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2345	6017,00	**1,44**

22	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783,29	**1,43**
23	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	4760	5655,82	**1,42**
24	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563,46	**1,41**
25	Астана Халықаралық Университеті	9888	5310,00	**1,39**
26	Торайғыров университеті	8878	5092,18	**1,38**
27	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458	4486,00	**1,33**
28	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3965,50	**1,29**
29	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917	3998,00	**1,29**
30	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847,40	**1,28**
31	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800,30	**1,28**
32	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806	3511,00	**1,26**
33	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067	3608,39	**1,26**
34	Алматы технологиялық университеті	7979	129,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Нархоз университеті	805495	**5,00**
2	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	**4,28**
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	**4,02**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045	**3,56**
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221	**3,43**
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369	**3,42**
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	**3,37**
8	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832	**3,20**
9	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746	**3,15**
10	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625	**3,12**
11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	**3,12**
12	Алматы технологиялық университеті	546779	**3,10**
13	Астана халықаралық университеті	542466	**3,05**
14	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686	**3,04**
15	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	**2,98**
16	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515	**2,93**
17	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**2,73**
18	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287	**2,70**
19	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416975	**2,66**
20	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000	**2,60**
21	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526	**2,60**
22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153	**2,48**
23	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727	**2,43**
24	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676	**2,37**
25	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	**2,33**
26	Торайғыров университеті	380525	**2,24**
27	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851	**2,10**
28	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	402484	**2,03**
29	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371176	**1,98**
30	Инновациялық Еуразия университеті	320549	**1,74**
31	Қызылорда ашық университеті	284276	**1,56**

32	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069	**1,38**
33	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	249371	**1,12**
34	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	224036	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Экология» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 467 749 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Нархоз университеті – 805 495 теңге, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті– 707 984 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Экология» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

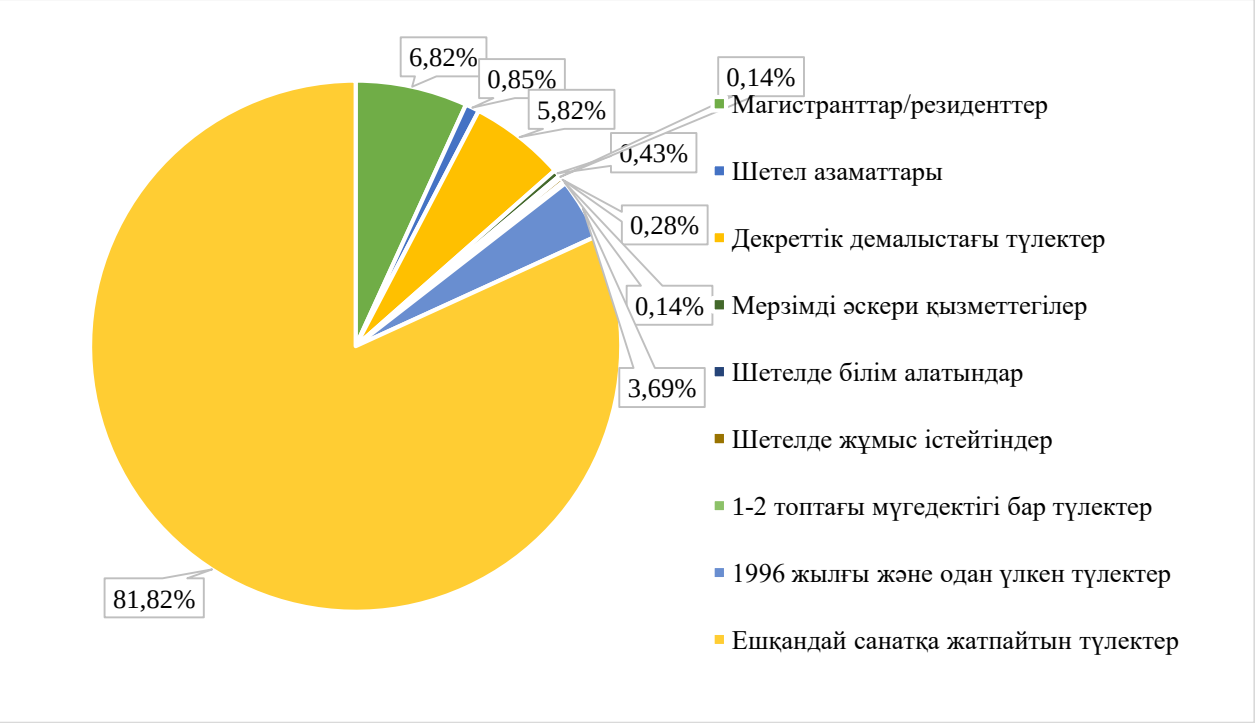

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 678 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 41; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 3; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 48; шетелде білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 6; шетелде жұмыс істейтін түлектер – 2; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 26.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	14	93%	86%	7%	**4,43**
2	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	10	100%	80%	20%	**4,40**
3	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	72	89%	88%	1%	**4,40**
4	Нархоз университеті	16	88%	82%	6%	**4,19**
5	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	11	82%	82%	0%	**4,09**

6	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	12	92%	75%	17%	**4,08**
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	27	93%	74%	19%	**4,07**
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	22	86%	77%	9%	**4,05**
9	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	25	88%	76%	12%	**4,04**
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	28	86%	75%	11%	**3,96**
11	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	14	79%	79%	0%	**3,93**
12	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	18	94%	67%	27%	**3,89**
13	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	8	100%	63%	37%	**3,88**
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	24	100%	63%	37%	**3,88**
15	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	16	88%	69%	19%	**3,81**
16	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	100%	60%	40%	**3,80**
17	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	19	84%	68%	16%	**3,74**
18	Торайғыров университеті	19	89%	63%	26%	**3,68**
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	21	76%	71%	5%	**3,67**
20	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	28	86%	64%	22%	**3,64**
21	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	14	86%	64%	22%	**3,64**
22	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16	75%	69%	6%	**3,56**
23	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	9	89%	56%	33%	**3,44**
24	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	20	80%	55%	25%	**3,25**
25	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	19	79%	47%	32%	**3,00**
26	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8	63%	50%	13%	**2,75**
27	Алматы технологиялық университеті	19	74%	42%	32%	**2,74**
28	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	16	69%	44%	25%	**2,69**
29	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	15	73%	40%	33%	**2,67**
30	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	13	85%	31%	54%	**2,62**
31	Қызылорда «Болашақ» университеті	6	50%	33%	17%	**2,00**
*	Инновациялық Еуразия университеті					**0,00**
*	Астана халықаралық университеті					**0,00**

*	Қызылорда ашық университеті					**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Экология» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 84% құрайды. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ – Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті. Бұл оқу орнында түлектердің жұмыспен қамтылу деңгейі 93%-ды және тұрақты жұмысқа орналасқан түлектердің үлесі 86%-ды құрайды. Ал ең төмен нәтиже Қызылорда «Болашақ» университетінде тіркелген, мұнда түлектердің жалпы жұмысқа орналасу деңгейі 50%-дан төмен.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

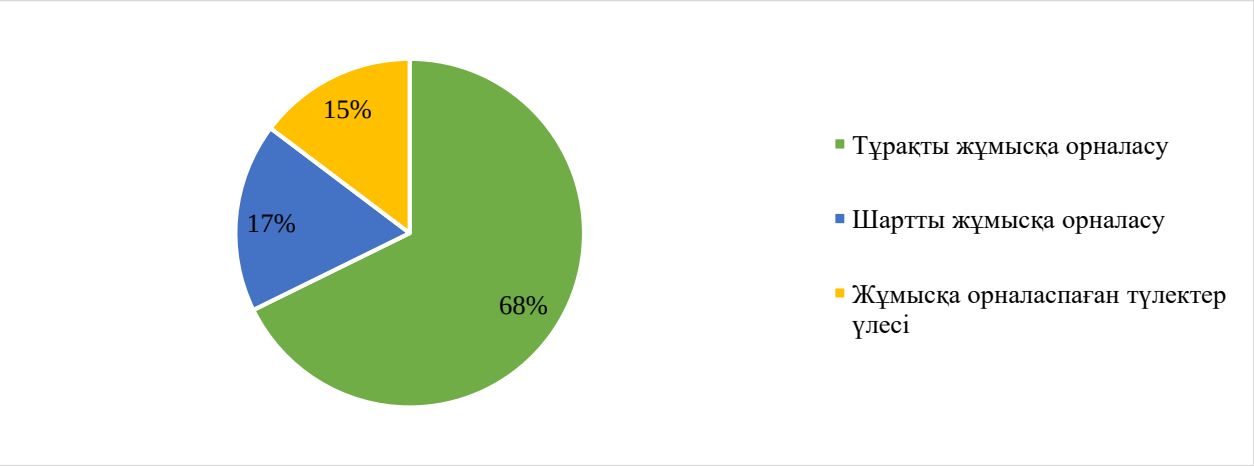

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 68%-ы тұрақты, ал 17%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 15%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	100%	85%	100%
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	89%	71%	100%
3	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	80%	70%	100%
4	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	-	-	100%
5	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	99%	78%	94%
6	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	73%	86%	93%
7	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	90%	69%	93%

8	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	50%	56%	92%
9	Торайғыров университеті	89%	68%	89%
10	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	89%	81%	89%
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	88%	66%	89%
12	Нархоз университеті	100%	91%	88%
13	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	82%	46%	88%
14	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	67%	-	88%
15	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	92%	86%	86%
16	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	80%	59%	86%
17	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	100%	55%	86%
18	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	75%	57%	86%
19	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	88%	82%	85%
20	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	86%	81%	84%
21	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	100%	100%	82%
22	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	100%	83%	80%
23	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	83%	100%	79%
24	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	73%	73%	79%
25	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	55%	55%	76%
26	Орталық Азия Инновациялық Университеті	71%	-	75%
27	Алматы технологиялық университеті	81%	72%	74%
28	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	100%	67%	73%
29	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	56%	50%	69%
30	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	89%	63%	63%
31	Қызылорда «Болашақ» университеті	67%	-	50%
*	Астана халықаралық университеті	-	67%	-
*	Инновациялық Еуразия университеті	-	-	-
*	Қызылорда ашық университеті	-	-	-

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті. Ал көрсеткіштердің үш жыл бойы нашарлауы мынадай

ЖЖОКБҰ-да байқалады: Нархоз университеті, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

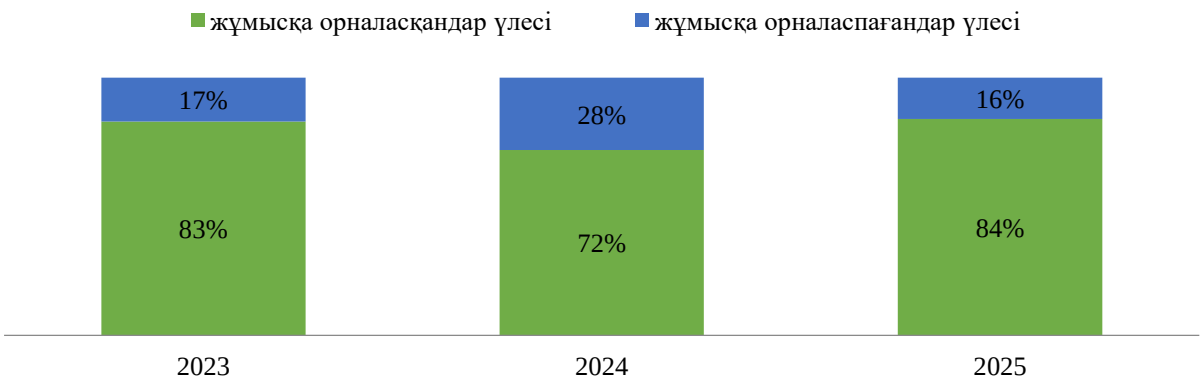

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы жылғы рейтингімен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 83%, 2024 жылы - 72%, ал 2025 жылы - 84% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	3. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1,29	**4,87**

2	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1,62	**4,72**
3	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1,63	**4,71**
4	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1,82	**4,63**
5	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2,00	**4,55**
6	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2,06	**4,52**
7	Орталық Азия Инновациялық Университеті	2,14	**4,48**
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2,20	**4,45**
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	2,22	**4,44**
10	Торайғыров университеті	2,27	**4,42**
11	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2,27	**4,42**
12	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	2,41	**4,36**
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2,44	**4,35**
14	Алматы технологиялық университеті	2,57	**4,29**
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2,56	**4,29**
16	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2,64	**4,26**
17	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	2,70	**4,23**
18	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,71	**4,22**
19	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2,84	**4,16**
20	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,94	**4,12**
21	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	3,00	**4,09**
22	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	3,00	**4,09**
23	Нархоз университеті	3,31	**3,95**
24	Қызылорда «Болашақ» университеті	3,33	**3,94**
25	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3,43	**3,90**
26	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3,44	**3,89**
27	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3,45	**3,88**
28	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	3,54	**3,85**
29	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	3,80	**3,73**
30	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3,86	**3,70**
31	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	5,14	**3,12**
*	Инновациялық Еуразия университеті	-	**0,00**
*	Астана халықаралық университеті	-	**0,00**
*	Қызылорда ашық университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

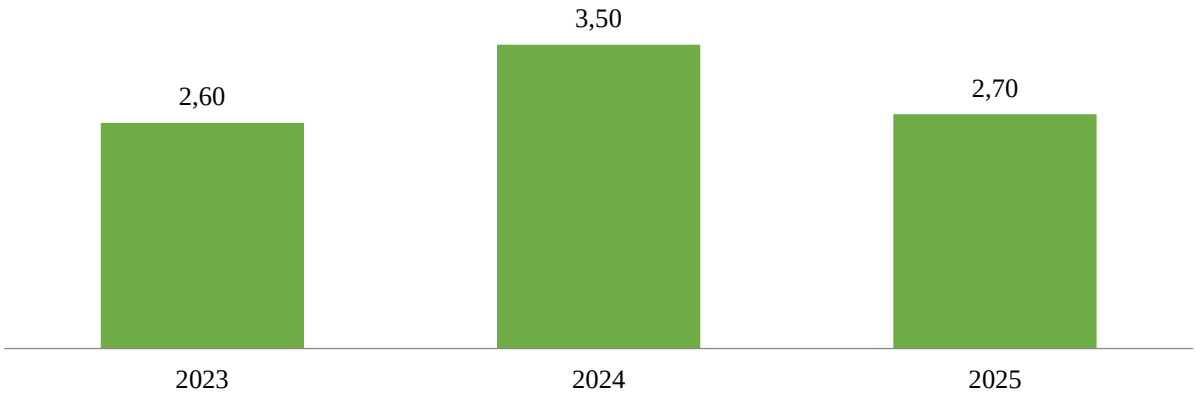

5-диаграмма еңбек нарығында «Экология» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылғымен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,60 айды, 2024 жылы 3,50 айды, ал 2025 жылы 2,70 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	331804	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	346107	**4,75**
3	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	288888	**4,46**
4	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	227981	**3,89**
5	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	236461	**3,55**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	229479	**3,48**
7	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	209919	**3,43**
8	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	200233	**3,17**
9	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	177598	**3,13**
10	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	165450	**3,06**
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	179453	**3,03**
12	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	160082	**3,03**
13	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	156851	**3,02**
14	Алматы технологиялық университеті	176056	**2,91**
15	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	171208	**2,84**
16	Торайғыров университеті	147015	**2,80**
17	Орталық Азия Инновациялық Университеті	156240	**2,80**
18	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	153103	**2,77**
19	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	161113	**2,74**
20	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	138320	**2,71**
21	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	117000	**2,48**
22	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	120494	**2,39**
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	113252	**2,37**
24	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	113164	**2,34**
25	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	113953	**2,33**
26	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	101693	**2,27**
27	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	115070	**2,25**
28	Қызылорда «Болашақ» университеті	96473	**2,24**

29	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	119011	**2,14**
30	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	100000	**2,08**
31	Нархоз университеті	97470	**2,06**
*	Инновациялық Еуразия университеті	-	**0,00**
*	Астана халықаралық университеті	-	**0,00**
*	Қызылорда ашық университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті. Ең төменгі көрсеткішті Нархоз университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Экология» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Экология» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В05201 Экология	3,337	1/34
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В05202 Экология	3,248	2/34
3	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В05201 Экология	3,191	3/34
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В05208 Экология және табиғатты пайдалану	3,103	4/34
5	Нархоз университеті	6В05201 Экология	3,034	5/34
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В05202 Экология	3,025	6/34
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В05210 Экология	3,009	7/34
8	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В05201 Экология	3,001	8/34
9	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В05201 Табиғатты пайдалану	2,958	9/34
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В05202 Экология	2,947	10/34

11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В05201 Экология	2,945	11/34
12	Торайғыров университеті	6В05201 Экология	2,926	12/34
13	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В05201 Экология	2,915	13/34
14	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В05207 Экология	2,907	14/34
15	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В05201 Экология	2,906	15/34
16	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В05200 Өнеркәсіптік экология	2,889	16/34
17	Алматы технологиялық университеті	6В05201 Экология	2,861	17/34
18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В05202 Экология	2,844	18/34
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В05212 Экология	2,811	19/34
20	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В05201 Экология	2,800	20/34
21	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В05201 Экология	2,768	21/34
22	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В05206 Инженерлік экология	2,743	22/34
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В05201 Экология	2,669	23/34
24	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В05218 Экология	2,641	24/34
25	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В05201 Экология	2,603	25/34
26	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В05201 Экология	2,484	26/34
27	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В05213 Экология	2,454	27/34
28	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В05201 Қолданбалы экология	2,429	28/34
29	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В05247 Экология	2,356	29/34

30	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В05283 Экология және табиғатты пайдалану	2,286	30/34
31	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В05201 Экология	1,916	31/34
32	Инновациялық Еуразия университеті	6В05201 Экология	1,020	32/34
33	Қызылорда ашық университеті	6В05247 Экология	0,924	33/34
34	Астана халықаралық университеті	6В05201 Экология және табиғатты пайдалану	0,872	34/34

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Экология» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Жетекші орынды Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті сияқты ЖЖОКБҰ иеленді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Экология» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	20/32	19/28	1/34
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4/32	6/28	2/34
3	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2/32	1/28	3/34
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	3/32	5/28	4/34
5	Нархоз университеті	6/32	4/28	5/34
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	10/32	3/28	6/34
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8/32	7/28	7/34
8	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	18/32	2/28	8/34
9	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	9/32	9/28	9/34
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	23/32	10/28	10/34
11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	16/32	15/28	11/34
12	Торайғыров университеті	1/32	11/28	12/34
13	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	19/32	28/28	13
14	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	*	*	14/34
15	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	26/32	17/28	15/34
16	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	32/32	23/28	16/34
17	Алматы технологиялық университеті	13/32	8/28	17/34

18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	31/32	25/28	18/34
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	29/32	26/28	19/34
20	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	27/32	24/28	20/34
21	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7/32	22/28	21/34
22	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	-	-	22/34
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	21/32	14/28	23/34
24	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	11/32	13/28	24/34
25	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	22/32	18/28	25/34
26	Орталық Азия Инновациялық Университеті	25/32	*	26/34
27	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	30/32	27/28	27/34
28	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	5/32	16/28	28/34
29	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	17/32	12/28	29/34
30	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	15/32	20/28	30/34
31	Қызылорда «Болашақ» университеті	28/32	*	31/34
32	Инновациялық Еуразия университеті	-	-	32/34
33	Қызылорда ашық университеті	-	*	33/34
34	Астана Халықаралық Университеті	-	21/28	34/34

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Экология» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Торайғыров университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті және Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті жетекші орынға жайғасып, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті көшбасшылар тізіміне қосылды. 2025 жылы көшбасшылардың алдыңғы қатарын Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті толықтырды. Сонымен қатар, 2023–2025 жылдар аралығында бірқатар оқу орындары рейтингтің соңғы позицияларында қалып қойды. Атап айтқанда, 2025 жылы Астана халықаралық университеті, Қызылорда ашық университеті және Инновациялық Еуразия университеті ең төменгі орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Экология» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға

бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Экология» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В05207 Экология
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В05202 Экология
3	Торайғыров университеті	6В05201 Экология
4	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В05201 Экология
5	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В05201 Экология
6	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В05200 Өнеркәсіптік экология
7	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В05201 Экология
8	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В05201 Экология
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В05201Экология
10	Нархоз университеті	6В05201 Экология
11	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В05202 Экология
12	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В05201 Экология
13	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В05247-Экология
14	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В05213 -Экология
15	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В05212-Экология
16	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В05202 Экология
17	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В05202 Экология
18	Алматы технологиялық университеті	6В05201 Экология
19	Инновациялық Еуразия университеті	6В05201 Экология
20	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В05201-Экология
21	Астана Халықаралық Университеті	6В05201 Экология және табиғатты пайдалану
22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В05283 Экология және табиғатты пайдалану
23	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В05201-Экология
24	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В05208 Экология және табиғатты пайдалану
25	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В05201 Табиғатты пайдалану
26	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В05206 Инженерлік экология
27	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В05201 Экология
28	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В05201 Қолданбалы экология

29	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В05201 Экология
30	Қызылорда ашық университеті	6В05247 Экология
31	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В05210-Экология
32	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В05201 Экология
33	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В05218 Экология
34	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В05201-Экология